

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Harc!

Budapest, július 14.

(v.) A kocka eldőlt: — a bán felszedheti sátorfáját s állhat odébb egy házzal. Itt nincs többé mit keresnie. Küldetésének szármalmas kudarc lett az eredménye. Ő kibontakozást ígért a koronának, s ma estétől fogva be kell látnia, hogy idejövetele csak fokozta a bonyodalmakat. Az történt ugyanis ma este, hogy a Kossuth-párt harcias elemei megszerződtek s határozatlan kimondták a parlamenti küzdelemnek feltétlen és könyörtelen folytatását. Barabásék legvérmesebb számítása még ma délelőtt is az volt, hogy legjobb esetben is husz körül lesznek. Este aztán kiderült, hogy negyvenen vannak már is. Hozzáadva az Ugron-csoportot és a pártion kívül álló ellenzéki képviselőket: a leszerelésre semmi módon rá nem bírható hadnak hatvan főnyi az ereje — egyelőre. Mert hogy e hadoszlopnak a függetlenségi tábor ma még tévovázó elemeire igen erős lesz a vonzóereje, — olyannyira erős, hogy már napok múltán nyolcvan főnyi aktív ellenzékkel fogja magát a bán szemközt találni, — az immár egészen kétségtelen. Kossuth Ferencnek költött paktumát gróf Khuen-Héderváry szíven berámáztathatja s elteheti államférfiúi pályafutásának tanulságos emlékei közé. Mert hogy semmiféle politikai hasznát ennek a frigykötésnek nem veheti, az iránt ma estétől fogva semmi illúzióban nem ringathatja többé magát. S ezzel csakugyan eldőlt hát a kocka. A horvát vércse még meg se melegeedett új fészkeiben, már kibonthatja ismét szárnyait és repülhet más tájakra. Itt minálunk nincs mért vesztegetnie tovább idejét.

Tud-e gróf Khuen-Héderváry október elsejére a véderőnek ujoncot adni: igen, vagy nem? Ezt fogja tőle a korona számonkérni. Válasz erre csakis egy lehet: az, hogy nem. Két hete mult, hogy kabinetjét megalakította.

Két hét sok idő, mikor már harmadfél hónap múlva szabadságot kell a hadsereg békeélszámának teljes egyharmadát. És mi történt e két hét alatt? Az, hogy az ujoncok ügyének a szituációja csak rosszabbodott. A képviselőház tizen-négy nap óta vitatja, vajjon vegye-e tudomásul az új kabinet kinevezését, vagy sem. S a legoptimistább számvetés szerint is ez a vita erősen belenyulik a szeptemberbe. Hol van még aztán az indemmitás, amelynél a küzdelem elülről kezdődik? S hát ami ezután jő: az ujoncjavaslat, amelynél az aktív ellenzék minden tagját újra megilleti a szólás joga? Ime, ilyen ábrázata vagyon a kibontakozásnak, amelynek nyélbeütésére a bán a koronával szemben vállalkozott. Ehhez fogható fiaskót pipált-e ember valaha?

Az Ischlben tüdőző fejedelem vajjon mit szól mindezekhez? Tetszik-e neki a Khuen-Héderváry égisze alatt keletkezett állapot? Ő regrutákat akart a bántól, kevesebbet, mint Széll Kálmántól, de ezt a kevesebbet azonnal. S ime mit kapott? Kapta azt, amitől meg akart szabadulni: ismét a passzív rezisztenciát. A különbség csak az, hogy azelőtt az obstrukció a kisebbségnek a kormánylyal folytatott küzdelme volt; holott a korona ama közbelépése után, mely Széll Kálmánt félretolta, a parlamenti harcban a nemzeti érzés került szemközt magával a fejedelmi akarattal. A válság tehát nemcsak hogy nem szűnt meg, hanem tartalma is végzetesebb lett. Széll Kálmán alatt a feladat ez volt: kifáraztatni az ellenzéket. Ma a megoldást egyedül ez az alternatíva hozhatja: vagy nemzeti engedelményekkel kiengesztelni, vagy törvénytelen erőszakkal leverni a nemzetet. Ekkora rengeteg a különbség a régi és az új passzív rezisztencia közt.

Mivel vigasztalódhat vajjon a bán e kudarc láttára? Legfeljebb azzal, hogy szőszegéssel vádolja a függetlenségi pártot. Ha ezzel a váddal akar az ő jelkének keserü-

ségén könnyíteni, Isten neki. De az ő szemrehányása nem lesz igazságos. A függetlenségi párt nem adta a szavát semmire. Kossuth Ferenc vállalt vele szemben valami obligót. Hát próbálja azt Kossuth Ferencen behajtani. De ezt ő meg se próbálja, hisz tudja, hogy Kossuth Ferenc politikailag — fizetésképtelenné lett. Elismeri a tartozást, de fizetni nem tud. Fizetni pedig azért nem tud, mert pártja nem akceptál olyan miniszterelnököt, aki hozni akarja a klotúrt, az exlex választást és a Széll Kálmán garanciális törvénynek a feláldozását. De legyen bár gróf Khuen-Héderváry véleménye a függetlenségi párt további akciójának erkölcsi jogosultságáról akármilyen szigorú, a miniszterelnök semmi szín alatt nem védekezhet azzal, hogy ami bekövetkezett, azt nem lehetett, vagy nem volt szabad előrelátnia. A helyes kormányzás épp abban áll, hogy az ember előrelát minden eshetőséget, sőt a leg-erősebben éppen azt, amely első színre a legképtelenebbnek tetszik. Akinek a szeme nincs úgy megszerkesztve, hogy előre felismerje egy kibontakozási tervben a bonyodalmak végzetes fokozódásának csiráit, az menjen Kukutyinba zabot hegyezni. A miniszterelnök urat várják Kukutyinban.

De várják nyilván Ischlben is. Ott be kell jelentenie, hogy Kossuth Ferenc fizetésképtelensége folytán neki magának is csődöt kell mondania. Elmeheit még Kállay Béni helyére Boszniába kormányzóznak, de magyarországi vállalkozása megbukott. Bosnyák gubernátor nálánál különb ügyis bajosan akad. Az uristen is annak teremtette. Mindazok a foggyatkozások, amelyek nálunk alkalmatlanná teszik a sikeres kormányzásra, abban a hivatásban egyenesen governmentális erényekké alakulnak át. Délszláv rutinját, amely miatt nálunk kiverik, ott jó eredménnyel hasznosíthatja. Menjen hát isten hírével közös pénzügyminiszternek. Ide pedig jőjjön olyan kor-

TÁRCA

Az Ervin-kemence.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája: ☺
Írta: Hajdu Miklós.

A munkaközvetítő előtt egy bányász is ácsorg mostanság. Közlekeny emberke, mindennap összeharatózik néhány nyomorgóval, aki vele együtt hajszolja a jószerencsét a munkaközvetítőben. Nem lép meg őket már az elutasító jelentés, hogy nincs munka. Vidáman beszélgetnek a szűk kis utcában. A rendőrnek, aki éberben vigyáz, hogy az éhesek között ki ne törjön a forradalom, nincs bizony dolga. Hát félreletes a hivatalos tekintélyt és beszélgetésbe elegyedik a szocialistákkal. A ő szemében minden munkakereső, aki nem kap munkát, szocialista. Éppen odakullog feléje a bányász.

— No biztos ur, van-e valami uri sikkasztó, olyan igazgatóféle a soron? — kérdezi a rendőrtől.

— Van is, nincs is.

— Hát csak rajta Nyáron kell őket a hüvőrsre tenni, legalább nem izzadnak.

Ez a hang már nem tetszik a rendőrnek. Hát leporolja a kalapját meg a kabátját, aztán a foga között mormog.

— Mirevaló a más dolgával törődni? Mindenki tegye meg a maga kötelességét.

— A rendőrség is tegye meg a kötelességét. Csupka le a gazembereket.

— Leesukja az ...

— Bizony nem esukja le! — ezt már indulatosan vágja vissza a bányász. — Miért nem zárják be a ...

Mond is egy nevet és mintha csak följelent akarna tenni, mindjárt bediktálja a név mellett a pontos lakáscímét is. A rendőr köhint egyet, megpödrí a bajuszt és tovább sétál. Mivel-hogy az ilyen beszéd nem a posztra való szózkodás.

Hanem a kis bányász most már tovább patog. Káromkodik is és elárulja, hogy éppen tegnap járt annál a nagy urnál, akit most le akart csuktatni a rendőrről. A nagy ur igazgató volt egy kisebb bányában. Csak egy pár esztendeig igazgatóskodott s ez idő alatt talán kétszer látták a bányában. Itt lakott Pesten, innét dirigálta a kis és nagy szolgáit, akik a csöndes holgyek között messziről is hajlongtak a parancsolójuk előtt.

— Mi más vérből valók vagyunk — mondja a kis bányász. — Nekünk nem a hízolgés a kenyerünk, mi dolgozunk és megiszolgáljuk a bért.

— Elcsapta magát? — kérdezik a bányásztól.

— Dehogyan csapott el.

— Hát a maga pénztét lopta el?

— Volt is esziben, egy fogára is kevés volna az én pénzem.

— Akkor hát mi a büne? Mit törődik maga azzal, ha ő a más pénzből lopott?

— Bánom is én, hogy lopott, de én keserültem meg a manipulációját.

Mosolyognak a kis bányász. Mert úgy lát-

szik, mintha dícselkednék, hogy milyen előkelő ural van ő büntársi viszonyban.

— Maga is manipulált, ugy-e? — kérdezi egy lakatoslegény.

Erre aztán dühbe gurul a kis bányász és kellemetlenül rikácsoló lesz a hangja.

— E... é... én? Mondom, talán kétszer láttam teljes életemben.

Odamegy a lakatos mellé és most már, hogy rajta ne maradjon a gyanúsítás foltja, elmondja, hogy mi baja van az igazgatóval, meg a nagy urakkal.

— Ott dolgoztunk a telep szélső tárnájában. Én első munkás voltam, az apám meg erdőfelügyelő, de ő végeztette a mészégetést is. Az apám ott nőtt fel a telepen, föl is vitte szép fizetésig. Szépen, nyugodtan éltünk, az öcsémek már a városi iskolába küldték tanulni. Nemesak most mondom, mivel nincs munkám, de úgy van, hogy jó dolgunk volt. Az igaz, sokat dolgoztunk, de szép pénzt is kerestünk. Nem volt semmi baj, csak az anyám rágtta egyre a fülünket, hogy miért nem megyek én a főtárnába, ott több a fizetés és jobban is előbbre mehetnék. Igazsága volt. De hogyan jut az ember a főtárnába? Nem megy az olyan egyszerűen. Szóltunk egynek is, másnak is, mindig ígérték, hogy majd legközelebb, de én csak maradtam a szélső tárnában. Az édesanyám egyszer csak azt mondja, irni kellene az igazgatónak Pestre. Azt akarta, hogy az apám írjon. Végre is, régi embere a bányának és sohase kért még semmit se, ezt a szővességet csak megtehették neki. Az apám húzódozott. Ő nem szeret kérti, ő nem hajladoszik senkifia előtt. Megöregedett és a ku-

mányzat, mely nem rendet akar csak csinálni, hanem békét. Amint tegnap beszédeemben mondtam: békét a szabadelvűpártban, békét a parlamentben és békét a király és nemzet között.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

Nagyon meleg, hangulatos bucsuztatót szentelt gróf Apponyi elnök Kállay Béni emlékének. Néhány percre szinte nyomasztóan ünnepies volt a Ház hangulata és csak nehezen zökkent vissza a harsányokba, amely azonban több egész erővel lobbant fel. A napirend előtt Popovics Vazul István tett néhány megjegyzést Vészi József tegnapi beszédjének arra a részére, amely a horvátországi állapotokról szolt s egyebek közt fölemlítette egy horvátországi magyar ember panaszaát a miatt, hogy nem tudnak magyar iskolát kapni. Popovics mint nagy slágert vágta ki, hogy van bizony, még pedig huszonnégy; ebből tizenegy magániskola, hat az államvasutó, hét pedig katolikus felekezeti iskola. Popovics ezt egy huszestendős kormányzatnak érdeméül tudja be, legyen az 6 izlésük szerint.

Vészi József rögtön rá is mutatott Popovics védelmének rettenetes gyönggére, konstatálván, hogy a horvátországi iskoláknak mindössze egy százaléka magyar. Egyuttal publicisztikai munkásságára utalt azokkal a kötekedő közbeszólásokkal szemben, amelyek azt vetették szemére, hogy Széll Kálmán bukása óta változott meg a nézete gróf Khuen-Héderváry horvátországi kormányzatáról; hivatkozott e részben magára a miniszterelnökre is, aki fejbőlintással igazolta, hogy az 6 horvát politikájának elitélésében Vészi mindig eljárt. Végül az ellenzék zajos helyeslése közben felelt egy közbeszólásra, a mely azzal valóda, hogy Széll Kálmánnak a horvát utlevélügyben adott választát tudomásul vette. Kijelentette, hogy annál a válasznál nem volt jelen, hanem a folyosón tartózkodott és mikor hívták be szavazni, azt felelte, hogy nem megy be, mert mint magyar író nem vehetné tudomásul a választ.

A programvitában ma ismét a jobboldalról érkezett segítség Sréter Alfréd személyében, aki előjárójában a Vészi fejét fájaltta, azt kérdezővén, hogy mit szólnak kilépéséhez az óbudai választók (holott ezt a kérdést egész nyugodtan rábízhatta volna Vészi Józsefre és a választóra, akik majd elintézik egymás közt); aztán posztumusz bírálatot gyakorolt Széll Kálmán taktikája fölött, hevesen támasdta az obstrukciót és dicsérette a néppártot, ami ma már, úgy látszik, kompatibilis az

nyoráláshoz nem ért. Pár hónapig csönd volt, aztán újra kezdte az édesanyám. Maholnap meg kell házasodnom is, hát éppen ideje van, hogy bejussek a főtárnába. Az apám most már megokkallta a dolgot és kerekken kimondta, hogy ne bántásák őt, 6 nem ir semmiféle pesti nagyságos urak.

Egyszer csak a télen a vacsoránál elmondta az öreg, hogy jóvőre megszaporodik a dolga. Egy óriási mérszegetőt kell építtetni az erdőben, nagyobb, mint az eddigiek összességé. Az egész vidéken nem lesz párta ennek a komecenének. Ahogy az öreg ezt meséli, az édesanyámnak egyszerre fölvidul az arca és rimánkodva közbevág:

— Azt a komecenét, fiam, kereszteld Ervin névre!

Az apám ránézett az anyámrá, mindjárt megértette a szándékát s ráhagyta a kívánságát. A nagy mérszegetőnek Ervin-kemence lett a neve, föl is iratta rá cifra betűkkel az apám. Ez az az Ervin, akit előbb mondtam, 6 a mi volt igazgatónk.

Mikor már javában égetett az apám a kemencében, az anyám újra előállt a kérésével.

— Ugyan ird meg, fiam, a pesti igazgatónak, hogy a nevével keresztelted el a kemencét, aztán kérj a fiad számára egy kis pártfogást. Nem nagy dolog az egész, az igazgató majd megörül a figyelmességnek és nem utasítja el a kérésedet.

Az öreg, hogyan-hogysem, leült és megírta a levelet. Eppen jókor. Mire a levél ideérkezett, itt már új ember ült az igazgató szobájában. Néhány nappal előbb kitétték a régi igazgató szüret. Ugy mondják, nem számolt el minden pénz-

őszabadelvűséggel. Az ellenzék nagyon halás volt. Sréter ur váratlan segítségére, noha ma éppen-séggel nem volt ráutalva, mert nem kisebb szónoka szállott sorompóba, mint Beöthy Ákos. Nagy figyelem közben és felvillanyozó hatással beszélt Beöthy, aki ma különösen elemében volt. Egyéniségének összes jellemző tulajdonságai érvényesülhettek, mert gróf Khuen-Héderváry programja olyan téma, mely egyenesen az ő számára született. Csupa maró guny volt, csupa fulánk, csupa könyörtelen szatíra. Nagyon halás hallgatósága volt sziporkázó ötleteinek az egész Ház, de egy-egy erősebb ostorosapásra a jobboldal — különösen a volt nemzetipártiak exponált része — fel-felzudult. Az ellenzék zajos, meleg ovációval jutalmazta Beöthy Ákos nagy beszédét, amely hatalmas szolgálat volt a bán ellen folyó küzdelemnek.

Hodosy Imrénének félreértett szavai helyreigazítása címén való felszólalása és Beöthy rövid válasza után az ülés hátralévő részét Gabányi Miklós kedélyeskedte végig.

A képviselőház ülése július 14-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Gróf Apponyi Albert elnök az ülést megnyitván, felolvassák és hitelesítik a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

(Kállay Béni emlékezete.)

Elnök: Az a puszta, amelyet a kérélehetetlen halál jelesünk közt néhány év óta végbevitt, újabb áldozatot kívánt. Mely megilletéssel és szomorúsággal jelentem be a Háznak Kállay Béni közös pénzügyminiszter halálát. A boldogult ennek a Háznak csak három éven át volt tagja, 1876-tól 1878-ig, de kiváló egyénisége és sokoldalú érdeműsége tevékenysége méltóvá tesz arra, hogy róla itt is kegyelettel megemlékezzünk. (Igaz! Ugy van!) Egyike volt azoknak a kevés számú magyar államférfiaknak, akiket az egész világ ismert és bánt; a nemzetközi viszonyok, különösen pedig a keleti állapotok bonyodalmaival senki nálánál alaposabban nem ismerte; ezek perspektívájából nézte nemzeti érdekeinket, az ezekből fejlődő eseményekbe iparkodott mindig azok megvédését beilleszteni. Ez az eszmekör nálunk nem sokaké és szinte idegenszerűleg hat a közérzetre; de szükségképp kell, hogy azzal foglalkozzunk és azért nagy horderejű veszteség ért minket annak a férfinak elhunytával, aki azon a területen szuverén tudással és kiváló gyakorlati érzéssel uralkodott. Egyáltalán az jellemzi a boldogultat, hogy gyakorlati államférfi volt széles tudományos alapon. A magyar politika iradalmi és egyik kiütéséigéért siratja benne. Ravatalánál mindnyájan érezzük, hogy nagyot vesztettünk és a nemzet kegyelmeinek adjuk át emlékezetét. Azt hiszem, hogy a t. Ház ezen halálához fölöttébb fájdalmas érzetnek jegyzőkönyvében az kifejezést és ezenkívül felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben nekem tudomásomra jutott, hogy Budapesten is egy gyászszertartás lesz, ravatal jog föléllatni, arra a Ház nevében koszorút helyezzen. (Általános helyeslés.) A Ház tehát ily értelemben az elnöki előterjesztéshez hozzájárul.

Az irományok előterjesztése után.

zel, elég az hozzá, hogy az Ervin-kemence megkészt.

A többit az új igazgató hivataloslagától tudom, aki szintén a mi védőkünköl való. Mikor az új igazgató sorba behívatta magához az embereit, egyik hivatalnok bejelentette az apám kérését is.

— Petrács Ferenc régi emberünk, — mondta a hivatalnok — az igazgató ur elődje szerette az öreget. Eppen most irja, hogy a mérszegetőnek nagy komecenéjét Ervin névre keresztelte. Azt kéri, hogy a fiát helyezték át a főtárnába.

Az új igazgató rácsapott az asztalára és elkezdett kiabálni.

— Ahá Ervin-kemence... Persze a volt igazgató ur kegyence hódol ezzel. Nem, itt az 6 kegyenceinek nincs már helyük. Fölmondunk az öregnek is, a fiának is. Most más gazdálkodás lesz mindenütt. Az Ervin-kemencét a nevére kereszteljük! Majd megmutatom én, ki itt az ír...

Hát így történt, hogy nekünk fölmondtak. Most itt lakunk Pesten. Az apám egy ácsnál kapott valami kis foglalkozást. Eppen csak hogy éhen nem vesszünk. Hanem az Ervin-kemence nem maradt ennyiben. Az igazgató szolgálja hozott nekünk egy levelet is, amit nyomtatva küldtek el mindenfelé. Ebben az van megírva, hogy a társaság igazgatója betegsége miatt mondott le s a külszolgálat jelentéktelen személyi változásain kívül az intézet vezetése marad a régi. A külszolgálat változása mi vagyunk... Mi rólunk még külön meg is emlékezett az új igazgató. Hogy az isten éltsse a régivel együtt...

Elnök: Személyes kérdésben napirend előtt Popovics István kért szót.

(Horvát dolgok.)

Popovics V. István: Vészi tegnap azt mondta, hogy Horvátországban nincs magyar népiszkola és nem is engedik meg felállítását. Erre 6 közbeszólt, hogy ez 6 mint tanférfi jobban tudja s egy iskolát meg is nevezett, amire Vészi apostrofa őt. Tegnap az előrehaladt idő miatt nem akart már reflektálni, hanem most teszi ezt. Igenis, vannak magyar iskolák Horvátországban: politikai közbeszólástól föntartottak és a felekezetiéik száma összesen 24, magán magyar iskola 11, pusztaikon fölállítottak 4, vasutik 6. Ezek mind magyarjaku alsóbb népiszkolák. Ebben tehát Vészinek nincs igaza. Ami a miniszterelnök horvátországi működését illeti, hát a történelem bizonyára nem a Vészi cikkeiből fogja megítélni azt Khuen-Héderváry mint bán a Dráván tul mintaszerűen kormányzót.

Kubik Béla: A nagyváradi eset is azt bizonyítja.

Gabányi Miklós: Egyik holló nem vájja ki a másik szemét.

Popovics V. István: Ez csak frázis és botrányhajhás, amit a lapok irtak a horvát állapotokról. (Zajos ellenmondások a baloldalon. Nagy lármá.)

Elnök: Csendet kér.

Popovics V. István: Azt mondják, hogy a hazai ipar hanyatlék. Elhiszi, de egy iparág van, amely virágzik: szunyogból elefantot csinálni. (Derűtség, Zaj a baloldalon.) Hazafeleltan eljárás az, amikor Vészi egy ilyen kiváló államférfiut, mint a miniszterelnök, bántalmaz. (Ellenmondások balról.)

Vészi József: Felelni kíván Popovicsnak, (Fölköltások a jobboldalon: Nem lehet!)

Elnök: Milyen címen?

Vészi József: Személyes kérdésben.

Elnök: Tessék! (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Most már nem beszélhetsz olyan könnyen, mint amikor ott ülél. (Derűtség.)

Vészi József: Örömmel veszi tudomásul, hogy Popovics István előadás szerint Horvátországban csakugyan van néhány magyar iskola. De az adatok, amiket az előtesszóló fölhozott, csak még inkább bizonyítják, mennyire igazoltak voltak a bán kormányzati szelleme ellen tegnap felhozott vádjai. Hiszen az tűnik ki az adatokból, hogy Horvátországban 1400 népiszkola közül — a 3 vasuti-iskolát kivéve — csupán 16 volt magyar tantervű. tehát mindössze egy percent. Quid hoc per tantum sibi! (Élénk helyeslés balról.)

Ha már fölcszólt, megjegyzést tesz két tegnapi közbeszólásra is. Az egyik avval valóda, hogy Széll Kálmán kormányzata alatt nem mert a bánról ily elitélő módon nyilatkozni. Ezzel szemben fölolvassa a Budapesti Naplóban folyó évi június 13-án, tehát még Széll Kálmán idejében megjelent vezércikkét a horvát zavargások okairól. E cikk főpasszusra így szól:

A hiba és baj nem ott van, hogy egy svájci városban egy maroknyi horvát cselészöví működék, hanem ott, hogy évek hosszú sora óta mindenféle szupresszív irányú törekvések rendszeresen felútlák a társországok lakosságának lelki világát. Az iskola beléje oltotta a nagyhorvát hőbortot, a papság a szószékéről beléje plántálta a magyar nemzet ellen való gyűlöletet, a sajtó és az egyetem beléje nevelte a horvát államesszme közjogi fikcióját. Ennyiféle oldalról osepgették a horvát lelkébe a mérget. Csoda-e, ha megbődultak s megkergültek tőle? A horvát közoktatásügy, a horvát egyházi élet s a horvát iradalom és tudomány valóságos gyakorlati tanfolyamát alakult a jövőndő horvát iradalom vezetői és harcosai számára. A végzetes indulatoktól megmegtévesztettek, a hibás irányba terelt élmék, a nagyzási hőbort számára lefogalt s agyarkodó türelmetlenséggel telített törekvések talajában buján tenyészett hosszú esztendőkn át a forradalmi dudva; s nem akadt két, mely a gyomlálas munkájára vállalkozott volna.

Ebből láthatja a Ház, hogy tegnap kifejtett véleménye a bánról nem a szabadelvűpártból való kilépése után keletkezett. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Egyébiránt — így folytatja — a miniszterelnök ur tanbizonyoságot tehet róla, hogy 15 óta az 6 kormányzatának elitélésében mindig következetes maradtam. (A miniszterelnök igenösen bólint a fejével.) Közöndöm a miniszterelnök urnak, hogy fejbőlintásával igazolja állításomat. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Ugyancsak tegnap gróf Bánffy Miklós azt kiáltotta közbe, hogy Széll Kálmánnak a horvát bánról szóló interpellációjára adott választát hogyan vehet tudomásul. Az említett interpelláció a horvát utlevélügyről szolt. En a folyosón tartózkodtam s mikor behívtak szavazni azt a választ adtam, hogy ha szavaznék, Széll Kálmán választát nem venném tudomásul, mert magyar író létemre a magyar nyelv ellen nem szavazhatok. Némelyike ama képviselő társaimnak, akikhez ekkor e szavakat intéztem, most is itt van a Házban s tanúságot tehet mellett. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Mozgás jobboldal.) Lássá be gróf Bánffy Miklós, hogy tévesen apreciálta magamtartását.

Elnök: Kérdi, hogy Kubik Béla közbekiáltását Vészi József fölhasználásakor, hogy: „Most már nem beszélhetsz olyan könnyen mint amikor odaát ülél”, — az elnökség eljárására érlette-e?

Gabányi Miklós: Azokra a jámborokra érlette.

Kubik Béla: Nem az elnökségre érlette szavait, amelynek pártatlanságáról meg van győződve. Ugy érlette szavait, hogy a jobboldal most nem szívesen hallgatja Vészi, pedig egy izben, amikor a szóló egy interpellációjára egész beszédet tartott minden jog-cím nélkül, s ez ellen odaát akkor nem kelték ki. Így érlette.

Elnök: Tudomásul veszi e kijelentést. Következik a napirend, a további teendők iránti intézkedés.

(Obstrukció jobbfelől.)

Sréter Alfréd Vészi József tegnapi beszédére reflektál. Kíváncsi arra, hogy választóival is oly könnyen fog-e végezni, mint tegnap végeztet it.

Vészi József: Bizza azt énám és választóimra. **Sréter Alfréd:** A békés kibontakozásnak a híve. **Báró Kaas Ivar:** Adják meg a magyar katonai nyelvet, akkor meglesz a kibontakozás.

Sréter Alfréd: Eléli az előző s a mostani obstrukciót. Sajnálja, hogy a jobboldalról az előzőnél o y kevesen szólaltak föl igazai mellett. Ez taktikai hiba volt. (Nagy zaj a baloldalon.) Bizonyítja, hogy a magyar nyelv ügyét a hadseregnél nem nyomják el. (Zajos ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kér, így vitározni nem lehet s ha ez sem lehetséges, mi marad akkor a parlamentárisizmusból?

Sréter Alfréd: Mi is meg akarjuk védelmezni a magyarság jogait, de tesszük majd ezt a véderőtvény revíziójánál. (Félkiáltások a baloldalon: Láttuk, hogy védik 35 év óta.) És ha önk már most akarták kiváncsiakat keresztülvinni, s amint mindig mondták, a választók beleegyezésével, akkor nem lett volna szabad az indemnitás megszavazását Széll Kálmánnak megtagadni, mert így az országot meg nem kérdezhetné a kormányelnök. A 67: XII. t.-c. ki-mondja, hogy a hadsereg vezényletéről, vezérletéről ő felsége intézkedik.

Felkiáltások a baloldalon: Alkotmányosan. **Sréter Alfréd:** Ok maguk is kívánják majd a véderőnét a törvény érvényesítését.

Kubik Béla: Majd meglátjuk, mit fognak ki-vánni.

Holló Lajos: 67 óta semmit sem kívántak.

Sréter Alfréd: A kisebbség inkonzekvens volt abban, hogy az indemnitást is megobstruálta, mert ezzel megfosztotta a kormányt attól, hogy a nemzetre hivatkozzék. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Szokatlan és alig jogos az új kormány programjának megobstruálása is. Kifogásolja, hogy Khuen-Héderváry politikai egyéniségét támadják, mert más támadási pontot nem talál az ellenék. (Zaj az ellenékek.)

Babó Mihály: Visszavonták a létszámemelést?

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem! Hisz az el-nök tegnap kijelentette. (Zaj.)

Fáy István: Hol vannak a nemzeti jogok? A nemzet még nem kapott semmit! (Zaj.)

Elnök: (Ismételtlen csemet.) Csendet kérek.

Sréter Alfréd: . . . a nemzet megkapott mindent. (Zajos ellenmondások az ellenékek.)

Szluha István: Lesz-e magyar hadsereg!

Sréter Alfréd: Az ujoncjavaslatokat is visszavonta a miniszterelnök. (Zajos ellenmondások az ellenékek.)

Felkiáltások: Itt vannak még a Ház asztalán. (Zaj.)

Sréter Alfréd: Elismeri a függetlenségi győzelmét.

Felkiáltások az ellenékek: De mi nem ismer-jük el!

Mezőssy Béla: Nem kell az elismerést!

Sréter Alfréd: A győzelemért az elismerés a néppártot illeti meg. (Helyeslés a néppártan.) Tiltakozik ama vád ellen, mintha a szabadelvűség csodót mondott volna. A szabadelvűpárt tagjai átérzik, hogy a mai időben minden személyes ambiciónak el kell múlnia.

Horváth Gyula: Dühöng az egység!

Sréter Alfréd: A szabadelvűség fogalmát írja körül. Ennek Magyarországon csak egy akadály van. Itt előbb mindenkinek magyarrá kell lennie.

Felkiáltások az ellenékek: Helyes! Legyen magyar hadsereg is! (Zaj.)

Sréter Alfréd: Időszerűtlennek tartja a mai küzdelmet.

Polányi Géza: Támogat bennünket a magyar nyelv jogának kivívásában? (Zaj.)

Sréter Alfréd: Ne feleddék el, hogy amit erőszakkal szereznek meg, azt erőszakkal szokták vissza-szerelni. (Hosszantartó zaj és ellenmondások a bal- és szélsőbaloldalon.) Arasson győzelmet az ellenék önmagán, mert ezzel lesz nagygyál! (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Holló Lajos: Éljen a nagy szónok! (Derültség.)

(Beöthy Ákos beszéde.)

Beöthy Ákos: Sréter szöve ezébe juttatja az egyszeri papot, aki azt mondta, csak azt hallgassátok meg, amit beszéltek, ne pedig azt néztek, amit cselekedtek. (Derültség.) Nem veheti tudomásul a miniszterelnök programját, mint ahogy elvi álláspontjánál fogva elődjét sem vette tudomásul. A horvát báni méltóságot nem tartja előkészítőt állásnak a magyar miniszterelnökségre. A bánok mindig osztrák politikát ütek. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A paramentben homo novus a bán. Beszédmodora néha nagyon homályos, néha azonban nagyon is érthető. A másik két új miniszterben Tomascicsban és Kolosszváryban sem bízok, akik a magyar nép érzelmeiről igazán keveset tudhatnak s eddigi működésük nem is bizalom-gerjesztő. A horvát miniszter egyenesen a magyar nemzeti eszme ellen hirdetőt itt tanokat. A honvédelmi miniszter mint osztrák katona nem lehet a szabadság híve. Báró Fejérváry különben is ötven évre elvadászt gusz-tusunkat egy katonaminiszterről. (Helyeslés balról.)

A személyek megbírálása után áttér a tárgyi dolgokra. A mult kormánytól átvett, megmaradt jel-szavakkal . . .

Hook János: Hitelt vezetett jelszavak!

Beöthy Ákos: . . . Most már nem lehet semmi-re, sem menni Magyarországnak csak két pártja lehet: kuruc és labanc! (Helyeslés balról.)

Holló Lajos: Újvári és magyar párt!

Beöthy Ákos: Az önk liberalizmusa: önknek szabad minden, nekünk semmi. A perszonal-unióból csináltak real-uniót, Magyarországot Irland sorsára

juttatták. Ezzel szemben jogosult a legelősebb parlamentti feyzerek használatára. (Percekig tartó taps a baloldalon.) A parlamentárisizmust hangzatosítják odaát. Lássuk minő parlamentárisizmust gondol a miniszterelnök? Neki csak egy felhívatalos ellenék kell. Seholsem hallotta és olvasta, hogy az ellenék kötelessége a miniszterelnök ajánlatát eltagadni. Amit mi teszünk, az jogos, a házszabályok alapján tesszük. (Viharos helyeslés és taps a baloldalon.) Sréter Alfrédnak azt feleli, hogy e nemzet nem fog úgy tenni, mint Ézsau, hogy egy tál lencsésért odaadja jogait. (Viharos taps és éljenzés balról.)

Harmadik év után itt állók egyedül, igazán az utolsó mohikán. Mikor a tuloldal professzorait hallom, akik kitanítanak, hogy milyenek kell lennie a parlamentáris ellenékeknek, azt mondom magamban: „Istenkém, Istenkém, miért nem jönnek ezek a kiváló emberek ide, hogy kitanítsanak bennünket, milyenek kell lennie az ellenékeknek?” (Derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Most beszélj, Pupák!

Báró Kaas Ivar: Ott buknak sorra a miniszterek és aztán meghúzzák ott magukat valamennyien. Egy sem jött át. (Mozgás a jobboldalon.)

Szelekényi Nándor: Hála Istennek, igaz!

Beöthy Ákos: A parlamentáris rendszer a többségnek kormánya, a többség akaratának érvényesítése. Csak hogy a többségnek nemcsak jogai, de kötelességei is vannak. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Csak hogy a jobboldal csakis jogokról, előnyökről tud de a hátrányokról mitemsem akar tudni. Előspöndök a telet, hogy mi történik a kisebbség elfajlása folytán de arról, hogy ha a többség elajul, nem beszélnek. (Éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: És húzzák a hasznót!

Beöthy Ákos: Epanaszokjék, hogy mily rossz példát mutatnak a nemzetiségieknek, de arra nem gondolnak, hogy mi lesz, ha lesz olyan kormány, amely nemzetiségi politikát csinál, amely a magyar államiságot sarkából ki akarja forgatni és ha behozzák a klotürt, hol lesz a Házban a magyar állami egység védelme? (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A parlamentáris rendszer nem tűri meg azt, hogy egy párt sokáig uralkodjék. A tuloldal közel 40 év óta uralkodik. Ez idő alatt a parlamentáris rendszer egészégség működésének minden életfeltéleit megtagadták, lábbal tiporják. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ivánka Oszkár: Ezt a Széll Kálmán többségére nem lehet mondani és a mostani többségre sem. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Bartha Miklós: 35 évről van szó!

Langyel Zoltán: Támogatják az utódot is, aki egészen más. (Zaj, Elnök csemet.)

Beöthy Ákos: A parlamentáris rendszer egyik követelménye, hogy kormányt és ellenék egyenlő fekverekkel küzdjön. Ez nálunk lehetlenség. Az ellenék saját erejével küzd, a kormányt pedig bedobja az akcióba az ország egész közerejét. (Igaz! Ugy van! balról.) Zajos elmondások a jobboldalon.)

Holló Lajos: Az ország egész pénzét, szuronyát belevizik. (Eljenzés jobbfelől.)

Ugron Gábor: Talán magától csinálja a beamter?

Beöthy Ákos: Hogy nem voltak erőszakos válszások, az kivétel. Ez a dolog azon fordul meg, hogy ez a kormányzati apparátus oly virtuózással van berendezve, hogy saját súlyánál fogva működik. Munkájába kerül az az ellenéknek, míg tiszta képet tud magának alkotni a választókerületnek hangulatáról, míg egy magot konstruál. Ezt az urak kézen kapják az ország kísétségén, ami egyike a legimporálisabb dolgoknak. (Élénk éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) Egy hang jobbfelől: *Kassán is?* Kérem, nekem Kassán királyi táblabírálók mondták, hogy a presszió ellen nem tudnak dolgozni.

Ivánka Oszkár: Az utolsó választáson? Nohát ez nem igaz! Ne tessék insznuálni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Most Beöthy Ákos beszél!

Ivánka Oszkár: Hát ha Beöthy Ákos beszél, beszéljen igazat! (Nagy zaj és telkiáltások a szélsőbaloldalon: Halljuk Beöthyt! Nem járja, így terrorizálni a szónokot!)

Elnök (csemet): Csendet kérek! (Nagy zaj.)

Kubik Béla: Legtöbbbet hallottuk Ivánka t. képviselő úrtól annak idején! (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ne terrorizáljanak!)

Szentiványi Árpád: Amilyen hangon beszélnek ide, olyan hangon beszélünk mi oda. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Tessék felállni és beszélni.

Elnök: Kérem, ne zavarják a szónokot közbeszólásokkal. (Zaj) mert ebből ilyen szóváltások támadnak!

Kubik Béla: Itt terrorizálnak mindig! Meg is fogjuk önk ellen mindig védeni a szónokot. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Ivánka és Szentiványi képviselő urak beszélnek mindig közbe.

Elnök: Ne méltóztassanak a szónokot közbeszólásokkal zavarni. Csendet kérek.

Vásznonyi Vilmos: Ez csak caplatio benevolentiae a bannal szemben.

Langyel Zoltán: Ellenzéki korukban mindig ez ellen a választási rendszer ellen küzdöttek.

Ivánka Oszkár: Ugy van, mert akkor ilyen volt a rendszer.

Ugron Gábor: 35 éves rendszer!

Ivánka Oszkár: A mostani nem ilyen!

Beöthy Ákos: A parlamentáris rendszernek másik követelménye az, hogy elveket képviseljen, elveikkel maradjon és bukjék. Ha végítkeztünk a t. kormányt működésén. hasztalan keresünk lojalitást és hűséget, akár az elveket, akár a személyeket illetőleg. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Egy másik követelménye a parlamentáris rendszernek az, hogy a koronát a paróküzelmebe bevonnai nem szabad. De a tuloldal folyvást hangulato

csinál ellenünk a koronára vonatkozólag. Mi az ellenék érvényesülésének normális eszközével sem rendelkezünk.

Az ellenékeknek nálunk igaza sohasem lehet, ilme bár e helyen Deák Ferenc, zödmágra ő sem tudna vergődni. Ily viszonyok között az önk akaratát mi előtünk nem képviseli azt a politikai és erkölcsi tekintély, amely előtt az ember meghajlik. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Ne méltóztassanak csodálkozni azokra, hogy ha minden normális eszközök hibáztak, kénytelenek vagyunk abnormális eszközökhöz nyulni. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Oroszországnak alkotmánya az önkényuralom, ellensúlyozza a cárgyűkösséggel. Franciaországnak alkotmánya az anarkia, ellensúlyozza az államvisznyel. Ha méltóztatnak csinálni többség-abszolutizmust és kludikaturát, ne csodálkozzanak azon, hogy felüli lejt az obstrukció. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Az egész parlamentáris elmélet és gyakorlat a Házról íorog, hogy miképpen lehet a kisebbséget a Házban kívül és a Házban belül a többség zarnokosága ellen megoltalmazni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ellenmondás a jobboldalon.) Konventuralom a mi országási rendszerünk. A korona kinevezi a minisztert; ha megvan a kinevezés, megvan a többség, mert nálunk nem a kormány függ a többségtől, hanem megfordítva. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Bánffy el akarta söpörni az ellenéket. Nem sikerült. Széll ki akarta békíteni az ellenéket, paktumokkal, lormákkal; ez sem sikerült.

Ami azután történt, a válságot nem enyhítette, hanem fokozta. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az a küzdelem, amelyet mi itt folytatunk, nem novum a mi nemzetünk történetében. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez csak egy láncszeme annak a küzdelemnek, mely századok óta folyt az osztrák és a nemzeti politika között. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az a küzdelem, amelyet itt folyik, a telet a kérdés felett folyik, hogy rabok legyünk-e vagy szabadok? (Hosszas élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Más megoldás nem lehet. Vagy többség kell lenni a szabadságból, vagy többség kell lenni a szolgaságból. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez a helyzet tarthatatlan, félszeg, hamis helyzet. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert félig alkotmányos, félig abszolut, félig osztrák, félig magyar. (Helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Nem őszinte sem lelelé, sem lelelé. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem őszinte föléle, mert nem mondja meg a koronának az igazat; nem őszinte lelelé, mert tormákkal és szemfényvesztéssel dolgozik. (Igy hang a szélsőbaloldalon: Hazugság!)

Sem az ex-teritől, sem az alkotmány fölfüggesztésétől nem fél. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Próbálják meg! Még csak az kell! mert az őszinte abszolutizmust is jobbnak tartja ennél a rendszernél, mert ez megrontja a nemzet jellemét. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) meghamisítja erkölcsi fölfogását, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) menthetetlenül elsüllyeszti a nemzetet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Itt van a tizenkettő óra arra nézve, hogy a kérdést megoldjuk, a harcot kiküzdjük; (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) ha ez nem történik meg, ha békét köntek; az rothadt béke lesz, amelyen nem lesz nyugalom, nem lesz békeség, hanem a legrossz esetben csak fegyverszűnet, amelynek folytán aztán sokkal ádázabban és sokkal pusztítóbban fog kürtöni a harc és az sokkal nagyobb áldozatokat fog maga után vonni. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Igy fogja fel a helyzetét és ez az oka annak, hogy a kormány bemutatkozását és programját tudomásul nem veszi. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti. (Szünet után.)

Hodossy Imre: Beöthy Ákoskal szemben bizonyítja, hogy egy történelmi hivatkozása helyes volt, s Beöthy ennek nomlokegyenest az ellenkezőjét állította. (Helyeslés a jobbfelől.)

Beöthy Ákos: Hodossy Imrével szemben főnn-tartja, hogy igenis, a szó történelmi magyarázata felel meg a tényeknek. Félreérténi azonban nem akarta Hodossyt, mert ő mindig objektív akar maradni. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Gabányi Miklós: Kéri, hogy miután hosszabban akar szólni, beszéddét holnapra halasztassa.

Elnök: Ehhez háromnegyed két óra előtt nincs joga. Mi most is szívesen meghallgatjuk.

Olaj Lajos: A házszabályokhoz kér szót. (Félkiáltások jobbról: Nem lehet!)

Elnök: A házszabályokhoz meg kell adnia a szót.

Olaj Lajos: Szerinte Gabányinak joga volt kérelmét a Ház elé terjeszténi, tessék ezt határozat tárgyává tenni.

Polányi Géza: Nem vagyunk hafározni képesek. **Elnök:** Háromnegyed kettő előtt röviddel ugyan kérheti a szónok, hogy másnapra halasztassa beszéddét, vagy pedig, hogy esetleg két órán túl hallgassa meg a Ház. Ez tehát alternatív kérelem.

Gabányi Miklós: Kéri ismételtén, hogy beszéddét holnap mondhasa el.

Elnök: Nem lehet. A házszabályok előírják, hogy az ülések ideje tíz órától kettőig tartassanak.

Barabás Béla: Hát beszélj csak! De most azért is három óráig beszélj!

Gabányi Miklós: A miniszterelnök eddigi kijelentésén túl arra a meggyőződésre jutott, hogy ellene is folytatni kell a harcot. Helyes, hogy a miniszterelnök nyilatkozatát felolvassa, mert hisz a szó elreplül, de az irás megmarad. Csak az a baj, hogy a miniszterelnök Bécsből németül kapt meg programját, amelyet lefordítottak neki horvatra s ő csupán így

értette meg. Baj az is, hogy többször is beszélt a miniszterelnök, mert minden újabb fölszólalása rosszabb volt, mint az előző (Derülttség.) Nagyon helytelen volt, hogy a gróf ur egy ízben félkét óraokor akart beszélni s emiatt a legobstruktívabb embernek, Lengyel Zoltánnak (Derülttség.) félbe kellett szakítani. Mind e sok szóbeszéd bennünket ki nem elégített. Itt béke csak akkor lesz, ha a nemzet jogait érvényesíteni hagyják. (Helyeslés balról.) A miniszterelnöknek innen pusztulnia kell, ha török, ha szakad. (Ugy van! balról.)

Lengyel Zoltán: Menjen el Háromszék megyébe főispánnak. Megüresedett a hely.

Gajári Géza: Az nagyon messze van.
Molnár Jenő: Elmehehet bosnyák kormányzóknak is.

Gabányi Miklós: A bálnak csak egy kvalifikációja volt a miniszterelnökségre s ez az, hogy gróf. (Helyeslés balról.) De erről ő nem tehet, ezt közzé teszi meg az apjának és anyjának. (Derülttség.) Elégdeletlenségét fejezi ki, hogy a bán tripla miniszter lett. Kolossváryt se látja szívesen a miniszteri székben, mert őszintén sajnálja báró Fejérváryt, az ő jó kollégáját. (Derülttség.) Tudniillik azt sajnálja, hogy nem távozott már ezelőtt tizenöt évvel. (Derülttség.) Ellenben Flósz és Wlassics minisztereket megdicséri. Láng Lajos úgy látszik azért maradt meg miniszternek, mert Horvátországban az üldözött magyarok ellen indított vizsgálatot. Következik a mi legkedvesebb miniszterünk, Tomasiés. (Derülttség.) Szembe üttették őt a miniszterelnökkel, hogy folyton gyönyörködhessek egymásban. Tomasiés tanár ember létre bizonyára tanítani is fogja a csótot. A horvát miniszter hazafiatlan beszéde miatt lett miniszter. Ő azt mondta, hogy a hadserég nyelve csak akkor lehet magyar, ha az itt lakó 19 millió ember mind magyar lesz. Ez pedig fizikai lehetetlenség. (Derülttség.)

A függetlenségi párban elvi eltérés nincs, csak taktikai. A szülő imádja mint földi istent Kossuth apánkat s imádja fiát, Ferencet, ha szelidebb ember is, de már arról nem tehet, ha taktikai eltérés van közöttük. (Derülttség.) Fél attól, hogy a nép megverné, az asszonyok leforráznák őket, (Derülttség.) ha nem folytatnák a küzdelmet a nemzeti vívmányokért. (Helyeslés balról.)

Domahády Elemér közbeszólt.
Gabányi Miklós: Halgass, ugy se leszel főispán. (Derülttség.)

Domahády Elemér: Te se leszel többé Diósdon képviselő!

Gabányi Miklós: Dehogy nem, ott vannak a karzatok a főembereim. (Fülmutat a karzatra. Derülttség.) Végül határozati javaslatot nyújt be, hogy még egyszer legyen joga beszélni, ha ugyan addig a miniszterelnök Boszniába nem megy. De akkor az egész ülést ki akarja beszélni. (Derülttség.) Ha a király azt mondaná, hogy Khuent csak akkor menti föl állásától, ha Gabányit kivégezetheti, ugy ő szívesen feladná az életét. csak hogy a hazát megszabadítsa a horvát zsarnoktól. (Derülttség. Helyeslés balról.)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét, az ülést bezárja.
Az ülés végződik két óra tíz perccor.

Szünet alatt.

(Az új Orfeusz.)

Sréter Alfréd is megszólalt. Tízesen és meggyőződéssel beszélt, mint ahogy poétaemberhez illik. Bizonyos, hogy mély meggyőződésai vannak a derék Sréternek, aki szinte dalolva mondja el, amit mondani akar, s minden mondatával úgy vigyáz az országra, mintha ez az egész magyar királyság lágy tojás lenne, melyet Sréter Alfréd nem akar a földre ejteni.

A folyosón hamarosan ki is neveztek a jobboldali Pichler Győzőnek, aki tudvalegleg balról vigyáz Magyarországra. Csakhogy Pichler Győző haragosan összevont szemöldökkel szokott vigyázni, míg Sréter olyan lágy muzsikális hangon óvatoskodik, hogy rögtön akadt valaki, aki ellentmondott az új elnevezésnek.

— Nem Pichler az, — mondta, — inkább egy új Orfeusz, aki lágy muzsikaszóval akar hatni a kedélyekre. Jámbor, jólelkű ember, aki még hisz a zene nagy mithozásában s a lelke üdvösségénél is erősebben bizik abban, hogy a muzsikaszóval a kövek is meg lehet puhítani, nem hogy Barabás Béla szívét.

— Csakhogy — vetette vissza valaki — az is benne van ám az Orfeusz mithozásában, hogy nem volt neki szabad hátratekintenie az alvilágban. S Sréternek sem szabad, mert ha hátratekint, észbe kell jutnia, hogy vitéz ifjusága idején az ellen a rendszer ellen kötött kardot, amely most bontakozik ki a miniszterelnöki bársonyszékéből. Akkor est a rendszert Jellasiéknak hívták, ma Khuen-Héderváry a neve.

Igy hát szegény Sréter Alfréd sem Orfeusz, sem jobboldali Pichler Győzőnek nem vált be. Az igaz, hogy a beszédének sem volt valami hatása. Az ellenzéken hátranéztek az emberek s látták a mulat, talán a jövőt is, s dehogy hallgattak nyugodtan a muzsikaszóra.

A folyosón pedig megmagyarázták:

— Lám, Sréter, aki amúgy elég jó muzsikos, nem elég jó Orfeusz. Be kellett látnia, hogy túlságosan vadak, akiket meg akart szelidíteni, vagy hogy ő benne a hiba. Rosszszul futja a nótáját.

(Ismerkedés.)

Szegény Fluger Károly is meghalt. Többé már sohasem megy végig a folyosón nesztelen lépésekkel s soha, sohasem lesz már olyan miniszterelnök, aki összeszámolva hibeit, egész bizonyosan szólhatja az örökké hűséges, derék mamelukot: Fluger Károlyt. Micsoda tragikum van abban, hogy Fluger Károlynak meg kellett halnia, még mielőtt bemutatnata volna magát az új gazdának s mielőtt tudhatta volna, hogy ki az ő ura és parancsolója.

Lám az élők sietnek vele. Van olyan, aki a háta mögé gubbaszkodik a bálnak s úgy kibicel neki. Addig-addig kibicékedik, amíg egyszer csak beleszólt majd a partiba. A többiek is kitalálják valahogy a módját a bemutatkozásnak s a szabadelvűpárt két frakciója közt ugyancsak nagy a versengés ebben az irányban.

Ma Nagy Ferenc hívja föl magára a bán figyelmét. Nosza összesugnak az ó-berabárisok. Hamar valakit, akit mi is bemutatunk. Aztán versenyre kelnek s úgy védik a két párt közti paritást, hogyha úgy vednék a paritást Ausztria és Magyarország közt, bizony gyönyörűség lenne. Szentiványi Árpád például odasug Ivánka Oszkárnak.

— Oszkár! Tedd érdekessé magadat!
Nosza Ivánka is beleszólt s legott bemutatkozott vele a bálnak.

Odakünn aztán könyörögnek a bán akarnokai egy-egy ellenzéki embernek:

— Ugyan áldjon meg a jó Isten mind a két kezével. Provokálj már valami közbeszólásra, hadd tudja meg a bán, hogy én is híve vagyok.

— Ugy-e kéne? — incselkedik velük valaki.
— Most már ide is behozták a közös hadserég szellemét.

— Nos? Hogy érted?
— Hát ugy, hogy közös hadsereget szervezett belőletek a bán. Az ő kezében van a vezénylet, vezérlés és bszervezet. És aki minél gorbábbat tud mondani, az menten közlegényből káplár lesz, aztán főbíró, utóljára még generális is.
— No ne haragudjál hát, — könyörög a bán híve. — Ne, öregem... Csak provokálj.
És így teremnek a bán hívei.

(Leszerelés.)

Nos, ha már ennyi híve van a bálnak, akkor le is szerel az ellenzék.

Hoek János ugyan azon a véleményen van, hogy a Vészi József tegnapi beszéde és a Beöthy Ákos mai ovációja nagyon megerősítette a bán ellenleleit.

— A horvát vérese — mondja — nemsokára el fog szállni. Az obstrukció megöli.
Az én maliciózus emberem ebben a pillanatban ott terem.

— Nem, — mondja. — Nem bizom benne.
— Miben nem bizol?
— Az obstrukcióban.

(Ez a maliciózus ember csak azért nem bizik benne, mert nagyon szeretné, ha bizhatna.)

— Hát aztán miért nem bizol? — kérdik.
— Miért nem? Azért nem. Ugy érzem, hogy az obstrukcióval úgy vagyunk, mint a szegény római pápával, aki sem élni, sem meghalni nem tud.

No már erre Barabás is közbelép.
— Nem áll. A pápa ő szentsége állapota egyre javul s majd meglátod, hogy estére semmi baja sem lesz.

A maliciózus ember azonban nem hagyja ennyiben. Most már, gondolja, azt is tudni kell, hogy mekkora az elszántság a harcoklóban.

— Aztán — kérdi — meddig akartok harcolni?

— Meddig, hát ameddig csak kibírjuk, azaz hogy majd mondok egy mesét arról a lengyel atyánkfüről, aki vasúti jog nélkül akart vasuton Lembergől Prágába utazni. Mindjárt az első állomáson kidobták. Aztán a másodikon is kirúgták, a harmadikon nemkülönben. És mindig, mindig odarúgtak neki, ahol ülni szokott. Utóljára már vagy a tizedik állomásig ért, mikor valaki megkérdezte, hogy hova igyekszik, amire azt felelte:

— Egész Prágáig, ha ugyan addig kibírja — a nadrágom.

Hát mi is addig obstruálunk.

(A masször.)

Ezen nevetnek. De még jobban kacagnak azon, hogy Rákosi Viktor hogy massziroztatta meg — Rakovszky Istvánt.

Rákosi Viktor a gőzfürdőben járta ma délelőtt s mikor benyitott, már messziről észrevette a masszört, aki hosszú legény volt, göndörhaju, hajlott orru s mindig a muszklíját tapogatta. Mindezekben felül pedig azt is meglátta rajta Rákosi Viktor, hogy ez az ember a Rombach-utca járá imádkozni.

— No — gondolta Rákosi — most bosszút állok a klerikálisokon s odalépett a masször elé:
— Ön a masször ur? — kérdezte nyugodtan.
— Az vagyok.

— Nagyon örülök. Én Rakovszky István néppárti képviselő vagyok. Masszirozom meg.

A masször föltürte az ingujját s pokoli gyönyörrel fogott a munkájához. Utóljára is már döngönyözött Rákosit, aki sirt, jajgatott, a kezét tördelte s rimánkodott. A masször azonban nem engedett. Csak összeharapta a fogait s miközben dolgozott, egyre mormogta:

— Rakovszky?... der Rakovszky?... der Herr Rakovszky?...

BELFÖLD

Háromszék megye új főispánja. Amint a M-g megbízható forrásból értesül, ő felsége a Potsa József halálával megüresedett főispáni székbe Háromszék vármegye főispánjává Székely György illyeltali országgyűlési képviselőt nevezi ki. Székely György a helyi és általában a székelyföldi viszonyokkal teljesen ismerős, a vármegyeben hosszabb ideig vármegyei főispáni titkár is volt. Kinevezését így bizonyára rokonszenvvel fogják fogadni lent a Székelyföldön.

A győriek a miniszterelnöknél. Gróf Lasberg Rudolf főispán vezetése alatt ma tisztelgett a győr-megyeiek és győrvárosiak küldöttsége gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknél. A küldöttségben a következők vettek részt:

Győrvármegyébel: Angyal Géza főispánbíró, Auspita Pál nagybíró, Barcza Géza főbíró, ügyvéd, Bezerjéd Antal főbíró, Bekés Mihály községi I. jegyző, Bólv János v. t. főjegyző, Blasko László főbíró, Csikvádi Márton főbíró, Depold Béla kir. ernök, Domonkos Péter főbíró, dr. Dörner Béla t. főorvos, Fischer Kálmán főbíró, dr. F. seher Sándor orsz. képviselő, Flóris Rudolf jár. állatorvos, dr. Földváry Elemér főbíró, Fricke Emil főbíró, Fr. dr. Rich Károly gazdaszt, Goda Béla alispán, Gött Gyula főbíró, Haják Antal arvaszéki elnök, Halászy Jenő főbíró, Hatos Dénes főbíró, Hercegh Ignác közjegyző, Horváth Bálint őszolgabíró, Horváth Ferenc főbíró, dr. Jankó Miksa főbíró, Jankovich Viktor főbíró, Jaross Sándor főbíró, dr. Karácsony Imre s.-pébános, dr. Kautz Gyula bíró, Kögl Lajos nagybíró, Kintli Pál főbíró, Kolonits János főbíró, Lamberger Gyula főbíró, Mészáros György főbíró, dr. Mihály Ferenc m. II. aljegyző, Nagy Lajos főbíró, Németh Miklós m. főjegyző, Ollinger Alku őszgkormányzó, Pogány Lajos főbíró, Pócs Mihály közjegyző, Práger Sándor közjegyző, Purgly Mihály főbíró, Purgly Zsigmond főbíró, Sebő Imre törvényszéki elnök, főbíró, Steindl Kálmán főbíró, dr. Szalacszy Ferenc főbíró, dr. Szalacszy Lajos főbíró, Szodridt Endre őszolgabíró, Szodridt József őszolgabíró, Szombathelyi Gyula főbíró, Töröczay István főbíró, Vaszary Ernő erdőmester, Vojnich Döme alperjel, Wittmann Lajos gyáros, Fink János főbíró, Csicsay Péter főbíró, Lévy Lajos főbíró, Győr városából: dr. Angyal Armánd rendőrkapitány, dr. Argyay István orvos, Anyos Emil győrvárosi, dr. Csukássy Károly közjegyző, dr. Deáky Zsigmond ügyvéd, Eblér Antal nagykereskedő, Eitner István állomásfőnök, Erdélyi Ferenc főmérnök, Farkas Mátyas tanácsos, Fleischmann Mihály nagykereskedő, Fischer Gyula kir. ügyész, Halbrüter Károly sertésnagykereskedő, dr. Höier Vilmos I. aljegyző, Jankovits Károly gőzmalomtulajdonos, dr. Kautz Gusztáv kir. tanácsos, nyugalmazott jogakadémiai igazgató, Hauser György ipartestületi elnök, Knell János sertésnagykereskedő, Lates Jakab jövedéki főnök, Lennecz Emil címzetes őszgázgató, Lederer Agost gyáros, dr. Mayer Lajos ügyvéd, Meller Ignac olajgyáros, dr. Németh Károly ügyvéd, Ott Ernő pénzügyügyi elnök és nagykereskedő, Ott Tivadar nagykereskedő, dr. Petz Lajos főorvos, dr. Rappoch Frigyes ügyvéd, Ruschek Antal kanonok, Sehadl József főszámvévo, Sehlichter Lajos építész, dr. Sauter Ferenc tanácsos, Szász József államvasúti főmérnök, Szily Zoltán tisztügyész, Vebőrs Boldizsár tanácsos, Vennes Jenő főjegyző, polgármester-helyettes, Wottitz Gusztáv gyárigazgató.

A küldöttség a miniszterelnöki palotában kereste föl gróf Khuen-Héderváryt, ahol gróf Lasberg főispán intézett hozzá üdvözlő beszédet. Az üdvözlő beszédre a miniszterelnök válaszott. Visszapillantott életének ama szakára, melyet Győrvármegyeen töltött, hangsúlyozta, hogy főispánsága idején alkalma volt meg-

ismerkedni a vármegyei tisztviselők föladataival s ezért ma is azt hiszi, hogy az önkormányzatot fejleszteni kell s erősíteni a tisztviselőket helyzetükben s állásuk függetlenségében. Majd meleg köszönetet mond a küldöttség tagjainak.

Uj hadizenet.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 14.

Az ellenzék harcikedvét nagyon erősen felkockozta Beöthy Ákos mai beszéde. A beszéd alatt és a beszéd után az volt az összbemomás a Ház hangulatáról, hogy itt nem lesz leszerelés. Az ellenzék most már végre képen el van szánva arra, hogy az immár kétéhetes programvitát elnyújtja ameddig lehet és ez a dolgok mostani állapota szerint meglehetősen hosszú terminus. Mindent egybevetve, nem valószínű, hogy az indemnitásra csak valamikor szeptember tájékán kerül a sor. Ha ugyan addig nem történik valami.

A meggyarapodott harcikedv láttára a megriadt kormánypárt felől ma ismét a feloszlatással kezdtek fenyegetőzni. Nagy titkolódzva mondogatták a folyosón, hogy a miniszterelnöknek már zsebében van a felosztató királyi leirat. Az ijesztgetés azonban csak csendes mosolygást váltott ki a harcipárt embereiből. Meg vannak róla győződve, hogy az ex-lebten való felosztásra gróf Khuen nem kapott és nem is kaphat felhatalmazást a koronától, mert a korona nem újabb bonyodalmakat akar, hanem kibontakozást. Egy exlex-választás pedig csak új, súlyos komplikációkat teremtene, s abból az ellenzék föltétlenül megerősödve kerülne ki. A felosztástól tehát alighanem jobban félnek Bécsben, mint itt az ellenzéken.

Az obstrukció folytatása.

Barabás Béla tudvalevőleg ma esti hat órára hívta meg azokat, akik az obstrukció folytatását kívánják. A kitűzött időre Barabás Béla József-körtüi lakásán a következő képviselők jelentek meg:

Babó Mihály, Bakonyi Samu, Bedőházy János, Benedek János, Bencs László, Chernel György, Gabányi Miklós, Gáll Sándor, Hegedűs Károly, Horváth Gyula, Kállay Lipót, Keoskemény Ferenc, Koller Tivadar, Kubik Béla, Lengyel Zoltán, Marjay Péter, Mezőssy Béla, Mukics Simon, Nessi Pál, Olay Lajos, Papp Zoltán, Polónyi Géza, Pozsgay Miklós, Ráth Endre, Rátkay László, Reich Aladár, Sturman György, Vertán Endre, Uray Imre, Barabás Béla.

A megjelent 31 képviselőn kívül részben levélben, részben táviratilag csatlakozásukat a következők jelentették be:

Hentaller Lajos, Luby Béla, Luby Géza, Madarász József, Visontai Soma, Thaly Ferenc, Sebess Dénes.

Megbizítottak utján Fáy István és Eötvös Károly fejezték ki, hogy részt vesznek a harcban.

A megbeszélésről, amely nem bírt értekezlet jellegével, a jelen voltak a következőkben adnak fölvilágosítást:

A jelen voltak mindnyájan megegyeztek abban, hogy a mostani súlyos helyzetben a nemzet és a függetlenségi eszme érdeke mindenképp föltétlenül a párt egységének teljes megóvását követeli. Eppen ezért elutasítanak maguktól minden olyan gondolatot, mintha összejövetelük bármiféle külön szervezkedés jellegével bírna, céljuk semmi egyéb nem volt, mint annak tisztábazozatala, hogy vajjon a kormány elleni küzdelem folytatása ezáltal lehetséges-e. Minthogy pedig a további parlamentári harcra részint azért, mert a miniszterelnök a képviselőházban a hadsereg nemzeti reformjára nézve, megnyugtató nyilatkozatot nem tett s mert a gazdasági önállóságot veszélyeztető szándékától végleg el nem állott — a párt tagjainak legnagyobb része vállalkozott: az ellentállás elszánt folytatása biztosítottnak tekinthető. A jelenlevők fölkérésére szívesen vállalkoztak a további teendők ellátására: Kubik Béla, Olay Lajos, Fáy István, Nessi Pál és Lengyel Zoltán. Azonkívül elhatározták, hogy a mai megbeszélés eredményét Barabás Béla, Bakonyi Samu és Nessi Pál utján hozzák Kossuth Ferenc tudomására még a mai est folyamán.

A képviselőház holnapi ülésén napirend előtt a nemzeti reformok dolgában határozott kérdést fognak intézni a miniszterelnökhöz. Ez alkalommal Barabás Béla, Polónyi Géza, Bakonyi Samu, Rátkay László és Mezőssy Béla fognak felszólalni.

Mindezek szerint azok, akik föltétlenül folytatják a harcot a tizenegy Ugron-pártival és Ugronnal, továbbá Beöthy, Vészi, Vászonyi, Csá-volszky, Nosz, Lenél és Rigó Ferenc képviselőkkel együtt 61-en vannak.

Ezenkívül még 20 olyan képviselő van, aki szükség esetén támogatni fogja az obstrukciót, úgy, hogy az obstrukció száma ma éppen olyan nagy, mint a Széll Kálmán alatt folytatott obstrukció harcosai volt.

A ma esti megbeszélések folyamán kifejezést adtak az egybegyűltek annak is, hogy nemcsak általánosságban fognak megnyugtató kijelentéseket követelni Khuen-Héderváry miniszterelnöktől, hanem határozottan követelni fogják a magyar vezényszót, a magyar nemzeti jelvényeket és határozott kijelentést arra nézve, hogy az 1899: XXX. törvényekik garanciáit a miniszterelnök érintetlenül hagyja. Elhatározták, hogy az obstrukció idején, bármennyi ideig tartson is, együtt maradnak. Ha a holnapi napirend előtti felszólalások után a miniszterelnök nem válaszol, a harciasok zárt ülést fognak kérni.

Barabás Béla, Bakonyi Samu és Nessi Pál, a megállapodáshoz híven, legott fölkeresték Kossuth Ferencet s beszámoltak neki a történetéről. Kossuth Ferenc az alkalommal megköszönte, hogy a harciasok mindvégig iparkodtak megőrizni a pártegységet s hogy mindig azt domborították ki, hogy a pártban taktikai differenciákon kívül más eltérés nem volt. Aztán azt mondta, hogy ő ugyan nem látja a jövőt olyan rózsás színben, mint a harciasok, de mivel ugyanazokat az eszméket szolgálják, mint amelyek az ő ideáljai is, szívből óhajtja, hogy győzzenek s ő lesz az első, aki meghajtja a győzők előtt a lobogót.

*

A Barabás Béla lakásán lefolyt értekezletről még azt jelenthetjük, hogy a legtöbb felszólaló csak általánosságban a taktikai kérdésekről beszélt. Polónyi Géza a helyzetet eszelte, aztán azt fejtegette, hogy az ujonckra az udvarnak nagy szüksége van s éppen ezért az udvar nem fog elzárkózni a nemzeti követelésektől, ha erőlyesen kéri. Bakonyi Samu az 1899: XXX. törvényekik dolgában hangoztatta, hogy a miniszterelnök állásfoglalása ebben a kérdésben a legélesebb harcot provokálja.

A megbeszélés folyamán mintegy ötszáz főre menő tömeg gyűlt össze Barabás lakása előtt s tüntetett Barabás mellett. Mikor a képviselők eltávoztak, a tömeg átkísérte Barabást Kossuth lakása elé s vagy félóra hosszat állt az ablakok alatt, miközben harsányan éljentezte Barabást és az obstrukciót.

Jellemző, hogy a rendőrség nagyobb tüntetésről tartott s már a délutáni órákban nagyobb rendőrcsapatok helyezték el a klinika udvarán. Khuen-Héderváry Károlynak azonban nem volt alkalm, hogy rendszerének vérosszárnyait Budapest utcáin is kibontassa.

(Egy befagyott konferencia.)

Kossuth Ferenc 10-én levelet intézett képviselőtársaihoz s arra kérte őket, hogy ma, július 14-ikén délután 5 órakor jöjjenek össze a képviselőházban, ahol értekezletet tartanak az önálló vámtérület kérdésében. Amint már akkor megtörtént, ez a meghívó az ellenzék megütözését keltett, mert úgy tűnt fel, mintha a Barabás Béla-höz szintén ma délután hat órára egybehívott értekezlet meghiusítására irányulna. Ezért és mert Kossuth Ferenc arról győződött meg, hogy az értekezleten a Ferenc-párt tagjain kívül senki sem hajlandó megjelenni: ma tudtul adta a Házban, hogy az értekezlet máról elmarad és bizonytalan időre halasztódik.

KÜLFÖLD

Roosevelt akciója a kisenevi ügyben. Néhány külföldi lap — talán hangulatkeltes okából — azt híresztelte, hogy, Hay amerikai államtitkár kijelentése szerint, nem fogják átadni az amerikaiaknak az oroszországi zsidók érdekében

a cárhoz intézendő kérvényét, míg meg nem kezdik az orosz kormányt, hogy elfogadja-e. Ezzel ellentétben a következők jelentik New-Yorkból: Roosevelt elnök felszólította a kisenevi petíció iránti mozgalom szervezőit, hogy *sírjassék meg az aláírások befejezését, mert ő szeretné azt minél hamarabb átnyújtani a cárnak.* Hay külügyi államtitkár, az ellentétes hírekkel szemben, kijelentette, hogy ő is helyesli Roosevelt akcióját és elvállalja érte a felelősséget.

New-Yorkból táviratozzák: Roosevelt elnök ma vette a Bené Brisz nevű zsidó egyesületnek a kisenevi események ügyében benyújtott kérvényét. Valószínűleg nem adják tovább a kérvényt, hanem az orosz külügyi hivatalt diplomáciai uton értesítik, hogy a kérvény az Egyesült-Államok birtokába jutott. Ezután az orosz kormányra bízzák, hogy nyilatkozzák, el akarja-e fogadni a kérvényt. Hir szerint Roosevelt elnök az ügy gyors elintézését óhajtja, amennyiben Oroszország szigorú intézkedéseivel azt bizonyítja, hogy hajlandó a kisenevi mészárlásokban részeseket megbüntetni.

Anglia és Oroszország. Oroszország kínai előnyomulása miatt nem valami szívélyes a viszony az angol és orosz sajtó közt. Az orosz sajtó szerint azok az angol jelentések, hogy Kelet-Ázsiában az ellenségeskedés kitérőse elkerülhetetlen, csak kifejezése az angolok kedvetlenségének a miatt, hogy Oroszországot a Balkánon nem sikerült közelbepérés rábírn. Most, amikor ez gróf Lamsdorff céltudatos és következetes politikája miatt nem sikerült, Khimában akarnak az angolok Oroszországnak kellemetlenségeket okozni. Erre a célra Japánt tolják a homlokvonalba. Az a hír, hogy az orosz hadügyminiszter Port-Arturban hadikészülődések dolgában tanácsokat a keletázsiai csapatok és hajóraj parancsnokával, alaptalan.

A francia szocialisták és az olasz király. Mikor bizonyos lett, hogy Viktor Emánuel király ellátogat Párisba, a francia szocialista párt vezetősége az olasz szocialista pártból levelet intézett, amelyben tudtára adja az utóbbinak, hogy a francia szocialisták tüntetést terveznek az olasz király ellen.

Varazsoni képviselő, az olasz szocialista párt titkára hosszu levélben válaszolt a franciáknak, amelyben kifejté, hogy az olasz szocialistáknak Viktor Emánuel király párisi utazásáról alkotott véleménye nem egyezik meg a franciák nézetével. Kifejté, hogy Bissolati képviselő a kamarában, Ferri pedig az Avantiban örömmel fejezték ki Viktor Emánuel király párisi látogatása felett, mert azt a Olasz- és Franciaország közlekedése jelenek tekintik. Különböben pedig az olasz szocialisták nem tartják helyénvalónak, hogy tiltakozzanak bármennyi nemzetközi politikai mozgalom ellen. Hogy Morgari képviselő, — ugymond — tüntetéssel fenyegetőzött a cár ellen, feltéve, ha Rómába jönne, az még nem azt jelenti, hogy az összes államfőkkel szemben így akarjanak eljárni. A francia szocialisták proklamációjában a királyokról és császárokról van szó. Az olasz szocialisták nem tesznek különbséget monarchiák és burgeois köztársaság között, mert mindkét államforma nem más, mint a tőke oligarchiája, amely ellen rendületlenül küzdenek. De ennek dacára nem helyeselhetik a franc a szocialistáknak az olasz monarchia feje ellen tervezett ellenséges magatartását, mert mindig tartózkodnak attól, hogy a burgeois politikával szemben incidenszerű magatartást tanúsítsanak, továbbá, mert a jelen pillanatban úgy látszik, hogy ez a politika a javulás útjára tért és olyan intézkedéseket vett tervbe amelyek a munkásosztály jóléte preudimának tetszenek.

Szerbia hajnala. Mikor június 11-én éjszaka a Bicskásosok, Nyiszlovicsok és Gyilkosok elvegették véres munkájukat a konakban, büszkén mutogatták magukat Belgrád utcáin a népek, mondván, hogy elhárították Szerbia napjának viláosságát elől azt a fekete homályt, mely megakadályozza Szerbia hajnalának a hasadását. Ha nem is éppen ezt, de ilyen szépeket mondtak, de szerb nyelven. Szerbia föllélekzett, de föllélekzett Európa is, gondolván, hogy most már igazán új idők virradnak a szerenesetlen kis országra s a sok politizálás helyett megkezdődik a komoly munka, minden téren reformokat létesítenek s Szerbia dagadó reménnyel és dagadó vitorlakkal evez történelmének új, boldogabb korszaka felé.

A Gyilkosok lelkiismerete nyugodt. Ők megtették, ami csekély erejűktől telt; nem tehetnek róla, ha a szerb hajnal nem akar hasadni. Az új korszak nagyon nehezen vajdik. De azért napról-napra történik valami, amit érdemes följegyezni. Legújabb belgrádi híreink például a következők:

Belgrád, július 14.

Egy hivatalos kimutatás szerint az alkotmány

alján, mely szerint 4500 adófizető választ egy-egy képviselőt, összesen 159 képviselőt küldenek a szeptember 15-ig. A képviselők eddigi száma 180 volt. A tegnapi sabói választáson a szabadelvek győztek.

Belgrád, július 14.

Sándor király volt kabinettitkárát, *Petryovics* Milánt elbocsátották és helyébe *Nenadovics* Jakabot nevezték ki Péter király kabinettitkárává.

A király, akin az egész ország szemé függ, még történelmi országhatalmát és a külföldön gyűjtött modern eszméinek a tőkét nem akarja már kezdetben elpazarolni. Egyelőre csak inkognitó ténykedik s az éles megfigyelés fundamentumán áll, hogy annál üdvösebben beleoltsa a szerb pszichébe a nyugati államélet legszebb vívmányait. Ennek okából inkognitó és kognitó megjelenik a gőzfürdőben, szőba áll a bocsorkészítőkkel, halat vesz a piacon, pálinkázik a kurtakocsmában és majdhogynem kőlép tálcol Topcsiderben. De ezekről már írunk.

A pápa halódása.

Róma, július 14.

Valóságilag csoda volt s csak a pápa rendkívüli életenergiájának köszönhető, hogy a katolikus egyház nagy betege eddig meg nem halt. Tegnapi és tegnap feltűnő javulás mutatkozott nála a közérzésben, de a vese sehogyssem akart működni. Az éjszaka s a mai nap folyamán érkezett táviratok azonban egybehangzóan azt mondják, hogy a pápának már csak órák vannak hátra. A Szent Péter-tér tegnap este körülbelül éjfélig csendes és pusztaság volt. Csak egy kis csapat rendőr volt látható, akik némán teljesítették egy rendőrfelügyelő parancsait. A Vatikán ablakain át gyöngy villágosságnál látni lehetett a pápai őrségnek szolgálatot teljesítő tisztjeit, amint nagy gyorsasággal ide vagy oda siettek. A kis trónterem ablakából is halvány világosság derengett elő. A pápa hálószobájában teljesen sötét maradt. Éjfél után azonban, amikor elterjedt annak a híre, hogy a pápa ereje megdöbbentően kezd fogyni, több kocsi rohogott a Vatikán elé. Sokan jöttek a városból, akik a kivilágított Vatikán komor képét akarták látni. Néhány barátjával odaérkezett Pietro Mascagni is. Majd jöttek mások az előkelő társaság tagjai sorából. Selyembe öltözött hölgyek, akiknek mindegyike mondott egy-egy sajnálkozó szentimentális szót a komor falak mögött haldokló aggyastyánról. *Poveretto!* (szegény ember) hangzott föl nem egyszer. Majd megjelentek a Vatikán körül lévő kávéházak és vendéglők s csakhamar olyan élénk éjjeli élet volt, mint a legnagyobb zárandóklások idején. A nagy ércapu előtt százával állottak a kíváncsiak.

Benn a Vatikánban mindenki ébren volt. *Rampolla* szobáinak ablakai szintén ki voltak világítva. Reggel négy óraker kocsin a Vatikánba érkezett gróf *Pecci* Kamillo, a pápa unokaöccse. Amikor hajnalodott, érkezett a Vatikánból az első hír a pápa állapotáról. A pápa az éjszakát rosszul töltötte. Nem aludt, hanem csendesen, dult arccal feküdt ágyában s időnkint érthetetlen szavakat suttogott. *Lapponi* háromszor kámför- és kokaininjekciót adott neki. Három ízben néhány kanál tokaji bort ivott a pápa, amelyet *Ferenc József* király küldött neki ajándékként. Hajnali két óra tájban a pápa kezdett félrebeszélni. Reggel azonban ismét eszméletre tért.

Ma reggel 6 óra 55 perckor. Az éj folyamán a pápa ereje tovább hanyatlott. A kezelőorvosok egybehangzó jelentése szerint elkövetkezett a rendkívül fájdalmas végső fázis stádiuma. Hogy ez az állapot, amelyet foglalkoztatónak lehet már nevezni, meddig fog tartani, nem lehet tudni. Mégis azt hiszik, hogy a katasztrófa még ma bekövetkezik.

Délután 9 óra 30 perc. A pápán az éj folyamán néhányszor hanyas vett erőt. Ő szentsége néhányszor elvesztette eszméletét. Fölgyógyulásához nincs remény. Állapota a legkomolyabb.

Délután 10 óra 25 perc. Az orvosok kijelentették, hogy a pápa halála közel van. A katasztrófa már a legközelebbi órákban bekövetkezik.

A pápa állapotáról 9 óra 40 perckor kiadott orvosi jelentés a következő: A pápa állapotában tegnap este beállott rosszabbodás ezideig válto-

zatlan. Erverése gyöngye, 92. Légzése 30, hőmérséklete 36°5. *Lapponi, Mazzoni*.

Délután 11 óra 30 perc. A pápa teljesen eszméletlenül és ébren van. A lélegzés nehézsége nem nagy és közvetlen veszedelem nincsen, bár mindenre el kell készülnie. Azt mondják, hogy ma fogják az orvosok a harmadik mellszúrást megkísérteni. A délelőtti folyamán a pápa néhányszor meglehetősen élénken beszélt. *Mazzoni* huszperces látogatást tett a betegszobában. *Dr. Lapponi* azt közölte vele, hogy a szentatya az éjjelt nyugtalanul töltötte, letargiája kissé engedett. A pápa csak keveset táplálkozott. A pápa gyöngy-sége a régi. Néhány szót váltott az orvosokkal betegségét illetően és megjegyezte, hogy igen gyöngye. Az orvosok minden reménységet föladtak, azonban nem hiszik, hogy a katasztrófa közvetlenül beáll. A szentatya élete lassankint alszik ki. *Lapponi* délelőtti 9 óraker hagyta el a Vatikánt. Este 7 óraker újabb konzultáció lesz *Rossoni* tanárral.

A pápa, amikor ágyban fekszik, könnyű pamutinget visel, amely fölött vastagabb pamuting van, igen hosszú ujjal. E fölött még egy ing van, amely legfinomabb vászonnál készült. Fején a pápa fehér éjjeli siphát visel, amely alól kilátszik az aggyastyának hófehér haja.

A pápa orvosi között komoly konfliktus támadt. *Rossoni* tanár a tegnapi este kiadott orvosi jelentést ugyan még aláírta, de ismételtlen kérte, hogy ne hívják többé a pápához. *Rossoni* ugyanis kijelentette, hogy azok az orvosi jelentések, amelyeket *Rampolla* biboros *Lapponi* és *Mazzoni* orvosokkal egyetértve készít, meggyőződéssel ellenkeznek. *Rampolla* állítólag azért akarja *Rossoni* távoltartani a Vatikánból, mert *Rossoni* szabadkőműves. *Rampolla* környezete azt állítja, hogy *Rossoni* a királyi család támogatásával került a pápa betegágyához, hogy a királyi család pontosan értesülhessen a pápa állapotáról.

Róma, július 14.

Dr. Lapponi egy hírlapi tudósítóval szemben kijelentette, hogy a pápa állapota állandóan komoly, bár nem forog fenn közvetlen veszedélem. Arra való tekintettel, hogy a szív működése még mindig elégséges, lehetséges, hogy a pápa még két vagy három napig él. Jelenleg agyában kevés a vér, innen magyarázható, hogy gondolkodásának tisztasága néha szenved.

Róma, július 14.

A *Tribuna* jelenti: *Oreglia* biboros elrendelte, hogy a veszedelem pillanatában a Vatikánban minden készen álljon és öt magát és *Serafino Vannutelli*, *Gotti* és *Macchi* biborosokat azonnal hívassák. A Vatikán istállójában a lovakat egész éjjel felszerelve készenlétben tartják. A pápa halála után *Gotti* és *Macchi* biborosok az ő szentsége hálótermében lévő végrendeletét megnyitják és azonnal a lepecsételéshez látnak. *Oreglia* biboros arról is intézkedett, hogy készítsék el a termeket a biborosok számára, kik kilenc napon által a Vatikánban kell, hogy maradjanak. A *Tribuna* még azt mondja, hogy a pápa tegnap este hosszasan beszélgetett az orvosokkal, miközben megemlítette, hogy *Ferenc József király* a tokajin kívül johannesbergi bort is küldött neki. A szentatya gyermekkoráról is beszélt. Többek között elmondta, hogy nyolcéves korában *Viterbóban* megbetegedett, miután pajtásaival a város falai előtt futkározott. Az orvosok akkor állapotát reménytelennek mondták, ő azonban mégis meggyógyult. — *Mazzoni* úgy nyilatkozott, hogy a katasztrófa épp úgy azonnal is beállhat, mint ahogy órákig elhúzódhatik. Az orvosok kizárták mondják azt a foltvést, hogy a pápa betegsége rákos természetű volna. — A pápa ma fogadta *Rampolla* és *Vives* biborosokat. Ezután *Respighi* és *Casetta* biborosok, valamint a spanyol és portugál követek érkeztek a Vatikánba.

Róma, július 14.

A pápa ma reggel azon óhajának adott kifejezést, hogy ne adjanak neki több injekciót, amit az orvosok meg is ígértek. Ugy látszik, újabb váladék gyülemlett meg a pápa mellhártyájában. *Gennari* és *Casetta* biborosok, gróf *Szécsen* osztrák-magyar nagykövet, Belgium, Poroszország, Monakó, Franciaország és Brazília ügyvivői a Vatikánba mentek.

Róma, július 14.

— Délután 5 óra.

A pápa állapota változatlan. Az agy vérszegénységének tünetei még mindig fennforognak és a gyengeség még mindig tart. A mellkas vizsgálata arra az eredményre vezetett, hogy ott újabb váladék nem gyülemlett meg.

— Este 7 óra 40 perc.

A pápa ma *Cavagnis*, *Tripeti*, *Caviechioni* és *Gennari* biborosokat fogadta. *Mazzoni* tanár este 7 óraker ment a Vatikánba.

— Este 8 óra 30 perc.

Az este 8 óraker kiadott jelentés a következő: A pápa a mai napot meglehetősen nyugodtan töltötte. Időről-időre csekélyebb depresszió állt be. Erverése gyöngye 38, légzése 32, hőmérséklet 36°8. Erő lassan, de állandóan fogynak. *Mazzoni, Lapponi*.

— Este 10 óra 20 perc.

Az izgatottság, mely eddig uralkodott a Vatikánban, általános csendnek adott helyet. Mindenkit megragadott a fájdalom és sokan sírdokolnak. A *Messagero* tudósítóival szemben úgy nyilatkozott *Rossoni* tanár, hogy a pápa halála közel áll. Evvel ellentétben azt állítja a *Tribuna* és a *Giornale d'Italia*, hogy a pápa halála nem várható közvetlenül. A szentatya még élhet holnapig. Az hírlak, hogy halálát a szív paralízise folytán beállott agybeli vérhány fogja előidézni.

— Este 10 óra 50 perc.

A Damasus-udvart nagy néptömeg lepi el, mely aggodalommal olvassa és beszél meg a kiadott orvosi jelentést. A *Tribuna* egy külön kiadása azt jelenti, hogy a pápa az orvosok látogatásakor igen gyöngye volt és lélegzési zavarokban szenvedett. Eszmélete meglehetősen tiszta volt. Ugyanazon nap híre szerint a szentatya időnkint elveszté eszméletét. Minden reménységet feladtak.

A konkláve s egyebek.

Konkláve esetére a szentszéknél akkreditált portugál követ fog mint a diplomáciai kar doyenje az esetleges, a hatalmak és a pápai szék ideiglenes kezelői közt elforduló közlendők közvetítője lenni. A portugál követ a konkláve tartama alatt közvetlen érintkezésbe fog lépni a konzisztoriális kongregáció titkárával. Hír szerint magre *Marinit* fogják kinevezni a konzisztoriális kongregáció titkárává.

Oreglia biboros kijelentette, hogy ő és *Rampolla* politikai fölfogás tekintetében kibékülhetetlen ellenségek, de azért soha sem fog megtörténni, hogy rendeleteik a Vatikánban egymással ellentétben lesznek. Soha sem fog megtörténni, hogy a világ ilyen, az egyházra nézve káros látványosságnak tanuja legyen. *Zanardelli* miniszterelnök egy újságíró előtt kijelentette, hogy Olaszország a konklávénak teljes szabadságot és biztonságot fog nyújtani és az ugynevezett garancia-törvényt egész teljességében alkalmazni fogják. 1878-ban *Crispien*-t, az akkori belügy-minisztert hivatalosan nem értesítették a pápa haláláról és ezért akkor a hivatalos olasz részvétnyilvánítások elmaradtak. *Rampolla* biboros ellenben el van határozva, hogy minderről, ami a Vatikánban történik, hivatalosan értesíteni fogja a *Kvirinál*.

A római *Capitale* élesen megtámadja *Nisard* francia vatikáni nagykövetet, aki állítólag olyan jogokat gyakorol a Vatikánban, amelyek meg nem illetik, és intrikál, hogy *Rampollának* a győzelmet biztosítsa. A *Capitale* támadása állítólag annak az ellenségeskedésnek kifejezése, amely *Barrère* *kvirináli* és *Nisard* vatikáni francia nagykövetek között fennáll. *Nisard* különben kijelenti, hogy a *Capitale* jelentése nem felel meg a valóságnak.

Párisi diplomáciai körökben kételkednek azon jelentés helyességében, hogy Ausztria-Magyarország a konklávéban vétő-jogával él *Rampolla* ellen. *Rampolla* barátai ugyan szeretnék, ha ily hír elterjedésével *Rampollát* a mártírium nimbusza venné körül, Ausztria-Magyarország azonban nem hajlandó öt politikai mártírrá tenni.

Gotti az egyetlen biboros valamennyi pápa-jelölt közt, aki az osztrák, magyar és német, valamint az olasz bibornokok többségének a szavazatára számíthat. A francia biborosok sem ide-

genkednek tőle, mert Gotti istenfélő, a mellett fölvilágosodott, bölcs, békés lelkületű embernek tartják. A magyar király többször kimutatta Gotti iránt való jóhajlandóságát. Genuából származik, s ha pápává választják, beteljesedik *Verdino* otrantói püspöknek a jóslata, aki azt próféta, hogy XIII. Leo után egy tengorparti városból származó férfi fog Szent Péter örökébe ülni.

HIREK

Budapest, július 14.

— BUDAPESTI NAPLO Július 15-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Lakatos Aladár miniszteri tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója ma ötheti szabadságra Karlsbadba utazott.

— A király születésnapja. A király augusztus 18-án tölti be 73-ik életévét. Ez alkalomból az egész helyőrség kivonul a Vármezőre, ahol *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok szemlélt tart, s a tisztikar a tábori misén résztvesz. Ugyancsak ezen a napon 10 órakor ünnepi mise lesz a Mátyás-templomban, s délelben a közös- és honvéddadaprók felavatása következik, intézeti ünnepélyekkel.

— György király válasza! A felségserzési pörökben alig lesz párja annak az esetnek, amelyet *Drezdából* jelentenek nekünk. A *Dresdener Rundschau* című hetilap egy satirikus legendát közölt ezzel a címmel: *Egy hercegnőről, aki nem akar imádkozni.* Természetesen *Lujza* hercegnőről szól és a szereplő személyek között előfordul egy öreg király is. Ebben a hálóban aztán megfogta az ügyészség a felelős szerkesztőt, akit felségserzés miatt vádolt be. De a szerkesztő nem akart a dologba belemenyődni és a királyhoz közvetlenül egy felségfolyamodványt intézett, amelynek elhatározó mondata ekként szól:

Kérjük Felseged személyes legmagasabb nyilatkozatát, vajlon sérve avagy megbánva éri-e magát Felseged e cikk által, amelyet pártatlan jogászok nem találnak kifogáslandónak.

Senkise gondolt arra, a szerkesztőség se, hogy *György* király erre a felszólításra reagálni fog, hiszen felségserzési pöröknel nem szükséges, hogy a sértett személy vádat emeljen. De másként történt, mert *György* király tekintetbe vette a föltszólamlát. A nevezett lap mai számában az igazságügyi miniszter következő végzését közli:

Ő felsége a király, vonatkozással az ön 1903. június 18-áról kelt felségfolyamodványára, 1903. június 23-ikán legkegyelmesebben elrendelte, hogy a *Peters Bernhard* terhére rótt felségserzés miatt, továbbá *Matilda szász királyi hercegnő ő királyi felsege megsértése miatt a bűnyűgy eljárás megindítandó.*

Érdekes, hogy *Matilda* hercegnő megsértése miatt az ügyész nem is emelt vádat, erre a pontra — a szerkesztőség legnagyobb meglepetésére — *György* király maga terjesztette ki a vádat.

— Új délsarki expedíció. Az argentiniai kormány — mint *Stockholmból* írják — újabb délsarki expedíciót szándékozik föliserelni a *Nordenskjöld*-féle expedíció fölkeresésére, amely legutóbb a *Graham-föld* közelében telet ki, de amelyről ezután semmi hír sem érkezett többé. Az expedícióra, melynek a londoni argentiniai követség tengerészeti attaséja, *Riza P.* lesz a vezetője, az *Uruguay* nevű hadihajót szerelik föl. *Riza* elutazása előtt a Skandináv-félszigetre is el fog látogatni, hogy utazását *Nansen*nel és más szakértő férfakkal alaposan megbeszélje. Az expedíció tudományos kutatásokat is fog teljesíteni.

— Deák- és Rákóczi-ünnep. Beregvármegye törvényhatósági közgyűlésén elhatározta, hogy Deák Ferenc százéves születési és Rákóczi zászlóobontásának 200 éves évfordulóját még ez év folyamán emlékülleppel üli meg. A ünnepély programjának megállapítására *Jobsty Gyula* alispán előkötete alatt egy bizottságot küldött ki és 1000 koronát szavazott meg az ünnep költségeinek fedezésére.

— Nógrádi Szentágh Pál betegsége. Nógrádi Szentágh Pál főrendiházi tag, a magyar közéletnek ez a nemes alakja, amint észinte részvétellel értesülünk, betegesen fekszik horpási kórházában. A minap könnyebb baleset érte s ezenkívül nagyon hatott rá sógórának és benső barátjának, *Issay György*nek elhunytja. Állapota azonban nem ad okot komoly aggro-

dalomra és remélhető, hogy az általánosan tisztelt öreg ur egészsége hamarosan helyreáll.

— Kállay Béni temetése. *Kállay* Benjámín elhunyt közös pénzügyminiszter holttestét végleges megállapodás szerint s családjának óhajára Magyarországon fogják eltemetni. A holttestet a bécsi beszentelés után Budapestre hozták és itt az Akadémia oszlopcsarnokában díszes ravatalra helyezték. *Thalóczy* Lajos osztályfőnök, aki a temetést rendezi, ma reggel telefon utján kérte az Akadémiát, hogy az Akadémiából temethessék el *Kállay*t, aki az Akadémia tiszteleti tagja volt. A beszentelést Budapesten csütörtökön végzi a család régi barátja, *Hettyey* pécsi püspök. A király *Kállay* özvegyének a következő, 13-áról kelt táviratot intézte.

Férje elhunytának híre mély gyászszal töltött el és az alkalomból legcsintébb részvételt fejezem ki. Férjének elhunytja, aki nékem hű tanácsadó volt, ugy számomra, mint Ausztria-Magyarország számára fájdalom veszteség. Különösen Bosznia és Herzegovina igazgatása körül való kiváló érdemei feledhetetlenek maradnak és az elhunytak maradandó fényes emléket biztosítanak.

I. Ferenc József.

Ferenc Ferdinánd főherceg Konopistból a következő részvétnyilatkozatot intézte *Kállay* özvegyéhez: *Ama* fájdalom veszteség alkalomból, mely excellenciát érte, legcsintébb és mélyen érzett részvétemet tejezem ki. *Ferenc.*

Walliscs Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter a ma délutáni gyorsvonattal Bécsbe utaztak, hogy a magyar kormány képviselőiben résztvegyenek *Kállay* Benjámín beszentelésén. A temetésen a külügyminisztériumot szentgyörgyi *Müller* László rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter fogja képviselni. A királyt *Liechtenstein* herceg tábornagy főudvarmester képviseli.

Részvétüket többek között kifejezték *Kállay* özvegyének: *Lajos* Viktor főherceg, gróf *Goluchowski* miniszter, *Plehner* legfőbb számszéki elnök, *Hartel* miniszter, az Ősses magyar miniszterek, *Gautsch* elnök, herceg *Windischgrätz* Ottó, gróf *Széchenyi* Gyula, herceg *Montenuovo*, gróf *Kapniszt* orosz nagykövet, gróf *Széchen* vatikáni nagykövet, *Lipót* Szalvátor főherceg, *Don Miguel* de Braganza, báró *Fejérváry* Géza Iszából, lovag *Bilinszki* bankormányzó, *Jansekovic*, a boszniai országos bankormányzója, *Mária* Jozefa, *Izabella*, *Mária* Terézia főhercegnők, *Rajner* főherceg, gróf *Bylandt* helytartó, *Rezek*, *Vukaschin*, *Petrovics* titkos tanácsosok, gróf *Czirák* főudvarnagy, *Bánffy* Dezső, *Zaleski* titkos tanácsos, *Pasetti* nagykövet, *Ottó* főherceg. A Magyar Tudományos Akadémia is megleghangú táviratban fejezte ki részvétét.

— Fluger bácsi meghalt. Mélyeséges megilletdélssel veszünk a hírt a képviselőház egy régi, kedves, vonzó alakjának a jó öreg *Fluger* Károlynak haláláról. Régóta betegeskedett szegény *Fluger* bácsi, halálhíre mégis váratlanul jön és megdöbbenést okoz. Fájdalmasan fogjuk nélkülözni az ő szikár alakját, mosolygós, jószágos fehér ábrázatát a Ház folyosóján; nehéz hozzá szokni, hogy nélkülözni fogjuk már ezután ezt az egyszerű, jó embert, aki a maga egyszerű jóságában és igénytelen kedvességében egy nagyon nevezetes, de, haj, egyre ritkuló típus képviselt: az igazán, becsületesen, szívből hazafias szászok típusát. Egyik legrégebbi tagja volt a képviselőháznak s amióta ide a lábát betette, mindig a szabadelvűpárthoz tartozott és kitartott mellette rendületlenül akkor is, mikor a felizagott szász közvélemény egyenesen követelte, hogy a szász képviselők menjenek ellenzékbe. A derék *Fluger* bácsit pártkülönbség nélkül tisztelet és szeretet környékezte s halála mindenféle mély nyomot fog hagyni a lelkekben.

Fluger Károly 1833-ban Besztercén született szász szülőktől. Tanulmányai végeztével 1854-ben gyakornok volt Beszterce város hatóságánál, mely két év múlva *Grótcza*ba küldte a közigazgatás tanulmányozása céljából. Itt másfél évig maradt. 1851-ben mint a vidék kiküldöttje ő felségénél járt a tűzvész pusztítása által nagy kár szenvedett város anyagi érdekei képviseletében, mely érdekekkel hírlapilag is foglalkozott. 1855-ben és 1866-ban részt vett mint a város követe az utolsó kolozsvári képviselői gyűlésen, majd 1867-ben és 1868-ban megjelent mint kiküldött a szász egyetem gyűlésén. 1869-ben Besztercét és vidékét képviselte a pesti országgyűlésen mint a Deák-párt tagja. A bíróság szervezésekor kinevezetvén besztercei törvényszéki bírónak, elhagyta a törvényhozás tennét s 1876-ban átvette a besztercei járásbírói vezetését. 1884 óta újra képviseli a besztercei kerületet. Tagja volt az igazságügyi bizottságnak. Évek óta tagja volt a delegációknak is.

— A Kassai vértanúk szentáztatása. A Kassán vértannuságot szenvedett magyar hitvallóknak, *Kőrösi* Márk esztergomi kanonoknak és társainak,

Pongrácz és *Gródcz* jezsuita-szerzeteseknek szentáztatási ügye, mint az *Egyházi Közlöny* írja, lassan halad előre. Az ügy jelenleg a rítusok kongregációja előtt van, ahol már megállapították a vértannuságot.

— Hilgermann Laura — orvosnővendék. *Bécs*-ből jelentik: *Büding*er tanár sebészeti klinikájának rövid idő óta igen érdekes női hospitans van: *Hilgermann* Laura, a bécsi *Operaház* tagja, aki néhány év előtt még a mi műintézetünknek volt a disze. *Hilgermann* asszony naponta korán reggel jelenik meg a klinikán és az asszisztensek, hospitansok és orvosnővendékek kíséretében, hűségesen követi *Büding*er tanárt. Ő is, mint a többiek, magas fehér köpönyvet visel. pisze orroscáján a oviker és az egyszerűen leöltült szőke haj valóban diákos külsőt ad az énekesnőnek. Komoly arcaal halad a tanár mellett páciensek föl-páciensek, vele együtt vizsgálja a betegeket és figyelemmel halgatja a diagnózist. Azután az ambulatóriumba követi, végre a műtőterembe, amelynek asztalára mindennap számos beteg kerül, aknek a testéből a tanár kése a betegségek csírát írja ki. *Büding*er tanár oly szeretetreméltó, hogy az énekesnőnek a legnépszerűbb előadásban magyarázza a betegségek eseteit. *Hilgermann* asszony nem színészi tanulmányozás végett jár a klinikára, hiszen szerepkörében alig nyílnék alkama, hogy az ekként elsajátított realizmust a színpadon értékesítse, — hanem belső szűszégeretből, mert már régi vágya, hogy a sebészet titkaiba bepillantást nyerjen. „Elővesztettem hivatásomat” mondja a művésznő, — „orvosnak kellett volna lennem.” *Hilgermann* asszony ajzóvó szemeszterben az orvosi fakultásra rendkívüli halgatónak fog beiratkozni.

— A tudós titka. *Moszkvában* néhány nap előtt meghalt dr. *Filippov*, az orosz *Tudományos Szemle* szerkesztő-kiadója, és pedig, amint hírlík, ciankiall-mérgezés következtében, amelynek laboratóriumában kísérletezés közben lett az áldozata. Egy nappal halála előtt levelet írt egy *moszkvai* lap szerkesztőjének, aki most ezt a levelet közzéteszi. A szenzációcsév levél így hangzik:

„Amióta mint zendülő ifjú *Buckle*: A civilizáció története című művében azt olvastam, hogy a lópor a háborúk irtoztatóságát csökkentette, folyton azon tételödem, vajlon minő találmánynyal lehetne a háborút egyáltalán lehetlenné tenni. Nos, megvan, feltaláltam, — megvan a módja, miként lehet a robbanások hatását nagy távolságokon átvinni. Rendszerem lehetővé teszi, hogy ezer és ezer kilométerre vihemi át a hatást, úgy hogy egy Pétervárott elkészített explozió Konstantinápolyban következne be. Szisztémám a lehető legegyszerűbb és nem költségese. Nyilvánvaló, hogy a háború ebben a formában lehetetlen. Találmányomat őszszel egy az orosz akadémiához intézett memorandum alakjában akarom közzétenni. Nagyon óvatosan és lassan kell eljárnom kísérleteimben, mert a legveszedelmesebb anyagokkal kell maníulálnom.

A szerkesztő, akihez e sorok intézve vannak, közzétételük előtt még előbb értekezni akart dr. *Filippov*val, amikor megkapta a hírt, hogy a tudóst halva találták meg laboratóriumában. Vajlon magával vitte-e titkát a sirba? Az örök béke titkát.

— Zavargások Horvátországban. *Zagoriban*, mint *Zágrábból* táviratozzák, még mindig nagy az izgatottság a parasztlakosság körében. Habár némely kerületben még mindig rögönitől bíróság működik és egyes községekben nagyszámú katonai kirendeltség tartózkodik, mégis gyakran zavargások fordulnak elő. Tegnap az *Ivanec* kerületbeli *Bedniában* történt nagyobb zavargás. Egy csendőrcsapat és a falu parasztlakossága között véres összeütközés volt. A csendőrök kénytelenek voltak ígygyerüket használni, mire négy paraszt súlyosan sebesülve rogyott össze. Többen könnyebb sebesülést kaptak. *Velosevic*, Varasdmegye alispánja a történet után rögtön a helyszínére utazott, hogy a nyugalmat helyreállítsa. *Ivanec* kerület több helységében a parasztek megjelenek a lelkesnél és aláírás végett egy okmányt nyújtottak át neki, amely szerint az aláírók kötelezik magukat, hogy sohasem jognak olyan képviselőre szavazni, aki a magyarokkal rokonszenvez. Az okmányokat valamennyi paraszt aláírta. Ezután pedig a templomba mentek, ahol megesküdtek fogadalmuk megtartására. Még a zsidó kereskedőket is kényszerítették, hogy esküt tegyenek. *Zagorja* többi kerületéből is hasonló zavargásokat és tüntetéseket jelentenek, úgy hogy az újabb állapotok ismét komolyabb aggodalomra adnak okot.

— Tanárok tanulmányútja. A polgári iskolai tanárok tanulmányútja akik résztvettek a fumei közgyűlésen, vasárnap befejeződött. Pónteken és szombaton *Velencében* voltak, ahol megismerék a város nevezetességeit. *Velencében* nagyrészt *Eltors* De *Toni* főgimnáziumi tanár kalauzolta a kiránduló tanárokat.

A képviselőház könyvtárának ex-librisel. No ilyenek még nincsenek a reméljük is a magyar génuszról, melynek nem igen van érkeke máshoz, mint a politikához, hogy egyhamar nem is lesznek. A képviselőház könyvtári bizottságának mai ülésén *Pekár Gyula* előadó be-terjesztette *Baghy Béla* orsz. képviselő azon indítványát, hogy a képviselőházi könyvtár ezután művészi ex-libris alkalmazáson stámpilla helyett a könyveinél. A bizottság úgy határozott, hogy *tanulmányozni* fogja a dolgot és *esetleg annak idején* pályázatot hirdet ilyen ex-librisre. Jó is lesz be-várni, hogy beválják-e ez az intézmény a szkupstina, a szobranje és a krátai nemzetgyűlés könyv-tárában s csak azután alkalmazni a világ leg-szebb parlamentjének, a magyar képviselőház-nak a könyvtárában. Szép, szép ez a palota, s nagy szellemi műveltségű és finom ízlésű urak járnak bele, akik többi közt egy-től-egyig végigtanulmányozták a multkori ex-libris kiállítását. De kissé unalmas lenne, ha abban a palotában minden összhangban lenne egymással és végül a palotával. Kell olyannak is lenni, ami — ha a külföld tudomást veszt róla — megőrzi jó magyar maradt hírnevün-ket. S ilyen az, hogy egyhamar nem lesznek a könyvtár könyveinek művészi becsü ex-librisel, amire a külföldi amatőrök is buzgó vadászának. Igaz, hogy negatív előny, de mégis csak előny, a kutyafáját. Ugy sejtjük, hogy a könyvtári bi-zottságunk ilyesmire már úgy sincs fedezete; nagyon kiköltekezett a díszes fogasokra, hamu-csészékre, gyufatartókra és kőpöcsészékre. Sze-retnők ideigatni a könyvtári bizottság tagjainak a névsórt, de hátha meggondolják még a dol-got a bizottság egy legközelebbi ülésén.

Nyaraló akadémikusok. Árván marad az Akadémia. A zümmögő méhek elszállnak belőle, s majd csak októberben térnek újra vissza. Ah, elmen-nek az akadémikusok, akiknek oly sok vidám pillanattal vagyunk adósok. Űresen maradnak a termek, amelyekben a jól ismert osztályok oly példás buzgalommal vitalkoztak. Megszállja a finom por a padoka-t, melyeket a halhatatlanok jól ápoló ökle dörüm-ből gyarkorta. Az öklök gazdái most fáradtan száll-nak szebb vidékek felé, hol potom három hónap alatt kell kipihenniük egy hosszú év fáradságait. Bizon-y nehéz sor a halhatatlanság, s a nyájas olvasó, ki reggeli kávé mellett olvassa e hírt, bizonyára nem kíván *Édötvös* Loránd helyében lenni, ki még a tiroli Alpok közt sem nyugodhat, mert oda is elkíséri a fizika nagy problémáinak gondja. Mit ér a legszebb havasi táj s a legszebb tiroli dal, ha matematikai kép-letektől zug a fő, s a szűz havon köbgyökök meg négyzetgyökök járnak pokoli táncot? És aki minden kollégájánál tiszteletesebb és agilisabb: *Gyulai Pál* sem élvezheti zavartalanul *Leányfalva* szépségeit; őt meg a főtűrti teendők szőlőjék minden héten sorompóba, mert — haj — rendnek muszáj lenni még kánikulá-ban is; hogy a Rombányi-ról ne is szóljunk. *Szinnyei* bácsi Keszthelyen dolgozik a magyar írók életrajzán. Az elegáns *Riedl* Frigyes azonban itthon marad. A tudós azonban ritkán lesz látható a korzón, mivel ő egy angol könyvet akar megírni a vakációban. De hogy sehol ne legyenek kétségben a felől, vajjon nem vonul-e meg a nyaralók lármás, tarka sorában egy szürke külsejű s titkon világító lángelme, elárul-juk, hogy például *Csovna József* egy devescrier, udvar szorgalmas lakója, míg *Fejérváry László* az ország legkülönbözőbb vidékein, hol itt, hol ott tur levél-tárcát. *Kövesligethy Radó* Abbázában a tenger mellett üdül. *König Gyula*, Franciaországba utazott. Vala-mennyi fátad, munkálkodik, míg a dítpadokra lassan rászáll a nyár finom pora, s titkos lakásukból előmerészkednek a szürke, villogó szemű emberek, akik tulajdonképpen legboldogabb tagjai az Akadé-miának. Őket nem biamlatja senki, s bátran cincog-hatnak télen-nyáron...

Bucsu az Angyalföldön. Az angyalföldi karmelita-templom csütörtökön, e hó 16-án tartia ü-ünnepét, a Karmelhegyi Boldogságnapját. A tulajdonképpeni bucsu napja az ünnepet követő vasárnapon, 19-én lesz, amikor délután körmenetet tartanak.

A népközlési szakfelügyelet. A népközlési törvény revíziója ügyében az érsekvárvidéki római katolikus népközlési egyesület megkeresést intézett a hazai tanítók országos bizottságához. Az 1868. évi XXXVIII. törvény-cikk revíziója során kívánják, hogy a népközlési szakfelügyelet ebben akként ren-deztesse, hogy legyen helyi és kerületi szakfelügye-let. Onajtják, hogy ne csak az állami és községi ha-nem minden felekezeti iskolában is szakember, vagyis képviseltet s legalább öt évi gyakorlatú bíró tanító legyen az igazgató. Az egyesület szerint az egyház-nak is nagy hasznára lenne ez, mert így megszűnne a pap és a tanító között az antagonizmus s a tanító-ban lelkes munkatársakat lelne az egyház; de másrésztől e rendelkezés megszüntetné az állam és egyház között gyakran felmerülő sürődásokat is. A felekezeti iskolások hatáskörét is akként kívánja szabályozni, hogy ezek az iskolák csakis anyagi gondozásával bízzanak meg, a szellemi vezetés a tanítótestület és a szakfelügyelet illesse. S mivel a

megyei tanfelügyelők munkaköre nagyon kiterjedt, melléjük kerületi (járás) szakfelügyelők neveztesse-nek ki.

Kuruzslás. Josef von Bereghy néven mutatja be magát prospectusban egy ur, akiről a *Jó Egészség* azt írja, hogy kuruzsló. A prospectus szerint phis. mech.-orthopaediai gyógyintézet tart fenn Budapest. Budapest, de hogy hol, azt közelebbről nem tudók hamarjában megmondani, mert Josef von Bereghy, nem tudni, kénszerűségéből-e való óvatosságból, de igen szereti a lakásokban való változatosságot. Gyógyintézetet tart fenn, egy „concessionierte physico-mechanische und orthopaedische Heil-anstalt“-ot, ahol mindent gyógyít, ami gyógyíthat-lan. Hangzatos prospectusából megtudjuk, hogy gyó-gyít a többi között gutatűtést, agyvérzést, háte-gerinc sorvadást, ideges szivdobogást, szividegájdal-mat, bélyenheséget, idült gyomorhurutot, végez mende-mitelle masszázst, gyomormasszázst is, (amit csak diplomás orvos csinálhat — a törvény értelmében) s mindezenfelül a legbravurósb orthopaediai és test-egyenészetű csodákra képes. Legalább ő így hirdeti: Pupa, mindenféle bénaságot, lábbihákat, testi elnyo-morokosodást, szóval minden testhibát bámulatos si-kerrel gyógyít. Egy páciensét, akit a legkisebb erem-mény nélkül kezett tornászással, masszázssal, belső orvosságokkal, be is pörülte a honorárium megfizé-tésére, aminek a szegény agyonkezelt beteg utób-b már vonatodott eleget tenni. Bereghy urat a VIII.—X. ker. járásbírósal is utasította keresetével, ki-mondván, hogy *gyógykezelés címén semmit sem követel-het, mert erre teljesítve nincs.*

Összeesküvés a kínai császár ellen. A *Kölnische Zeitung* pétervári tudósítója távira-tozza *tiensini* jelentés alapján, hogy a kínai császár kegyetlen rendeletet adott ki ama diákok ellen, a mandzsuriai dinasztának a trónról való megfosztására Japánban összeesküdtek. A rendelet kimondja, hogy az összeesküvő diákokat kivét-el nélkül és haláldétkalannul *le kell fejezni*, akik pedig gyanúsak, hogy összekötetésben állottak az összeesküvő titkos társasággal, *kiutasítandók* Kína területéről.

Szerelmes vasalónő. A zombolyai előjárás-ság megkeresésére a rendőrség az éjszaka letartó-ztatta *Persitz Gertrud* zombolyai születésű harminché-t éves vasalónőt, amikor Zombolyáról a fővárosba ér-kezett. Az előjárásúg távirati értesítésére szerint *Persitz Gertrud* agyon akarta löni Budapest lakó kedvesét: *Muskát* Nándor szabósegédet. akivel négy évig közös háztartásban élt. A legény később elhagyta és Buda-pestre utazott. A szerencsétlen leányt szeretője hülen-sége nagyon elkeserítette és bevallotta a rendőrségen, hogy *Zombolyáról* azért utazott a fővárosba, hogy agyonölje *Muskát*ot. Egy hatóvetű, megöltött forgó-piszolyt találtak nála, amelyet lefoglalt a rendőrség. A veszedelmes szándéku leányt a rendőrség lezárta.

Herkules frakkban. A prágai központi vasútállomás északi szárnyán van egy erkély, amelyet két szép szobornál ékesít: két herkulési erejű ifjú a pillére az erkélynek. A szobornyueken — mint prágai tudósítók táviratozza — iszonyon megbotránkoztak a klerikális újságok és ékteleenül kikelték dörgedelmes cikkeikben a szobrászművész ellen, amiért nem adott ruhát a két Herkulésre. Volt is foganatja a klerikális lapok kirohanásá-nak. A vasutügyi minisztérium ugyanis vállalko-zott a művészet megcsúfolására s kiküldött egy osztályfőnököt Prágába, hogy vizsgálja meg a szobrokat és vessen véget a cseh fővárosban támadt botránynak. A minisztériumi osztályfőnök rávette a szobász-tanárt, hogy legalább egy-egy keskeny átalvót leplet faragjon az erkélyt tartó Herkulésekre.

A belgrád események áldozata. *Gyorgyevics* Milánt, *Gyorgyevics* volt szerb miniszterelnök fiát — mint Prágából írják — a legutóbbi véres szerb es-mények annyira megrendítették, hogy idegfejében su-lyosan megbetegedett. Az utóbbi napokban azután betegsége oly súlyossá vált, hogy atya egy prágai szanatóriumban helyezte el. *Gyorgyevics* volt minisz-terelnök legközelebbi rőpirat az ki, amelyben a szerbiai eseményeket pragmatikus modorban fogja tárgyalni. *Gyorgyevics* a napokban újra vissza akar utazni Szerbiába. Fia az ő miniszterelnöksége alatt a konstantinápolyi követésg titkárja volt, később pedig miniszteri tanácsosnak nevezte ki.

Vasuti állomások névjegyzéke. A magyar kirá-lyi államasutak kiadásában megjelent a magyar korona területén fekvő vasuti állomások betűsoros névjegyzékének az állomások rakhelyekvisi térképét is magában foglaló IV. bővített kiadása, mely a nevezetű Andrássy-ut 75. szám) közvetlenül vagy az állomások utján megrendelhető. Ára 40 fillér.

Pótvizsgák tanfolyam. A *Gerő Ferenc-tele* középiskolai internátus (VI. Nagy János-utca 3.) az idei szünetidőben is szervez pótvizsgára előkészítő tan-folyamot. A tanítás július 20-tól a pótvizsgák napo-kinál délután 3—6-ig történik. Bármilyen tárgyból, nemkülönböztetve érteletégi pótvizsgázó jelentkezők is lő-lvételnek naponta 4—6 óráig.

Dinamitmerénylet Zágrábban. Ma éjjel háromnegyed kettő után *Zágráb* lakosságát borzasztó detonáció verte föl álmából. Némelyek azt hitték, hogy a villám csapott le valahova, azonban hamar tudomásra jutott, hogy dinamit-robbanásról van szó, mely a Káptalan-téren törté-nt. Kiderült, hogy a merénylet tárgya *Matonei* kanonok képviselő háza. Nevezett háza az eddig ismeretlen tettes a kőből való kerékűtköző és a kapu szárnya közé dinamittöltényt tett, mely 1 óra 40 perckor fölrobbant. A kerékűtköző a robbanás következtében elszakadt a kaputól és a kapu szárnyának alsó fele körülbelül egy méter magasságig szétszúzódtott. A légnyomás oly erős volt, hogy a ház összes ablakai, még az istálló ablakai is összetörték és az ajtólecek leestek. A főlhivatalos jelentés mindezt gyerekes tréfának mondja s buzgónt tiltakozik az ellen, mintha a merénylet a politikával állna vonatkozásban.

A robbanásnál, mint *zágrábi* tudósítók távira-tozza, a szomszédos *Krabac-tele*, valamint a szemben fekvő ház, mely *Svendermann* kanonok tulajdona, is kárt szenvedtek; ezeknek is majdnem minden ablaka betört. A lakók között természetesen nagy pánik ke-ltezett, mely csak akkor szűnt meg, midőn tisztába jöttek, hogy nem történt szerencsétlenség. Reggeli 2 óra 45 perckor újra két robbanás volt hallható. Azonban ezek már tömbabak voltak, mint az első. E robbanások két dinamittölténytől eredtek, melyeket a *Narodni Novine* épületének fapincéjébe dobtak, hol a nélküli, hogy kárt okoztak volna, fölrobbantak. *Egy harmadik alkalmazott dinamittöltényt* a *Zrinyi-téren* a zenepavillon mellett találtak. Míután ez a pa-tron sérteletlen és a gyújtószinór nem volt meg-gyújtvá, úgy látszik, hogy birtokosa félretette, mert alkalmazatlan volt az illetőnek. Hogy ki volt az éjjeli események okozója, eddig nem állapították meg, de az az általános vélemény, hogy *Matonei kanonok ellen irányuló magánbosszúról* van szó. Kö-rülbelül tizennégy napja ugyanis *Matonei* háza előtt a kanonok több rokonát, ezek között egy had-nagyot is, gimnáziumi tanulókat inzultáltak, mert néméletül beszéltek. A fiatalbereket a rendőr-ség bekísérte és megbüntette. Úgy látszik, hogy ezt megbosszulandó, rendezték a mai eseményt, mely egész lefolyásával azt mutatja, hogy sze-rencsére olyanok végeztek, akik nem tudnak a dinamittal bánni. A bővebb vizsgálat fog csak közelebbi adatokat kideríteni. A dinamit eredetét sem ismerik. Megjegyzendő azonban, hogy rövid idő előtt a Zágráb-Vrginmcs között levő vasút építésé-nél dinamitlopás fordult elő. A város lakosságát az éjjeli események nagyon nyugtalanítják. Szgorúnté-kekedéseket követelnek, hogy elkerüljék az ilyen me-rényletek megismétlését. Általábanosan elterjedt az a nézet, hogy a dinamitrobbanás nincs összefüggésben a politikai zavarokkal, hanem *gyerekes tréfa* (j), melyet nem lehet eléggé megbüntetni. A dőlőit írtolamán *Krajcovic* osztályfő, *Klein* igazságügyi osztályfő, a polgármester és a rendőr dr. *Matonei* házához men-tek, hogy személyesen meggyőződjenek a dolgról.

A poste restante küldemények. A közönség nincs tisztában azahogy poste-restante küldemé-nyeit mely postahivatalokhoz címezetheti, illetve mely postahivataloknál veheti át. Zavarok megszünte-tésére a budapesti posta- és távirdaigazgatóság e részen a következők intézkedéseket tette: 1. Poste-restante pénzeszelevek, csomagok és utalványok kéz-besítésével Budapest kizárólag a főposta, a oszmörü-üti és a külső váci-üti kinstari postahivatalok vannak megbizva. 2. Poste-restante ajánlott és közön-séges levélpostai küldeményeket a már említett három hivatalon kívül még a várbeli, vizvárosi öbudaí, kőbányai és angyalföldi postahivatalok is kézbesíte-nek. 3. Mindazok a poste-restante küldemények, mely-eken a kézbesítő postahivatal neve egyáltalán nincs, vagy amelyekne poste-restante küldemények kézbesi-tésével meg nem bízott hivatal neve van főlíttatva, a főpostahivatalhoz kerülnek és ott adnak ki.

Halálos vadászát. *Kassáról* táviratozzák: A kassai erdőhivatalhoz érkezett távirat szerint a város nagyladnai erdejének erdőkerülőjét, *Kavecsánszky* Já-nost; vaddisznó-les alkalmával éjjel *Skót* Sándor agyonlőtte. Az erdőkerülő a gabonaöldben guggolva ment a vaddisznó-zajnak vélt zőrej irányában, Skót vadnak nézte és rálőtt. A szerencsétlenség áldozatát felboncolták, Skótot letartóztatták.

A házalkönyvek kiállítása. A kereskedel-m. miniszter elrendelte, hogy a házalkönyv részére kiállít-landó könyvekbe felsorolandó mindazon feltájtja áru, amelynek házálása megengedtetik s az a kitétel „ve-gyes áru“ többé nem használható. A rendelet indoka-lasa szerint az összehozgáló kitétel: „vegyes áru“ a hatóság ellenőrzésnek gyakorolhatását és a házalkönyv statisztika megleelő vezetését meggátolhatja és az ál-talános jelzés alatt tilos áruk is kerülhetnek forgal-ma.

Aratók sztrájkja. *Nagyváradról* táviratozza tudósítók: *Báró Könyvszartter* Hermann gyapui ura-dalmában 150 arató munkás sztrájkolt. A sztrájkolók a kedvezmények egy részét megkapták és így holnap ismét munkába állanak. Arató-sztrájk volt Bihar-megyében még két helyen: a latin szertartású nagyvá-

radi káptalan hidegkúti pusztáján, ahol mintegy 300 munkás sztrájkol, továbbá az iklódi majorban, ahol azonban a munkások, miután megadták nekik a kívánt kedvezményeket, már ismét munkába állottak.

— **A nagyváradi véres beszámoló.** Gerő Ármán nagyváradi rendőrkapitány ma hivatalos jelentést tesz közbe azokról a borszalmáról, melyek Barabás Béla vasárnapi beszámolója alkalmával Nagyvárad utcáin folytak le. A főkapitány, aki az egész sajtó egyértelmű nyilatkozatai szerint elsősorban volt okozója a vérengzésnek, egy szóval sem emlékezik meg arról, hogy a verkedéseket elsősorban az okozta, hogy rendőrlégényei a bevonuló szabadalypártiak kedvéért ki akarták verni helyükből a Barabás-pártiakat, s valótlan állít, amikor azt jelenti, hogy Pápolczy tisztelhetlen kapitány többszörösen szétosztásra szólította föl a tömeget a szálloda erkélyéről. Ilyen fölszólítást csak Barabás Béla intézett a tömeghez. A jelentés többi részeiben is számos helyen ellenkezik a valósággal s tendenciózusan úgy tünteti föl a nagyváradi eseményeket, mintha a rendőrséget a világ legszelidebb szándékú főkapitánya vezette volna, holott Nagyvárad közönsége és az egész sajtó egyértelműen konstata, hogy a nagyváradi dolgok egy brutális, lelketlen és barbár rendőrség provokatív viselkedéséről eredtek. *Moskovitz* Adolf gyártulajdonos is nyilatkozatot tesz közbe s visszautasítja azt a vádat, hogy a mókokat az ellentétre 6 bérelte föl. Mindezek után valóban azt kell hinnünk, hogy Nagyváradon csodálatos szeretettel ölelték egymást keblükre az emberek amaz emlékezetes vasárnap délután s hogy azokkal, akik a borszalmak szemtanúi voltak, csupán egy gonosz álom üzött véres és undorító játékok.

A nagyváradi függetlenség és 48-as párt választmánya ma este ülést tartott, amelyen foglalkozott a Barabás Béla nagyváradi beszámolója alkalmával történt eseményekkel. Elhatározták, hogy a polgársághoz manifesztációt intéznek, amelyet holnap fognak plakátokon kiragasztani. Elhatározták továbbá, hogy a Szabadság című újságot kitiltják a kör helyiségeiből.

— **Pék munkások a kenyérszorsora ellen.** Ami ellen tehetetlen a törvény, a hatóság, a közönség, most végre sikerrel szálltak sikra a munkások. A kenyérszorsoráról van szó, a főváros e szegényletes miéziájáról. De ime, a babból nemes eszme vált valóra: derék és képzett sütőmunkások olyan pékműhelyt nyitottak az elmúlt héten, amely modernségben és tisztaságban ritkítja a párját s valóságos kincse a közegészségügynek. A Röck-Szilárd-utca 29-ik szám alatt van a sütőmunkások sütőháza s a miniszteri telep minden utcai ablakát betörték az e-múlt éjszaka. A tettesek ismeretlenek, de nem ismeretlen, hogy kiknek áll érdekében a munkásokat megkárosítani. Aki a munkások konkurrenciájától félnek, bizony félhetnek is, mert a munkások műhelyéből minden tekintetben különb, szebb, nagyobb, finomabb s tisztaságban is utólrhetetlen sűtőmenny kerül a fogyasztó asztalára. A munkások szociálpolitikai szempontból is jelentős szövetkezése a legméltóbb válasz a fővárosi pékek kartelljére. A budapesti pékmesterek tudvaleg két hónap előtt kartellt kötöttek a kenyérrák emelése céljából és ebbe a kartellbe bevonták a *Tatár* Dezso vezetéke alatt álló sütőmunkásokat olyképpen, hogy egyezséget kötöttek velük, mely szerint a munkaadók hozzájárulnak anyagilag a munkások ellentállási pénztárára, viszont a Sütőmunkások Önképzőkörre mindazoknál a pékmestereknél, akik a megállapított kartell-áraknál olcsóbban árúsítják a süteményt, „kiemeli” (sztrájkba viszi) a munkásokat. Ez még is történt vagy tíz munkaadónál. Akadt azonban vagy 80 munkás, aki sehogy sem akarta belátni, hogy a munkások kötelessége a kenyérrák emelését biztosítani és a mesterek kartelljének végrehajtóvá lenni. Ezek *Tatár* ellen foglaltak állást, minde a következménye az lett, hogy szöszölőként a budapesti pékmesterek bojkottálták. A kizárt sütőmunkások szövetkezetet alakítottak és Sütőmunkások Sütőháza (Szabó József és társai) címen a Röck-Szilárd-utca 29. szám alatt pékműhelyt és pékpótlót nyitottak. Céljuk egyrészt a modern berendezés, a lehető legkedvezőbb munkaviszonyok révén (minimális munkabér, maximális munkaidő, nagy, tiszta hálószoba, fűrdőszoba) szociálpolitikai tekintetben mint-sütődét csinálni, másrészt pedig a régi sütemény- és kenyérrák fenntartásával az erkölcs-telen kenyérszorsora megtöréséhez hozzájárulni. A pékmesterek persze nem jó szemmel nézik az új vállalatot. E hó 9-én a sütőmesterek ipartestülete értekezletet tartott, amelyen a kartell három óra meghosszabbították és a sütőmunkások sütőháza ellen megígérték a hadjáratot. Kimondták egyszersmind, hogy azokat a sütőmunkásokat, akik tagjai a sütőszövetkezetnek, ha ezidőszert dolgoznak, a munkából elbocsátják és soha többé munkába nem állítják. E célból az ipartestület hivatalosan közlést tesz ezeknek a sütőmunkásoknak a névsorát. A *Tatár* vezetéke

alatt álló pékek végre is hajtották nyomban a mestertek határozatát. Küldöttségileg jártak *Glasner*nél, *Schachner*nél, hogy bocsássa el az ott dolgozó szövetkezeti tagokat és tényleg tegnap, mintegy tíz ilyen sütőmunkást „kivágtak” a munkából. Ezenfelül a minap éjjel bekátrányozták a sütőmunkások sütőháza falait és cégről, tegnap éjjel pedig bezárták összes ablakait. A károsult munkások megígérték a rendőrségen a feljelentést a rombolók ellen és megbízták ügyvédjüket azzal is, hogy a kartellezett pékmesterek ellen zsarolás miatt legyen panasz. Érdekesség, hogy a megfélemlítésnek milyen módját alkalmazták még a kartellbe lépett mesterek és híveik. Ma megjelent *Zuffmann* dohánnyutcai fűszerkereskedőnél, aki rendes vevője a sütőmunkások sütőházának, egy keresési-útjék és azzal fenyegette, hogy ha továbbra is a munkások sütőházában vásárol, eljönnek a sütősegédek az Önképző-Együletből és olyan rombolást visznek véghez a boltjában, hogy két évig sem heverti ki. Ennek is zsarolási följelentés lesz a vége. A sütőmunkások műhelyében e terrorizmusra az a válasz, hogy fokozott ambícióval törekessenek a közönség pártfogását kiérdemelni. És ez sikerül is nekik, mert a műhelyükben szakmájukban elsőrendű munkások dolgoznak, a gyönyörű sűtőmenny pedig, amely a boltjából kikerül, mindennél inkább bevillágít a kenyérszorsorok kártyáiba.

— **Az áradás.** A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna egyre árad. A Vág az egész vonalon apadóban van. A töltéseket sikerült megtartani. Bár a helyzet még válságos, veszedelemtől tartani nem kell. A Duna árvize ma Pozsonynál jelenlegyen 650; kulminálása Komáromban ma éjjel körülbelül 650 centiméterrel várható. Az árhullám hegyes jellegűleg fogva valószínűleg el fog járulni s Budapesten a július 15-ike és 16-ika közötti éjjelen fog 620 cm. körül kulminálni, ami sem Budapestre, sem a Budapest alatti vidékre nézve semmi veszélyt nem jelent. A Vág árhulláma Gutáig erősen apad: Gután alul az apadás a Duna magas vízállása miatt lassabban fog lefolyni; ott a víz még mindig 60 cm.-rel magasabb, mint az 1894-iki legmagasabb árvíz. A Vág folyó mentén jelentkezett összes veszélyes csurgások és csuszamlások sikeresen bevédettek és így a helyzet — bár még mindig komoly — már nem oly aggasztó, mint amint tegnap volt.

Estergomból táviratozzák: A szigetlet az éjjel előntötte az ár, úgy hogy most az teljesen víz alatt áll. Tizenegy órakor a vízállás 5 méter és 70 centiméter volt. A víz még mindig árad. Felülről nagyobb víztömeget jeleznek, ami okvetlen előnti a Tabán városrészt, mert az éj folyamán a magasabban fekvő határt már előntötte. A várost csak a gátak védik. A vészbizottság folyton együtt van és intézkedik, hogy elegendő mentőcsónak és talp legyen rendelkezésre, ha a víz a városba találna törni. A víz a határban tetemes károkat okozott.

Este a víz már az egész határt előntötte s az egész termés víz alatt áll. A síkon fekvő szőlők a vízből ki sem látszanak s a kár igen nagy. 6 órakor a vízállás 5 méter 85 centiméter volt és még folyton árad. A Tabán városrészt ugyan mélyebben fekszik, mint az előntött határ, de a gátak és töltések védelmezik azt. A vészbizottság este gyűlést tart, melyre a katonaság képviselőit is meghívta. A vészbizottság egész éjjel együtt marad, a töltéseknél katonaságot alkalmaztak. Ha a víz eléri a 6 métert, akkor átépi a töltést.

Komáromból jelentik: A Csallóközben az árvízveszedelem elérte tetőpontját. A keszegalusi töltést a Vág megrongálta és a katasztrófa minden órában bekövetkezhetik. *Sárvíz* főispán miniszteri biztos két század utasít rendelt ki a töltésekre. Közérol egész éjjel dolgoztak a töltéseken. A kormánybiztos *Paragó* miniszteri tanácsossal és *Szilárdy* osztálytanácsossal a „enyegeltet” vonalra utazott a védelmi munkálatok ellenőrzésére. A töltés Keszegfalunál teljesen átázott és ha az árvíz átszakitja a töltést, milliókra rugó kárt okozhat, amennyiben huss közeg határa kerülne víz alá. A Duna egyre árad, az Érszobátszigetet teljesen elöntötte, a sétatér alsórése s a rakodópart víz alatt áll. A Vágudán levő tutajok elszabadultak és a víz nagy erővel a Vág-hídig sodorta azokat. Az árvíz a híd veszedelemmel fenyegetti. A torlaszok elhárításán a katonaság fáradságtalanul dolgozik. *Farkas Géza*, az árvízbizottság elnöke intézkedett a közérő kirendelésé iránt.

A csallóközi ármentesítő-társulat közlése szerint a Vágudán fekvő *Guta* és *Keszeg* falu községek között a helyzet komoly. A töltés megerősítésén 800 katonára az összes községek közrejével dolgozik. Gátszakadás még nem történt, azonban a töltés sok helyen meglazult és a víz átszivárog. *Sárvíz* Aurél kormánybiztos intézkedett nagyobb számú katonaság kirendelésé iránt. *Keszeg falun több ház összeomlott.* A veszedelem még mindig igen nagy. katasztrófa azonban még nem következett be és talán sikerül a töltések megerősítése. Komáromban a Vág-hídnál az ár lesodorta a tutajokat és a hid veszélyben torog. Egy utas-század dolgozik a torlasz eltávolításán. A tutajok értéke, melyeket a víz elhordott, tíz millió koronára. Az elszabadult talpak a malmban nagy kárt tettek. Felülről apadási jeleznék.

Kassáról táviratozzák: A helybeli rendőrségnél jelentést tettek, hogy *Séplak* mellett a Hernád két

férfitöllestelet dobott ki, kik felvidéki parasztruhában vannak. Az eddigi nyomok szerint az illetők az árvíz áldozatai.

A *Kassa-óderbergi* vasút árvízkarát a kassai felügyelőség 1 millió koronára becsüli, de lehet háromszor annyi is. *Tuttka* és *Zsolna* között 1000 ember dolgozik a károk helyreállításán. A sztreznói alagutba a víz sok szállát hordott.

Ilaváról jelentik: Az árvíz által *Neszeic, Nimnic, Strezene, Savcsina, Fodras, Felsőkoskó Dvorce* községek termése nagyrészt tönkrement. A Vág mentén fekvő szántóföldek is kárt szenvedtek. A főispán körtra ment, hogy az árvíz által okozott károkat megtekinthe.

Pöstyénből táviratozzák: A Vág vízének árja az apadás beálltával tegnap reggel elsodorta a Vág hidját, mely a tündrévendők közlekedési útja s szigene levő különálló épületekhez. Ez okból a tündrévendők több napon át szünetel, ami a tündréhely lakosságát csapásként érinti, mert a vendégek javarésze elutazott. A Pozsonyból ideérkezett utasok két főhadnagy vezetése alatt ideiglenes hid készítésén dolgoznak.

Az államvasutak galánta-zsolnai vonalán *Szilad-Zelle* és *Lipótvár* között árvíz miatt az összes forgalmat bizonytalan időre megszüntették. Onnét fogva a Vágújhegyről Budapest felé és viszont közlekedő vonatokat *Szered-Nagy-Szombaton* át terelik. A taplancsén-telepa-várapassai vonalon *Tepla-Trencsén-Teplac* és *Nemsova* állomás között, valamint a magyarszéknyugati helyiérdeket vasut vonalán *Galgóc* és *Lipótvár* állomások között az árvíz által megrongált pályatestet már annyira helyreállították, hogy ott a személyforgalmat átszállással megindították.

— **Villamos világítás.** Vácson tegnap döntött a városi hatóság a váci villamos világítás ügyében. A város elhatározta, hogy a villamtelepet házi kezelésben készített el. A villamosberendezés költségei mintegy 360,000 koronába kerülnek.

— **Az osztályorszájték huzása.** Az osztályorszájték mai huzásán *nyolcvanhar koronát* nyert a 48308 számú sorjegyet; *harminczes koronát* 45327; *tizenötzes koronát* 38051; *tízese koronát* 88318 40962 91063; *öt-ese koronát* 4127 97003 84771; *ezes koronát* 78612 10848 76499 25235; *ötösd koronát* 22161 48809 78797 19323 53120 58765 88532 27679 42179 63837 70190 72843 90742 106704 23416 29566 37225 78015 81704 91852 2334 6597 144:5 20416 68404 7:125 81357 91874 97210 6413 3877 81638 61721 63205 77232 89629 89712 21423545 36091 42536 64777 74321 93815. A ma megtartott huzásn a 80,000 koronás önyeremény a 48303 számra, a 30,000 koronás önyeremény a 45827 számra esett, melyek *Lukács Vilmos* ismert és népszerű bankházában 1/3 részben a szerencsés vendőknek adták el.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség letartóztatta *Schröter* Ignác kövesligeti születésű 22 éves kereskedőjét, aki volt gazdájától, *Schneller* Pál fűszerkereskedőtől kávélt lopott. — Egy sával megrakott nehéz kocsit elgázolta *Mester József* 25 éves napszámost, akinek a balbála eltört. A Szent István-kórházban ápolják. — A rákosi rendezőpályaudvaron vonat ütötte el *Karner Frigyes* 63 éves nyomdászát, aki könnyebben megsebesült. A menők a Rákus-kórházba vitték. — *Kovács Pál* molnár 28 éves felesége a Gschwindt-fürdőben korbalsavat ivott. A menők a Rákus-kórházba szállították. — Az utóbbi időben egy ismeretlen család telefonton látszóveket rendel egyes látszerészeket, rendszerint kávéházaiba, vagy hivatalokba. Mikor azután a látszerész e küldi a látszóveket, a család várja már, és azzal az ürügygyel, hogy megmutatja a látszóveket a feleségének, távozik. Nem is tér vissza többé. A család eddig már több látszerészt csal meg így. A rendőrség keresi.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) 4/5 ko. Kuba-kávé 15 K. küld bérmentve Belák István kő-magazin Budapest, Rottenbiller-u. 4.

(x) **Sídoli cirkuszban** a főkapitányság engedelmével *James Brown* a Looping the Loop, vagy kerékenmen a balálkórán, feltalálója mulkói balesete után vasárnap óta a közönség általános tetszése mellett még csak néhány napig ismét fellép, miért is a közönség szives figyelmét felüljük e mutatványra.

Tolsztoj vendégei.

Budapest, július 14.

Tolsztoj, egy angol biográfusa szerint, munkaidőjének a felét arra szenteli, hogy látogatóival társalgjon és levelekre válaszoljon. Hogy ez a számítás megtelet az igazságnak, bizonyítják azok az esetek, amelyeket egy Tolsztoj-családnak közel álló egyéniség nemrégiben följegyzett és amelyek most fejezetenként az orosz lapokban megjelennek.

Inhol néhány típus:

(Csákányt, azt add!)!

Vagy tizenöt év előtt történt. Moszkvában egy szegény fiatal ember él, akinek abba kellett hagynia egyetemi tanulmányait, azonfelül pedig még nős is volt. Eainte nagy inségben él, egy ideig leckeaddásból és másolásból tengelte életét, míg egy magasrangú hölgy, aki nyomoráról ballott, nem segített rajta nagyobb összeggel. Ez a pénz balvégzete lett az ósdiáknak, mert fölhogyt a munkával, koldulásra adta a fejét, egyszer aztán valaki azt a tanácsot adta, forduljon Tolsztoj grórhoz is. Fölkereste Tolsztoj

moszkvai palotájában, ahol kolduló-levelét a szolgáltnak adta át. Nehány pillanat múlva Tolsztoj dolgozószobájába hívták.

— Ön küldte nekem ezt a levelet? — kérdezte a gróf.

— Igen. A legnagyobb inszégben vagyok és nincs más, akiből fordulhatnék.

— Nos, arról szó sincs a levélben. Itt az áll, hogy egy rokkant, munkaképtelen beteg ember kéri segítségemet, ön pedig egészséges, úriás, dolgozhatik.

Erre zavartan azt felelte a kérelmező, hogy hiába keresett, nem talál munkát.

— Lehetetlen. Nem hallotta, mit tett I. Miklós cár, mikor az utóan valaki koldulni akart tőle? Nem? Nos, boliba vette és egy oszákányt vett neki. Most pedig már tudsz dolgozni! — ezekkel a szavakkal küldte el. Ha akarja, én is veszek magának csákányt vagy kaszát, mert mindenkinek van szüksége jó munkásra.

Nagy zavarban hagyta el Tolsztoj szobáját a fiatal ember, aki — persze — nem fogadta meg Tolsztoj tanácsát. Néhány év múlva Szibériába vitték.

(Szejveroff.)

Néhány év előtt rekkenő hőségben egy paraszt érkezett Jasznaja-Poljánába és a ház urával akart beszélni.

— Kicsoda ön és mivel szolgálhatok? — kérdezte gróf Tolsztoj a fésztől vándort.

A paraszt megmondta a nevét és irodalmi kísérleteit adta át, hogy Tolsztoj megbírálja.

— Micsoda parasztember maga, — kérdezte nyersen Tolsztoj, — ha ilyenkor júliusban, a legnagyobb munka idején otthagytja faluját és ezer verszinyire csavarog irodalmi ügyekben? Aztán maga egészen városiasan van öltözködve!

Mikor a paraszt szabakozni akart, Tolsztoj ekként folytatta:

— Jó, jó. Átnézem kézirátát. Remélem, nem haragszik, ha ítéltelem kedvezőtlen lesz. Egy óra múlva jöjjön vissza!

A paraszt eltérfertget az óriási parkban és egy óra múlva reszkető szívvel jelent meg a gróf előtt.

— Elolvastam munkáit, — mondá Tolsztoj, — általában okosan vannak megírva. Kitiűnök a leírások. Irigylem önt a parasztlivág ismeretért. Hősei pompásan beszélnek. Tanácslom, ne hagyja abba az irodalmi munkásságát.

Az ítélet által fölbátorított paraszt fölhasználta a kedvező alkalmat és kérte Tolsztoj protekcioját valami állás elnyerésére Moszkvában.

— Téved — felelt Tolsztoj, — menjen csak vissza, haza, falujába, megszokott környezetébe, — Moszkvában tönkremenne. A hely, ahol felnőtt, majd ellátja gondolatokkal és tárgyval.

A paraszt követte a tanácsot, még ma is él falujában, mivel földjét télen is.

Neve egész Oroszországban ismeretes. *Szejveroff* volt!

(A „kolléga.”)

A *műveltség gyűmölése* című drámának premiéré után fölkereste Tolsztoj egy ismert moszkvai kereskedő, aki írónak tartotta magát, mert hát a műveltség iránt való szeretetből színházi kritikákat írt valami zuglaponcokba; eljött, hogy elmondja véleményét és ítéletét a „kedves kollégának.”

Tolsztoj nagyon szívesen fogadta a kereskedőt, ami azt a szesztyár embert annyira fölbátorította, hogy vagy két óra hosszat egyfolytában beszélt, anélkül, hogy Tolsztojt csak egyszer is szóhoz engedte volna jutni.

Végre sikerült Tolsztojnak egy kedvező pillanatot megragadni, amikor a látogató kifújta az orrát, — és a következő udvarias kérdést kockáztatta meg:

— Engedelmet, nem tartóztatom fel önt? Hiszen, mint mondja, ön is ír. És akkor az ideje nemcsak az ön, hanem olvasójá is.

— Oh kérem, Lew Nikolajevics, szabad ember vagyok. Csak akkor írok, amikor nekem tetszik. Nem dolgozom hitvány anyagi okokból. Csak passzióból. Éppen úgy, mint ön.

— Igen, igen, — szölt közbe Tolsztoj, — de azért mégis irigylésre méltó.

— Ugyan miért? Hát, kedves gróf, ön nem tehet így.

— Legalább e pillanatban nem. Lásza, ha valami untatná, például az én társalgásom, akkor ön fogná a kalapját és magát és hazamenne. De én nem mehetek el.

— Miért? — kérdezte most már kissé bizonytalanul a kolléga.

— Mert otthon vagyok és kissé kényelmetlen lenne, ha a magam házáat itt kellene hagyni.

Ezt már megértette a műbíráló ur és távozott.

A Bastille bevételének ünnepe.

— A budapesti francia konzulnál. —

Budapest, július 14.

A francia köztársaságnak rokonszenves és lovagias főkonzulja, *Riffault* Ágoston, ma pazar lunches-el fogadta a budapesti francia kolónia tagjait. Ujra eljöttek a tavalyiak, de nem teljes számmal. Néhány visszahonosodott Franciaországba, néhány meghalt, néhány más városba költözött, és újak jöttek. Mind csupa jóképű gyermeke a nagy francia köztársaságnak, akiknek szívét most hatalmas honvágy dölja-folja, mert e pillanatban Páris utcáin vidám fanfárszóra százezrek táncolnak, míg őket a mindennapi kenyer a vendégszerető, de mégis idegen földhöz köt idebent a magyar fővárosban. Van köztük jómódu nagyiparos és szerény magatartású nyelvtanár, meg tiszties pozíciót kivívott férfit és mindannyi, mintha csak egyenruhát viselnének, ott van a hivatalos redingotkabát, világos nyaktendő, meg szürke nadrág. Magyarok csak ketten vagyunk jelen. A főkonzulnak hűségese házi orvosa és magam, aki mint a *Journal de Budapest* szerkesztője hivatalból is érdeklődöm minden francia esemény iránt. Ma, a Bastille bevételének évfordulóján különösen jól esett egy kis francia levegőt szívnom és kezét szorítanom a francia köztársaság képviselőjével, amire a kolónia tagjai ma nagyon büszkék, mert ez annyit jelent, mintha Loubet elnökkel kezelték volna.

Megindult a társalgás az igazi gobelinszőnyeggel véges-végig díszített fogadóteremben. Persze csupa férfi van jelen. *Riffault* Ágoston legényember és diplomaták ósregi illemszabályok értelmében hivatalos alkalmakkor nem fogadhatnak nőket, talán rontaná is ez a nemzeti ünnep szeriósus jellegét.

Egyszerre cseppet és női beszéd hallatszik az előszobából és néhány pillanat múlva nagyon egyszerű ünneplőruhában belép egy már nem egészen fiatal, sőt már kissé óshajjú francia asszony. Bátran odaáll a főkonzul elé és szónokló magatartással, csillogó szemmel szólni kezd:

— A francia köztársaság polgárnője és átutazóban vagyok Budapesten. A mai napon nem mulasztatom el, hogy mint jó francia honleány kezét ne ne fogjak önnel, főkonzul ur!

Kezét nyújtotta a főkonzulnak, aki néhány pillanattal észrevehető zavarral küzdött, de csakhamar diplomata finomsággal beletalálva magát új helyzetébe, kényelmes karosszékhez vette az egyoldon dánt, akivel aztán percekig elbeszélgetett. Egyszerre két komoronyik kinyitotta az ebédől szárnyas ajtaját. *Riffault* főkonzul, az előkelő francia klubban jobbkarját nyújtotta az ismeretlen francia asszonynak, akit a lucullus módon terített és szép vörös rózsákkal díszített asztalhoz vezetett. Mi többiek követjük az érdekes párt.

Hirtelen eszembe ötlött egy vízió. Mintha e pillanatban Loubet elnököt látnám, amint karon fogja a köztársaság polgárnőjét.

Mindenkinek a kezébe pohár pezsgőt nyomtak, félkör alakult a főkonzul körül és *Heite* Lucien gyár-igazgató a francia kolónia nevében üdvözölte a köztársaságot és annak budapesti képviselőjét. *Riffault* Ágoston most poharát magasan tartva, igen érdekesen méltatta Loubet elnök érdemeit. Nem émelegyős bókoka mártott irázisokkal. Kiemelte, hogy Loubet elnök a magánéletben milyen kedves, milyen közvetlen modoru öreg ur és hogy tud megnyilatkozni benne a sziv a szertartásos ünnepek közepe is és hogy tudta most Londonban lebilincselni az egész angol udvart azzal a puritán, egyszerű francia, polgári magaviselettel, tiszteletet parancsolva az egész francia nemzetnek.

Vibáros „Vive le président!” hangzott el beszédje végén. Azután *Dejaston* Sándor, a már jól magyarul beszélő francia hírapírós arra kérte a főkonzult, hogy a francia kolónia üdvözletét távirati uton közölje Loubet elnökkel. Még vidáman csevegünk egy óra hosszat, a francia nemzeti ünnep mámore szinte megkapott mindenkit. A kapu alatt a franciák ovációt szántak az ismeretlen asszonynak, a köztársaság polgárnőjének. Sorralat rögtönöztek jobbra és balra és levett kalappal üdvözölték a lelkes honleányt. Az ismeretlen asszony végtelen boldog mosolylyal megköszönve az ovációt, néhány perc múlva elveszett a nagyvárosi névtelen tömegben.

Ez a kis epizód szépen bizonyítja, hogy ott, ahol a sziv nyilatkozik meg, ott a kényes izlésű francia illems-abályt többé nem ismer. Sziv nélkül nincsen illemszabályuk.

Salamon Ódán.

Péter király inkognitója.

Budapest, július 14.

Érdekes hír érkezik Belgrádból: Péter király, az Isten kegyelméből való új király Hollós Máttyás módjára a nép közé vegyül, hogy minden befolyástól menten megismerkedjék a közállapotokkal. A szerb lapok kéjes meglepéssel közlik le az újdonsült király élményeit, akit köré immáron egész legenda-gyűjtemény képződött. Imboly elmondunk néhány történetet, amelyet a szerb lapokban nem olvashatni.

I.

Péter és a testőr.

Karagorgyevics Péter késő este eltávozott a konakból. Hogy senki rá ne ósmerhessen, főhadnagyi uniformist öltött és feltúrte kabátja gallérját. Néhány óra múlva visszatért a konak hátsó kapujához és bebozsátást kért.

A testőr, aki ott órségen állt a jelszót követelte az ismeretlen tisztől, mielőtt az ajtót kinyitotta volna.

— Nincs szükségem jelszóra, — felelt a király, — mert csak Péter királylyal akarok beszélni.

— Nem lehet, — felelt a testőr. — Imádott királyom már visszavonult hálóterembe.

— Annál jobb, — mosolygott Péter — akkor hamarabb végezhetem el a dolgomat. — És ekkor gyanusan mutatta jobbkezeben a csillogó revolvert, balkeze ujjai között néhány aranyat forgatott.

— Engedelmet, — felelt a testőr, — nem is tudtam, hogy már ma mentenek meg bennünket. Méltó-tasság csak belépni. De ugyebár, ezuttal a tiszt urat a segítség jó közoklatának is fognak valamit juttatni a konakban található értéktárgyak közül? Az utolsó alkalommal a tiszt urak mindent maguk vittek el.

— Tehát egy aranyért le hagyad gyilkolni a te jó Péter királyodat?

— Miért ne? Királyt minden pillanatban kaphatok, — de aranyat?! —

Ekkor Péter király megismertette magát a halálra rémült katonával.

És Péter király ekként szölt:

— *Hítvány, gazember, áruló vagy!* Nem érdemled meg, hogy közlegényi egyenruhát viselj. *Ezennel kinevezlek a 6. gyalogrezred hadnagyává!* Szégyeld magad. És a katona szégyelte magát.

II.

Péter és a tisztek.

Péter néhány hü tisztjével egy belgrádi vendéglőben mulatott. Négy óra felé az uralkodó és katonai támaszai ismételten hűséget esküdtek egymásnak.

— *Eszküd a te esküd, esküd az én esküd* — fejezte be tisztejt a király.

Hazamenet a konakba a király annak az óhajának adott kifejezést, hogy szeretne még egy pohár szilvóriumot inni. A társaság egy közeli pálinkamérést keresett fel, de az ajtó már be volt zárva. Tanács-talanul tekintettek egymásra a tisztek.

— *És ti akartok szerb tisztek lenni? —* kiáltott föl haraggal a király — *és egyikőtöknek sincsenek betű-szerszámai?!* — Majd királyi hátsó nadrágzsebből egy angol betű-szerszámokból álló csinos gyűjteményt húzott elő és néhány pillanat múlva nyitva volt a pálinkamérés ajtaja.

Ezalatt egy sereg éjjeli bakker gyűlt össze a társaság körül és lelkes éjézésbe tört ki:

— *Zsivio Kraj Petár!*

III.

Péter és a rendőrbiztos.

És Péter király ismét inkognito tanulmányura indult. Arcát és kezét gondosan megmosta, megfésülködött, haját és bajszát kelével *lesimította*, rendbe hozta. Fölismerhetetlen volt.

Egy elegáns kávéházban szerényen helyet foglalt egy sarokasztalnál. Mellette egy előkelő szerb ur és egy kissé hanyag viselkedésű, de feltűnően szép hölgy.

A pincéertől megtudta, hogy szomszédjai a belgrádi rendőrbiztos és egy francia orleuménekéső, majd elmékedve konstálta, hogy a szerelmes pár pezsgőt és sherryt rendelt, csupa drága italt.

Egy idő múlva felállt Péter sarokasztalkája mellől, a szomszédasztalhoz lépett, megragadta a bohított pezsgőspalackot, ajkához emelte, hogy néhány erőteljes hűpintéssel fenéki kiürítse.

A rendőrbiztos kóvó meredt, de csakhamar magához tért és erőlyesen igazolásra szólította fel a kértelen vendéget.

— Csiba te! — parancsolt felségesen Péter. — Királyod vagyok!

A rendőrbiztos megijedt, de megemberelte magát, hamarosan egy *zsiviót* kiáltott és új pezsgőt rendelt.

— *Felséged, részletesen bennünket abban a*

kegyben, hogy még egy palack pezsgőt ürítsen ki társaságunkban!

Péter király elutasító mozdulatot tett, de leült és színg töltötte meg poharát.

Amikor a francia orfeum-énekesnő egy pillanatra eltávozott, Péter így szól a rendőrbiztoshoz:

— Pezsgőd jó, barátom szép, de nem értem, hogy egyszer rendőrbiztos léteire miképpen engedhetsz meg magadnak ilyen élvezeteket?

— Parancsára, felség, — a hölgynek semmitse fizetek, — a pezsgőt és a többi kiadást pedig a hölgy fedezi. Azonfelül husz dénár napi zsebpénzt kapok tőle.

— Szép, szép, — nagyon meg vagyok elégedve, — vélekedett Péter király. — Arzén ösöm is, Párisban, akinek költői tehetségét el kell ismerni, oly szépen mondja: A legnagyobb szerencse e földön nem az, hogy sokat kitarison az ember, hanem hogy őt tartásuk ki. Te is, kedves rendőrbiztosom, valódi gavallárnak látszol. Ha királyi herceg lehetnél, se cselekedhetnél másként.

Kegyetlenül mosolyogva még egy nagy pohár pezsgőt hőrpintett fel Péter király és a közönség lelkesült zsvivózása közepette elhagyta az éjjeli kávéházat.

Lira.

I.

A Kongó-államban álomkór-epidémia tört ki. A kormányzó szigorú intézkedéseket tett ez ellen.

Kongóban osend van, minden alszik
S az alvók hortyogása hallszik;
Beállt amott az álomkóráság,
Ó gyöker zsongó és forrongó,
Most borongó,
Kongó.

Olyan vagy Kongó, mint ez ország;
Ahol az ébrenléti is kóráság;
Szó, tettek hortyogása hallszik,
Nálunk a kormányzó is alszik
S kik voltak zsongó és forrongó,
Vagyunk borongó,
Kongó.

II.

Az egyiptomi kedive Calaisztól Párisra a lokomotívon utazott. Arca és kezei egészen feketék lettek a koromtól.

Ki hitte volna egykor ó,
Hogy ó, a büszke Faradó,
Kit úrnak vall a völgy, orom;
Pizkos lesz, mint sötét korom!

A népszerűség titka az;
S ma már a Faradó ravasz.
Koromba, füstbe, gőzbe lép,
S hiszi, hogy olyan, mint a nép.

III.

A bírmaiak egy hatesztendős fiúcskában újra felismerték Tucker földgyelőt, aki 1894-ben meghalt.

Ki mondja, hogy nem vándorol a lélek?
Ki mondja, hogy ha meghalok, nem élek?
Tuoker sem halt meg, — él mint kis gyerek;
Mert nem halhatnak meg a Tuokerek. —

Hogy Tuoker él, kétségen kívül áll,
Mert újra él, kit elvitt a halál;
De mennyi férfi él, mint kis gyerek,
Kik nem halnak meg, mint a Tuokerek!

xl.

Dal a hamisságokról.

Egy párisi orvos hamis szemöldököt gyárt, nők részére.

A hir komoly, ah szörnyű módon,
Ulvastán szívom elszorul.
A női nem hát olyan ódon,
Hogy már erre is rászorul?
Hisz nem merem a kedvesemnek
Fehér kezét megfogni se,
Mert hátha mű a kis kacsója,
S fesselt fehér poézise.

Ki tudja: hátha minden rajta,
Mely a szépség fényében remeg,
Csak jól utánzótt gyárfajta,
Hogy azt ne mondjam: műretek!
A szellőtől is jaj, hogy óvom,
Mert nem tudhatom, hogy vajjon
Nem röpíti-e szerke-széljél
Szegényt egy nyári fuvalom.

De ha a gyáripárnak máma
Hatalma ilyen végtelen,
Mért nem alkot örök osudára
Nőszivet, mely nem hűtelen?
Mely nem így hamis, ilyen álnok,
Mely hamar rád un s kinevet;
Gyárilag kéne megoslnálni
Az első, igaz nőszivet!

x.

FŐVÁROS

(*) Az állattartó számacásai. Az állat- és növényhagyasító társaság ellen Medrey Zsigmond bizottsági tag panaszt emelt és a közgyűlésen Sümegi Vilmos is interpellált. Mind a ketten éles kritika alá vették a társaság pénzkézelését s egyéb dolgai, egyúttal szigorú vizsgálat elrendelését követelték. A polgármester el is rendelte a vizsgálatot, amelynek megkezdésével két tanácsnok és egy számvédelési szakembert bízott meg. Ezek konstatalák, hogy a társaság pénzügyei és számadásai rendezetlenek, a várak tévedésen alapultak s inkább a számadatok nem tulajdonosok áttekinthető összeállításából származtak. A tanács most javaslatot tesz a számadások összeállítására vonatkozólag, egyúttal indítványozni fogja, szólítsák föl a társaságot, hogy 1870-ből való s a jelen viszonyokhoz képest immár elavult alapszabályait dolgozza át.

(*) Szabadságolás. Vostis Károly tanácsnok, a középítési ügyosztály vezetője, ma kezdte meg több hétre terjedő szabadságát. Távollétében dr. Bódy Tivadar tanácsjegyző helyettesíti.

(*) Új árva. Az Erzsébet leányárva jobban és célszerűbb elhelyezésre érdekében a főváros még 1897-ben telket szerzett a Törökútvész-dűlőben. Az építkezést azonban a rossz pénzügyi helyzet folytán jó időkire halasztotta. Azóta hat esztendő telt el és úgy a pedagógiai, mint a közegészségi tekintetek mind sürögsebben követelik, hogy az építkezés megkezdessék. Emlékeztetve a tanács a közönségségi bizottsággal egyetértéssel elhatározta, hogy az új árva-ház felépítése érdekében előterjesztést fog tenni a közgyűlésnek. A mérnöki hivatal terveit szerint az új árva-ház építése 470.000 koronába kerülne, remélhető azonban, hogy a munkálatok vállalata adásánál 20.000 koronát meg lehet majd takarítani. A tervekhez a középítési bizottság is hozzájárult s a tanács úgy tervezi, hogy az árva-házat már két év múltán meg lehessen nyitni annál is inkább, mert most sok jelentkezőt kell helyszükre miatt elutasítani.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Budai Nyári Színház. A Budai Színházban holnap, szerdán Gorkij Maxim Éjjeli menedékhely című drámája kerül színe tizenkét órára. Az énekes személyisége naponta szorgalmasan próbálja Ferdinek A két Fosca-ri és Rigoleto című operáit. Kreszinszki igazgató a vigjátéki személyzetet legközelebb időlovenit Bisson és Hennequin mulatót bohózatát Az ufundit, amelyet néhány év előtt óriási sikerrel adtak a Budai Színházban.

** Irodalmi est Siófokon. A fűrdői élet sablonos szórakozásaitól merőben elüt az a magas nivóju irodalmi est, amelyet a siófoki fürdőigazgatóság rendez július 18-án, szombaton. Az igazgatóság felkérte Csillag Teréz, a Vigzínház illusztris művésznőjét, hogy működjék közre az estén, amire kétséggel vállalkozott a művésznő. Ezáltal egészen újszerű szerepet választott magának Csillag Teréz: magyar írók műveinek érdekesebb részeit fogja recitálni, ezenkívül Herczeg Ferenc-monológot is fog szavalni. A recitálás terén előadásának utólagos közvetlensége és bája gyönyörűen fog érvényesülni. Az est műsorának második pontja Salamon Ödön, a kiváló causeur felolvasása montekarlói élményéről, tarkítva persze azokkal a finom ötletekkel, amelyek kitűnő kollégánk impresszióinak legeredetiűb hajtásai. Az irodalmi est iránt nem csak Siófokon, de a Balaton szomszédos telepein is élénk az érdeklődés, szombat este különhajó is hozza a vendégeket Siófokra.

** Kinevezés. Diell Lajos hazánkfiát fiatal nagytehetségű zongoraművészt. Szendy Árpád növendékét kinevezték a bécsi konzervatórium rendes tanárává.

** Hangverseny. A budakeszi kaszinóban tegnap este sikerült hangverseny volt, amelyet Mannheit Jacques zenetanár rendezett változatos műsorral. Először Palotay Gyula operanékes adta elő művésziesszen a Bajazet prólogusát, utána Erosz Adolf, az Operaház fő-asa játszott el néhány darabot nagy tehetség mellett. Kovács Mihály a Népszínház tagja, ügyes mókáival mulattatta a közönséget, majd Bíró Lili és Kovácsik Ilonka, mindketten Mannheit tanár növendékei, énekeltek és szavaltattal egészítették ki a programot. A hangverseny után közös vacsora volt, amelyet reggelig tartó tánc követte.

** Műkedvelő-előadás. A daési ereklyemuzsuzum javára a napokban fényesen sikerült színelőadás rendezett a város előkelősége s szolnok-dobokamegyei magyar nemzeti színházban. Színpad kerület

a Valami hibája van, Jön is a kőr és Az idegesek című ervelevonásos bohózatok. A szép összátek keretében Rehberger Tilda, Illner Károlyné, Bene Ferenc és Kassanyi Jenő arattak sikert.

** A Zenélő Magyarországon zongora- és hegedűzenemű-folyóirat most megjelent X. évfolyam 14-dik füzeté a következők szövegűmüjondonságot közli: I. Helényi (Heidelberg) Albert: Szerelmes juhásznak sir a furulyája. II. Helényi (Heidelberg) Albert: Sej-haj, ha kimegyek; magyar dalok. III. Gáti (Geiger) Mór: Vadaszkerülő az Udvari kaland operettéből. IV. Gáti Ferenc: Gyászhangok Draga királynő halálára. Draga királynő kedvence dalának felhasználásával. Előfizetési a most meginduló III. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a Zenélő Magyarországon (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalában: Budapest, VIII. ker. József-körút 22-24.

MŰVÉSZET

□ Wlassics miniszter a szolnoki kiállításra.

A szolnoki művésztelepen lakó festők az év folyamán festett képeikből kiállítást rendeznek a művésztelep műtermeiben. A kiállítás megnyitására, mely e hó 26-án, vasárnap lesz, a rendezőség meghívta Wlassics Gyula közoktatásiügyi minisztert, akinek áldozatkészsége nagyban járult hozzá a szolnoki művésztelep megteremtéséhez. A miniszter kiállításba helyezte, hogy jelen lesz az ünnepi megnyitón.

SPORT

*. Karlabadi versenyek. Még a legkisebb vidéki versenyterek is elszögyenlénk magukat, ha oly silány versenyeket tudnának csak produkálni, mint aminők a mai karlabadi versenyek voltak. Minden második futam matocsá törpült s magában a 16futamban is csak két 16 indult, mely a favorit Elpenor győzelmével végződött. Az eredmény a következő:

I. Kézvívás eladóversenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1200 méter. Dreher Antal In partibus (Clemensson) első, Mautner V. Florisa (Southey) második. Totalizátor: 10 : 11.

II. Meierhöfeni díj. (Gátverseny. Handicap.) Díj 3000 korona. Távoltság 2400 méter. Gróf Chorinsky Fr. Borkorja (Fejes) első, herceg Auersperg F. Ladonja (Williamson) második, Mautner V. Tamoja (Poole) harmadik. Totalizátor: 10 : 16.

III. Handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 1400 méter. Br. Springer G. Marignac-ja (Holmes) első. Ifj. Dávid E. Ilonka-ja (Russe) második. Krausz L. Queen's Daughter-je (Slack) harmadik. Azután: Grey Child. Barkóczy, Savi le, G-dur. Totalizátor: 10 : 134. Helyfoglalások: I. 50 : 138. II. 50 : 75. III. 50 : 95.

IV. Egeri díj. (Államdíj.) Díj 8000 korona. Távoltság 2000 méter. Br. Springer G. Elpenor-ja (Lewis) első. A resin Patton I. Ugyanaz-ja (Bonta) második. Totalizátor: 10 : 11.

V. Kézvívás eladó handiapje. Díj 2000 korona. Távoltság 1100 méter. Mautner V. Savante (Southey) első. Ifj. Dávid E. Vannak (Taral) második. Dreher A. Timakova (Clemensson) harmadik. Totalizátor: 10 : 30.

VI. Schlossbergi akadályverseny. Díj 3000 korona. Távoltság 4000 méter. Aresin Patton J. Prima (Poole) első, herceg Taxis E. M. Baltavár (Williamson) második. Totalizátor: 10 : 12.

VII. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoltság 1200 méter. Péchy A. Barbarossa (Holmes) első, Mautner V. Rosoglio (Southey) második, Szemere M. Othmar (Lovász) harmadik. Totalizátor: 10 : 23. Helyfoglalások: I. 50 : 78. II. 50 : 88.

Nyílttér.

Mohai ÁGNES-Forrás

háziánk legzsignsavadusabb természetes forrányvize. Tiszta, kellemes asztali víz s a Budapesti savanyúvíz részére való külön háztartási töltés olcsóbb a szódavíz-nél s jobb minden mesterségesen készített szénásvával telttett víznél.

10/10 literes palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Sz. 2/1902.
Kir. M. tud. egyetem II. chemiai intézet.

A Mohai Ágnes-forrás vize, mely orfól kutból fakad, először miniszt. s kut előszűrés-eselelt 27 évvel előmozdított. Az akkori előmozás eredményét a mostanival összehasonlítva kitűnik, hogy a víznek a jellege éppen semmit sem változott meg; most is ugyanazon főalkotórészeket és pedig ugyanazon viszonyban tartalmazza, sőt a szabad szénásv szaporodott; 1880-ban volt 2-083 gr., 1902-ben 2-483 gr.

A Mohai Ágnes-forrás most le a földes savanyúvízek csoportjába tartozik, és a csoport egyik kiaszszikus képviselőjének tekintendő.

Dr. Lengyel Béla s. k.
cim. miniszteri tanácsos, egyetemi tanár, a II. sz. chemiai intézet igazgatója.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben és a vendéglőkben.

Rohitsi „Styriaforrás” gyógyviz

Gyomordaganat és görcsök,
Bright-féle vesegyulladás,

Orvosiilag
ajánlva!

Gége- és torok-katarrhus,
Gyomor- és bél-katarrhus,
Hugycsöbetegek,
Cukorbetegségek,

Kitűnő gyógy-
eredmények! Kemény székelés,
Májbetegségek ellen.

Főrakat Magyarországról részére:

Hoffmann Józsefnél, Budapest, Báthory-utca 8.

Még a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt eg-
szén biztosan adagolható
a vérképében, szívujában és asthmában
szervenőd embereknél, az újabb kísérletekkel kiderült,
hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYÓGYFORRÁS

„Margit-telep, — Bereg-megye”
vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nem-
csak a **hugycsöbetegek** betegségeiben legjobb víz,
hanem a **legkitűnőbb borvíz**, és enyhén sós íze
miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek**
is szívesen veszik magukhoz a gyomor és lég-
cső hurutos megbetegedéseknél.

Kapható minden gyógyszár- és fűszerkereskedésben.
Országos főrakatár:
ÉDESKUTI L. Cs. és kir. udvari szállítónál,
Ásványvíz-nagykereskedő Budapestben.

Radvaner Fanny (szül. Eisner) mély fájdalommal jelenti, hogy férje

Radvaner József

e hó 13-án este 10 órakor hosszú szenvedés után
jobbélre szenderült.

A drága halott hült tetemét e hó 15-én a.
u. 1/2 órakor az új temető halottas házából
helyezik örök nyugalomra.

Radvaner Sarolta és Victor gyermekei.
Schossberger Tily (szül. Radvaner) és
Radvaner Adolf testvérei.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmát, sem alakját
nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Akinek nincsen lelke.** A Protestáns Irodalmi Társaság *Koszoru* című népies kiadványában a múlt év folyamán egy elbeszélés jelent meg Papp Albert mányi református lelkész tollából. Az elbeszélésben — amelynek címe *Akinek nincsen lelke* — Papp Albert lelkész elmondta, hogy milyen nemesis éri azt az embert, aki örökkönsen lélektagadó és csak élete alkotmányán, a börtönben sanyálódva, tér meg. Kézzel az elbeszélés megjelenése után Bárány Sándor mányi kocsmáros sajtó útján elkötetett rágalmazás miatt emelt panaszt az elbeszélés szerzője ellen.

Panaszában előadta, hogy az a lélektagadó, akinek tragikus életétörténetét vallásrészletű olvasmány alakjában nyilvánosságra hozta Papp Albert lelkész, — csakis ő lehet. Az igaz ugyan, hogy az elbeszélés hősnének nem Bárány János a neve, hanem Róka János, de ez nem változtat semmit azon, hogy ebben őt is ismerjük annyival is inkább, mert ő is vörös, a róka is vörös. A panaszos előadta még, hogy a szerző oly félreismerhetlenül rajzolta meg Róka János alakjában az ő életétörténetét, hogy a falubeliek mindjárt őt ismertek benne. Ami pedig a költői képeket szüleménye ebben az elbeszélésben, az is sértő őt néze, mert őt olyannak tünteti fel, mint aki már börtönviselt ember volna s a börtönben javult volna meg. Végül megjegyezte még, hogy Papp Albert lelkész neki ellensége lévén, az elbeszélést merő bosszúból írta meg azzal a céllal, hogy őt közmegegyezésnek tegye ki.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék sajtóbírórsága Agoraszó bíró elnöklété alatt. A tárgyaláson, melyen a vádlott lelkész dr. Nagy Dezső ügyvéd képviselte, Papp Albert beismerte a cikk szerzőségét. Az inspirációt művének megírásához csakugyan Bárány János lélektagadónak szomorú élete története adta. Ő a munkát vallásrészletű olvasmány alakjában erkölcsi okulás céljából írta meg. Sértő szándéka nem volt. Mintán a bíróság kihallgatta a tanukat, akik azt vallották, hogy a lélektagadó Róka János viset dolgozól ráismerket Bárány Jánosra. A törvényszék bírónéknak mondotta ki Papp Arpád lelkészt a rágalmazás vétségében s elítélte 60 korona pénzbüntetésre. A vádlott és védője feleltek.

§§ **A vukovári igazató.** *Estéről* táviratozza tudósítónk: Smodek Albert vukovári elektrotechnikus, egy zágrábi pénzügyi titkár fiát, ma a magyar nemzet ellen való igazgatás miatt kéthónapi súlyos börtönre ítélték. Smodek már két hónapja vizsgálati fogságban van és büntetését azonnal megkezdte.

§§ **Vasútteljárás vádolt orvos.** Dr. *Vizteleky* Frigyes fehérmegyei járási orvost az országos orvosi szövetség ottani fiókja jelentette a megyénel, hogy egyes családokhoz befurakodik, kollégáit onnan kitarthatja, továbbá hogy túlmagas orvosi díjakat szed. A vármegye alispánja *Szűcs* Arthur megyei főjegyzőt bízta meg a vizsgálattal. Dr. *Vizteleky* erre felkereste a főjegyzőt, hogy informálja ügyében, s elmenetkor egy csomó bankjegyet akart a markába nyomni. *Szűcs* főjegyző erre vesztésé miatt jelentette fel az orvost, ki ellen a székesfehérvári törvényszék a vizsgálatot meg is indította. Dr. *Vizteleky* tagadta, hogy a főjegyző megvesztegetni akarta. Neki csupán az orvosi díjszabás volt a kezében, s mikor ezt mutatni akarta a főjegyzőnek az rámondult s kiutasította. A székesfehérvári törvényszék megvesztegetés kísérlete miatt dr. *Vizteleky* Frigyes 600 korona pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítélte. A fegyelmi eljárást, mely szintén hivatalvesztéssel végződött, a belügyminiszter feloldotta s elrendelte, hogy a megvesztegetési bűnpör befejezéséig az szüneteljen. Az ügyész és vádlott orvos lelebezése folytán ma tárgyalta az ügyet a kir. ítélőtábla szüneti tanácsa *Fernsics* István elnöklété alatt. A királyi tábla a bizonyítást elrendelte, újra kihallgatta a vádlott orvost és a vádló főjegyzőt, az eset két szereplőt. Mindketten ma is szigorúan megmaradtak első vallomásknál. Tanu nem volt jelen az esetről, minél fogva a tábla dr. *Vizteleky* Frigyes orvost teljesen felmentette a vád és következményei alól.

§§ **A doktor ur és a bankár ur.** *Feldbauer* Fülöp ügynök kiváló előszeretettel használta a doktori címet s mindenelő mint dr. *Feldbauer* Fülöp ügyvéd-jelölt szerepelt. Csálta jobbra-balra a hiszékeny embereket, hogy aztán a család még jobban sikertőljön, *Adler* Ferenczel együtt a Keoskeméti-uticában egy bankbizományi üzletet nyitott. *Adler* mint „bankár” ur és *Feldbauer* mint „doktor” ur szerepelt ott állandóan s hogy megszorultságukban pénz szerzenieket nyakra-főre alkalmaztak kauciós embereket. Mikor aztán a szegény emberek tudatára ébredtek helyzetüknek, a jeles társaság hadiszállását a Kerpesi-utca tette át. Nyolc ember jeljelentésére megindult a vizsgálat, mely lelepezte a bankár-óg üzemelt. A törvényszék *Feldbauer* Fülöpöt 3 évi és *Adler* Ferencet 1 és fél évi börtönre ítélte. Az ítélőtábla leszállította ez ítéletet két és illete egy évre, amelyet ma a Kuria szüneti tanácsa *Thassy* Pál koronaügyész-helyettes indítványára helyben hagyott.

TÁVIRATOK

A király vadászatai.

Isohl, július 14. Ma tartották meg az első udvari vadászatot. Ő felsége báró *Krieghammer*, gróf *Paar* főhadsegéd, gróf *Paar* Lajos lovassági tábornok, *Dietrichstein* herceg szárnysgező és dr. *Kerzel* udvari táncos kíséretében kocsin ment délután 1/3 órakor Steinkogelre, mire azután megtartották a vadászatot a Heintzgrabenben.

A szultán titkos parancsa.

Köln, július 14. Konstantinápolyból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak: A szultán titkos parancsban elrendelte, hogy a bolgár iskolák és templomok megnyitása nem akadályozandó, a zavargások idején le tartóztatott bolgárok pedig szabadonbocsátandók, ha megesküsznek az evangéliumra, hogy ezentul hűséges alattvalói lesznek a szultánnak. Az tiszkiúbi világban már megkezdődött a titkos rendelet végrehajtása.

Távíró-konferencia Londonban.

Bécs, július 14. A londoni távíró-konferencia, melyet június 13-án hatheti ütésezés után rekesztettek be, a következő fontosabb határozatokat hozta: A meghatározott nyelven szövegezett táviratokra néve a feltételeket lényegesen megkönnyítették. Bizonyos körülmények között mesterségesen képzett szavak is használhatók a megállapított nyelven. A megállapított műnyelvekre néve a hivatalos szójegyzék kötelező behozataláról végképpen eltekintenek. A chifre-távíratokban a jövőben nemcsak számjegyek, hanem titkos értelmű betűk is vehetők használatba. A távirat feladókának szabadságában áll a táviratnak éjjeli kézbesítését jó (nappal) jelzéssel kizárni. A nemzetközi távíró-forgalomra néve egyes- ges szabályzatot létesítenek, mely szerint egyes meg- egyezések, melyek az illető tárgyban létesültek, tekintendők alap gyanánt. Ezeknek kívül egyezség jött létre a nemzetközi távíró-forgalomban való ármérsék- léseket illetőleg. Különböz érdekel vannak Ausztria-Magyarországra néve azon ármérsékletek, melyek az Ausztria-Magyarországtól Görögországra (a szódij 41 fillérről 24-re mérsékeltek). Észak-Amerikába (20 centimes ármérsékles), Kréta, Maltára és Német- alföldre való forgalomra vonatkoznak. Hir szerint

ezen díjmérsékletek legnagyobb része 1904. július 1-én lép életbe.

A francia nemzeti ünnep.

Longchamps, július 14. *Loubet* köztársasági elnök délelőtti 9 órakor érkezett a díszszemle helyére, ahol nagyszámú közönség lelkes éljenzéssel fogadta. Röviddel az elnök megérkezése után megjelent Santos-Dumont kormányozható léghajója a versenytérnen és egyideig a csapatok fölött lebegett. Miután Santos-Dumont az elnököt revolverlövészekkel üdvözölte, lelkes üdvözlés között tért vissza léghajójával Puteauxra. A csapatok elvonulása élénk tiszteletet keltett. *Loubet* elnök 11 órakor a közönség ovációi között visszatért az Elysebe. 1/21 órakor ebédet adott az elnök a szemlén résztvett tábornokok tisztelőre. — A hazafias liga és az elzász-lotharingia egyesületek szövetségének tagjai ma délelőtti, mint minden évben, tisztelettel rendeztek a straszburgi emlékszóbor előtt. A hazafias liga tagjai, mintegy ezer személy, először érkeztek a szóbor elé és: Eljen a francia Élszáz-Lotharingia! kiáltással koszorút helyeztek el. Majd az Orleáni Szűcs szobrához vonultak. Röviddel ezután megjelentek az elzász-lotharingiai egyletek szövetségének tagjai a szóbor előtt és ugyancsak koszorúkat tettek le. Beszédeket nem tartottak és az egész ünnep- lés zavartalanul folyt le. A politechnikai iskola növendékeinek küldöttsége tegnap este tett koszorút a straszburgi emlékműre.

A szász választói jog reformja.

Dresda, július 14. A *Dresdener Journal* azt írja a második kamara üléstételéről, hogy a minisztérium az e kérdésben tett vizsgálatok után megerősödött azon véleményében, hogy a mostani választási jognak az volt a nem szándékolt hatása, hogy a harmadik választókörben megválasztott választóknak a képviselőválasztásra gyakorolt befolyása az igazság alap-elveinek meg nem felelő mértékben leszállított. Énnélfogva a kormány komolyan elhatározta az országos választói jogok reformját.

Közgazdasági táviratok.

Szecs, július 14. A galiciai *Petrok*-naftarészvény- társaság megalakulása elé a *Kottok*-részvénytársaság képviselői akadályt gördítenek; ez utóbbi társaság ugyanis mennyiség- és árbeli biztosítékokat követel. A döntés a holnapi közgyűlésen lesz.

Brann, július 14. *Deutsch* Zsigmond és társa helybeli butorgyártó és lakásberendező cég ma fizetés- képtelenséget jelentett be. A cég passzívái kerek 500.000 koronára rugnak. A cég egyelőre hadékokat kér és magánúton akar hitelezőivel egyezkedni.

Lipose, július 14. A *Leipaiger Bank* csődtömeg- gondnoksága a hitelezők választmányával egyetemben elhatározta, hogy a *Leipzig* Bank csődtömeg- nek megfelelő részét egy helybeli banküzletnek engedti át egy berlini bank kezessége mellett. A meg- váltási árat oly összegben fogják megállapítani, mely lehetővé fogja tenni, hogy a *Leipzig* Bank hitelezői még 16% perccentet kapjanak a már kifizetett 50%-es egyezséghez. E határozatot az egybehivandó hitelez- zők gyűlése helybenhagyásnak tartották fenn. Ha a hitelezők gyűlése helybenhagyja a fent említett mü- velet eszközölését, akkor a csődtört meg előreláthatólag ez év szeptember havában megszüntethetnek.

Bécs, július 14. (A *Budapesti Napló* telefonje- tése.) Eladatok *Buda*: tiszvárdéki 8.—8.45, félvári 7.70—8.20, marcföldi 7.40—7.60, *ross*: tótfelvidéki 6.50—6.70, pestmegyei 6.60—6.70, délviasutmenti 6.25—6.45, *tengeri* 6.60—6.75, *szab* 5.90—6.30 K.

New-York, július 14. (A *Terményvárosok*.) (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 12.20 (12.40), júliusra 11.73 (12.10). Októberre 9.64 (9.84). New-Orleans- ban helyben 12.2 (12.4). — *Petrolium*: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphában 8.50 (8.50). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír*: Western steam 7.90 (7.90). *Rohe* és *Brothers* 8.—(8.—). — *Tengeri* iránzata állandó. — Júliusra 57.1/2 (57.—) — Szept.-re 56.7/8 (56.7/8). — Dec.-re 56.1/2 (57.7/8). — *Buzs* iránzata állandó. *Piros* 6si helyben 86.— (86.7/8). — Jul.-ra 85.— (86.7/8). — Szept.-re 82.— (81.7/8) — Dec.-re 81.7/8 (81.7/8). — *Máj-r* —.— (—.—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Káv*: *Isir* Rio T. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Júliusra 3.65 (3.70). Okt.-re 3.90 (3.95). — *Liszt*: Spring Wheat clear 3.50 0.— (0.— 3.50). *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). — *On*: 26.40—26.60 (26.50—26.75). *Réz*: 13.75—14.— (13.75—14.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicigo, július 14. (A *Terményvárosok*.) (Zárlat.) *Buzs* iránzata állandó. Júliusra 76.1/2 (76.1/2). — Szept.-re 77.1/2 (76.7/8). — *Tengeri* iránzata állandó. — Jul.-ra 49.1/2 (49.1/2). — *Zsír*: Jul.-ra 7.42 (7.40). Szept.-re 7.57 (7.57). — *Szalonna* short clear 9.53 (9.81). — *Sertésus*: Szept.-re 14.20 (14.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Déli báb.

Magam előtt látlak . . .
Bárha még oly messze,
Messe is vagy tőlem,
Itt lehegsz előttem,
Bábajos mosolylyal,
Itt a levegőben.

Hőföhér ruhádon
A ragyogó napnak
Tündöklik sugára.
Te vagy a lelkeknék,
Sötét életnek,
Ékes délibábjá . . .

Magam előtt látlak . . .
Míg csak égő szivem
Utolsót nem dobban,
Te kíséresz engem
Míg a lázas lelke
Végképp ki nem lobban!

El sohsem feledlek
Soha . . . soha többé
S imádkozom érte!
Áldja meg az isten
Azt, akért itten
A szivem elvérezett!

El sohsem feledlek,
Hogy feledhetélek,
Üdvöm, boldogságom! . . .
Mikor nálad nélkül —
Zordon elszöktél
Álmód világom . . .
Ragyogó világom . . .

Peterdi Andor.

† **A pápák nemzetisége.** A pápák legnagyobb része olasz ember volt, ami természetes is, mert a bíbornokok legnagyobb része olasz. De azért ilt a pápai trónuson más nemzetiségű ember is. Német születésű pápák voltak: V. Gergely (996—999), aki Ottó karintiai herceg fia volt, II. Kelemen (1046—1047), aki azelőtt Bamberg püspöke, II. Viktor (1053—1057) aki Eichstätt püspöke volt, és az elzási származású IX. Leo (1143—1154). XIV. Kelemen pápáról is azt mesélték, hogy Leobenben született, Lange Gottfriednek hívták és fiatal korában nyomdász volt, kiderült azonban, hogy ez nem igaz, mert XIV. Kelemen egy riminói kirurgus fia volt, tehát olasz ember és sobasem hívták Lange Gottfriednek. — Hollandiai származású pápa is volt egy: IV. Adorján (1522—1525), aki Utrechtben született. — Spanyolország két pápát adott a katolikus világnak. Spanyol születésű volt VIII. Gergely (1119—22), azelőtt Braga érseke és

III. Kalix (1455—1458), azelőtt Valencia püspöke. — Angol ember volt III. Adorján (1154—59), görög származású V. Sándor pápa (1409—1410), előbb Kandia érseke. — Az olaszokon kívül a franciák közül került ki a legtöbb pápa. Ilyenek voltak: II. Szilveszter (999—1003), aki auvergnei ember volt, II. Kalix (1194—1224) azelőtt Vienne érseke, VI. Orbán (1261—64), IV. Kelemen (1265—68), IV. Márton (1281—85). Mikor a pápák székhelye Avignon volt, természetesen csupa francia pápa uralkodott. Ebben az időben pápák voltak: V. Kelemen (1305—14), azelőtt Bordeaux érseke, XXII. János (1315—1334), VII. Benedek (1334—1342), VI. Kelemen (1342—1352), VI. Innocent (1352—62), V. Orbán (1367—70), XI. Gergely (1370—73) és VII. Kelemen (1373—94). — Portugáliai származású pápa XXI. János volt (1276—77). A többi pápa mind olasz volt.

† **A miniszter és az ellenzéki szónok.** A napokban elhalt Georges Perrin volt francia képviselőről beszélik el a Gaulois a következő mulatságos históriát: Perrin egy parlamenti ülésen a tengerészetről tartott beszédet s eközben a tengerészei községtetés keretében, bár halvány sejtelmek sem volt az egész dologról, olyan fantasztikus számokkal dobálózott, hogy minden hozzáférő ember elszúrnyűkődött rajta. Rouher miniszter, a kiváló államférfi eleinte csendesen hallgatta ezeket a sületlenségeket; később azonban elfogyott a türelme és izgatottan felugorva, Robert Mitchell felé sietett és a következőket mondta: — No, önnek csinos ismeretségi vannak! — Hát bizony ez igaz, sőt Perrin urat is ismerőseim közé számítom — válaszolt Mitchell mosolygva.

— Ez mind szép; — szölt Rouher, — de mégis mondja meg neki, hogy keressen fel rögtön a hivatalomban. Határozottan neveléses és örüllésgekekkel teli beszédet tartott. Pontos számokat és adatokat akarok veles közölni, hogy holnap jobb beszédet mondhaszon.

— De engedje meg, — szakította félbe Mitchell — azt hiszem, ez egy cseppet sem áll önnek érdekében. — Ez igaz, de én mégsem tudom meghallgatni az ilyen sületlen dolgokat, mert megpukkadok mérgeben.

Rouher is olyan államférfi volt, aki csak az ügyes és erős ellenzékét szerette látni magával szemben. Perrinnek nagyon tetszett Rouher ölete, csakugyan elment a miniszter hivatalába és okulta a tapasztalatokon másnap pompás beszédet tartott a minisztérium ellen.

† **Egy szőnyeg-óriás.** A rotterdami etnográfiai muzeumban most egy szőnyeg van kiállítva, amelyet a perzsa sah ajándékozott Vilma királynőnek az ő hollandiai látogatásának emlékére. A szőnyegre perzsa nyelven a következő felírás van himezve:

A tárgyalások mégis sokáig elhúzódtak. Motta iparkodott védeni a magát, tisztán akart látni, kezével megtapogatni, mi színarany abból, amit veje ura a mérleg másik serpenyőjébe rak. A hercegnek voltak ugyan nagy birtokai, a fél grófság az övé volt, de beszéltek, hogy nagyon el van adósodva, sok pör van a nyakán és sok jelzője a birtokán. A jegyzőben nem lehetett bizni, a másik alkusz, Límoli márkí, még magára sem tudott vigyázni. A régi birtokára hivatkozott, a kanonok is be akart avatkozni, de Motta válaszlott:

— Köszönöm, kanonok, köszönöm! Elég volt abból egyszer! Nem fárastom! . . .

Mindenki azt nézte, milyenek a herceg anyagi viszonyai, minden lépésnél újabb nehézségek merültek föl. Másrészt a leánynak folyvást csak az a másik járt az eszében. Esdvé kérte szüleit, hogy ne áldozzák föl őt. Elment minden rokonthoz és zokogva kérte őket, hogy legyenek segítségére.

— Nem tehetem! Nem tehetem!

A gyónatatóya lábainál feltárta szívét egészen, a halalos bünt, amelybe esett! Az Isten szolgálja azonban nem róta meg. Csak arra szoritkozott, hogy ajánlja neki, ne essék újabb bünbe, és feloldotta őt. A szegény leány kétségbeesésben elszaladt Ferdinánd bátyjához is, hogy karjaiba vesse magát.

— Bátyám, tartson itt! Montsen meg. Nincs más senkim ezen a világon. A maga vére vagyok. Ne küldjön el!

Ferdinánd márkí beteg volt, asztmában szenvedett. Nem tudott beszélni, de egyébként sem értette meg hűgát. Semmitmondó modulátokat tett sovány kezeivel és segítségül hívta Graciát, megjéjve minden új arcól.

— Tartson itt magánál Gracia helyett. A saját kezeimmel fogom kiszolgálni. Ne kergessen el. Érzéskakkal férjhez akarnak adni! . . .

Ekkor, mint valamelyik emlék, megvillant valami az öreg ember sápadt, ráncos arcán. Mintha

— Emlék Muzaffer-Eddin sahtól, Perzsa császártól, 6 felségének, Vilma hollandiai királynőnek. A Hedzra 1820-ik évében. A csodálatos születés 1912-ik éve.

A szőnyeg nagysága hatvanhat négyzetméter, minden egyes négyzetméternyi területen 250.000 öltéssel, összesen tehát 16,500.000 öltéssel. A szőnyeg-óriáson három esztendeig dolgoztak.

† **A friss tojás felismerése.** A gazdaszönyök nagy súlyt helyeznek arra, hogy friss tojás kerüljön a házába. Alaposan megforgatják a tojást; nap vagy lámpavilág felé tartják, keresztül néznek rajta és egy kevés ügyességgel tévedés nélkül megállapítják a tojásról, hogy friss-e. Ennek az eljárásnak a következő a magyarázata: A tyuktojásoknak ellipszoid formája van, melynek szélesebb végében belül egy léggel telt ür van, egy kamrácska, mely tartányául szolgál a jövődö kis csirke levegő-szükségletének. Ennek a kis kerekded légürnek a tojás vastagságához arányított terjedelme annál jobban nő, minél idősebb lesz a tojás, mert a fehérje nedvtartalmanak egy része a héjon keresztül elpárolog. Ennek az ürnek a növekedése oly nyilvánvaló, hogy egy sötét szobában lámpa elé, vagy csak a nap felé tartott tojásnál is, mint ahogy gazdaszönyöink praktizálni szokták, felismerhető a friss tojás. Ez az eljárás azonban sok időt vesz igénybe és egy másik eljárás, amelyet a Tojás és Vaj című szaklap közöl, egyelőre csak külföldön kezd ezt kiszorítani a használatból. Ennél a módszerrel is a légkamrácskának növekedése szolgálta a kulcsot a fizikai törvényen alapuló eljárás, mely nagy vonásokban a következő: Ha folyadékba mártunk egy tojást, észlelhetjük éppen a föntírt alkati sajátságánál fogva azt, hogy annak a folyadékban való helyzete kora szerint különböző lesz és tengelye többé-kevésbé a vízszinhez fog hajlani, vagy attól el fog távolodni, a színt, hogy a légkamrácskának a tojás korával járó megnagyobbodása milyen mértékben hatad előre. Ezt az eljárást most már hasznunkra fordíthatjuk úgy, ha az edény falát, melyben az ártalmatlan folyadék van, fokozatos jelzésekkel látjuk el, mely fokokhoz kezdetben a tojások tudott korát jegyezvén, állandó skálát nyelünk, melyről később a meghatározandó tojások korát egyszerűen és egész pontossággal leolvashatjuk. Az egészen friss tojás helyzete vízszintes, 3—5 napos tojás a vízszinrel 20 fokos szöveget képez, 8 napos korában 45 fokot, 14 napos korában 60 fokos szöveget és végül 75 fokos szöveget, ha háromhetes tojással van dolgunk. Ha egy hónapos a tojás, egyenesen a hegyén fog a folyadékban állani; ha ennél is idősebb, uszni fog. Ezzel az eljárással rendkívül könnyű egy napnyi pontossággal a tojásokat meghatározni. Emlékeztet az eljárást arra a mutatványra is, hogy hogyan lehet egy tojást az asztalon felállítani, a nélkül, hogy összetörnök azt, miként a krónika szerint Kolumbusz

tüskés szakállának ősz szálai mind reszkettek volna.

— Az anyád is erőszakkal ment férjhez . . . Diego nem akarta . . . Menj most . . . mert jön az apád és elvisz innen! . . . Menj, menj!

Límoli márkí, aki jártas volt a világ minden dolgában, aki tudott minden híresztelésről, félre-vonta négy szemköt Motta urat.

— Szóval, akarja tudni? Azonnal férjhez kell adni a leányt. Adja oda annak, akinek maga akarja, de nincs vesztegetni való idő. Megértette?

— Hogyan? Mit? — hebegett a szegény apa elhalványodva.

— Ugy van! Maga talált egy becsületes férfit, aki jóhiszeműleg levezi az ön vállairól, de nagyon sokat nem szabad követelnie tőle!

Igy történt, hogy Motta mester, mindenfelől szorongatva, végre ért vágatott magán és aláírta a házassági szerződést, egészen a veje aláírása mellé, amely két sort tett ki: Alvaro Filippo Maria Ferdinand Gargantas di Leyra.

Palermből pompás ajándékok jöttek, ékszeres és toilették, amelyek lassankint felszárították a menyasszony könnyeit, a nagy pompa, a sok drágaság elkábította a szegény leányt, sőt az anya akcára is mosolyt csaltak. A márkí bácsi pedig kikürtölte mindenüvé. Csak Motta ur morgott titkon. Nagy dolgokat vártak e házasságnál. A városkapitányé Catania első szabójánál rendelte meg ruháját. A Zacco leányok nyolc napig ültek otthon és folyton varrtak. De senkit sem hívtak meg az esküvőre. A jegyospár utiruhában volt, csak a szülők és a tanuk jelentek meg az esküvőn, amely St. Agata kis templomában folyt le, ugyanott, ahol Bianca is örök hűséget esküdött Motta mesternek. Mennyi emlék a szegény anyának, aki az oltár előtt térdelve imádkozott, könyökét az imazsámolyra téve és arcát kezeibe rejtve! Kint várt a fogat, amely az új házastok elviszi. Az egész rokonságot, az egész helységet nagy csalódás érte. A pletykának és a sok izlés-

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtá: GIOVANNI VERGA

(75)

Kötelességszerűleg meg akarta látogatni Trao Ferdinánd márkí is, hogy megnéze a palotát, amely nagyon érdekes lehet. A leánykával az akkor modern dalmüvekről beszélgetett, elbeszélte néhány esetet a társaságból, egy pár adomát abból az időből, amikor Palermóban az udvar, Karoline királynő angol volt, a fecsegés egész világa, akárcsak egy laterna magika, amelyben nagyuri nők, pompás és fényes ünnepek vonulnak el. Távozáskor kezet csókolót Biancának. A lépesón, a tyukól előtt, a fáskamra ajtajában a cselédség állott, hogy lássa a herceget. Este aztán mindenki csak róla beszélt, még a konyhában is a cselédek és Nardo mester.

A herceg nagybátyja és Límoli márkí másról beszélgettek, csak egy felületesen, általános-ságban. Másnap aztán hozzájuk csatlakozott a herceg is, aki mindenekelőtt bevallotta, hogy szerelmes a leánykába — valóságos mezei virág, elrejtett ibolya — és mosolygva jelentette ki, hogy a többivel, vagyis az üzleti dolgokkal nem foglalkozhatik, ez nem az ő kenyere, és — tehát Neri jegyzőt kérte föl, hogy végezze el őt el helyette.

Valóságos uzsorás volt ez a jegyző, kapzsi, telhetetlen. Motta ezerszer jobban szerette volna, ha magával a vejével köthette volna meg az üzletet, mint két uri ember.

— Nem, kedves papa, ez nem az én dolgom. Ehhez én nem értek. Amit ő vole végezni fog, az nagyon helyesen lesz. Ami engem illet, nem akarok én öntől más kincset, mint a leányt.

Kristóf produktálta. Nem kell hozzá más, mint a kézben hegyével lefelé tartott tojást a karnak egy negyedkört leíró mozgulatával nagyon erősen megrázni. Ezzel a gyors mozgattal a légkamrácska a tojás szélesebb végéről a hegyébe vándorol s ha nem friss a tojás, meg fog állani a hegyén.

— **A borbélykisasszony.** Blackburn angol városka lérfilakosságát nagy izgalomba ejtette az a felfedezés, hogy egy borbélylegény, aki hónapok óta nyírt és berévtelt egy ottani fodrász-műhelyben, igazában borbélykisasszony. A legény, aki már csaknem félszázéve dolgozott, mint borbély, beteg lett és ez alkalommal derült ki, hogy nő. Mikor kérdőre vonták, eljárást így magyarázta:

— Mint nő sehogysé tudtam nének való munkát kapni és mert élni csak kell, megbíztam a borbélymestert, férfiruhát öltöttem és így kerestem meg a kenyeremet.

A dolog így magában nem nagyon rejtélyes, csak az a különös benne, hogy tulajdonképpen miért izgatta fel ez a felfedezés a blackburni urakat.

KÖZGAZDASÁG

A vetések állása.

Budapest, július 14.

Java idejében az aratási munkának áradás, zivatar és jégeső bontja meg a gazdák reményességét. Az esőzések, amelyekkel többhelyütt zivatar s jégeső is járt, tömördek bajt okoztak jóformán az ország minden részében, de különösen a hegyi vidékeken, ahol a patakok és folyók kiáradtak. A eszélyes időjárás késégtelenül jelentékeny kárt okozott, úgy a gabonafélékben, valamint főleg a hegyi vidékeken a takarmányművekben is, amelyek meg nagyrészt rendben vagy boglyakban állottak. A csapadék bőségét illusztrálják a vízrajzi osztály adatai. Az ország északnyugati és északi felében olyan jelentékeny víztömeg gyűlt össze, hogy a patakok és folyók vízállása az eddig észlelt legnagyobb nyári árvizeket elérte, sőt néhol meghaladta. Nagy esőzések voltak a Keleten és különösen Délkeleten, továbbá a Dunántúlon és általában néhány kisebb vidék kivételével az Alföldön is, minnek következtében minden vidékeken újbán ismét igen sok vetés megdőlt. *Árvizet* jelentettek: Árva, Liptó, Nyitra, Trencsén, Turóc, Szepes, Szilág, Krassó-Szörény és Fogarászvármegyékben. Igen sok az árvízokozta kár, különösen Árva, Nyitra és Trencsénvármegyékben. *Jégesőt* jelentettek: Esztergom, Trencsén, Bács-Bodrog, Zemplén, Gömör, Szabolcs, Szilág, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód és Maros-Tordavármegyékben. A sok zivatarral vihar is járt és saj-

telen megszólásnak nem akart vége szakadni e szinte titokban kötött házasság miatt. A városkapitány né nem akarta, hogy öt legyőzöttnek mondják, tehát azt állította, hogy most divat így esküdni. Sok ember meglátogatta a Margaronakat és Alosi asszonyt, hogy lássák, halvány-e vagy piros a menyasszony. Maeri Agrippine azt válaszolta, hogy ezt a házasságot nem is tekintik szentségnek, szegény Izabella. Cirmena néne más dolgokat mormogott a fogai közt.

— Akárcsak az anyja. Meglátjátok, hogy boldog lesz, mert az anyja leánya!

Ciolla, megpillantva a jegyepár fogatát, elkezdett ordítani:

— A jegyepár! Itt megy a hintó a jegyepárral. — Aztán ajtóról-ajtóra járt, a kávéházba, a gyógyszerárba.

— Egy levél is ment La Gurna Konrad számára... Igen, egy levél a külföldre. A postamester megmutatta nekem bizalmasan. Nem tudom, mi áll benne, de nem olyan, mint a Cirmena írása. Sokért nem adtam volna, ha elolvashattam volna.

A levélben sok szép dolog állt, hogy megédesítse a pillulát, az unokafivére számára is, aki a távolban bűnhődött és kétségbe volt esve.

„Élj boldogul! Élj boldogul! Ha még emlékszel réám, ha ott, ahol vagy, még gondolsz réám, fogadd Izabella utolsó szavát, aki régen olyan nagyon szeretett! Ellenállottam, sokáig küzdöttem, szenvedtem és sokat sirtam — sokat sirtam! Élj boldogul! Elutazom. Elmegyek messze erről a vidékről, amely még rólad beszél! Messze távozom... A főváros zajában és szépségei közepe, bárhol leszek is... senki sem fogja látni arocom halványosságát a hercegi korona alatt... Senki sem fogja tudni, mit hordok szivemben... örökre, örökre... Gondolj réám! Gondolj réám!...”

(Folytatása következik.)

nos, úgy a lekaszált, valamint a még lábón álló gabonafélékben is romlás okozott.

A káros növényi élősködők, főleg a rozsa és izzógyök-itt-ot a torgomba és a sokféle féreg, szintén nagyobb területeken és néhol jelentékenyebb mértékben terjedt el. Mindezek következtében az országos mezőgazdasági állapot a tíz nappal előbbi állapothoz képest nemhogy javult volna, hanem inkább romlott egyrészt a várható kisebb termés átlagok s másrészt az egyenletű jó kvalitás hiánya, sőt néhol a minőség átlagot is csökkentesen jolytán. Ehhez járul még az aratási munka késedelme és összetörődése; a ka'ászosok érett állapota miatt a rozsszal és búzával jóformán egy időben kasza alá kerül az árpa és itt-ott a zab is. A kapásnövényeknek kevésbé ártott az eső, bár néhol ezek is szenvedtek. Ugyanez mondható a többi veleiményekről és terményekről is, míg a lekaszált és rendszeren, illetve boglyakban levő takarmányfélék minőségben szintén sokhelyütt kisebb-nagyobb mértékben romlottak. A szőlők állják meg helyüket, noha ezekben néhol meg a peronospora kezd elhatárolódni.

Az őszi buza aratásához az Alföld nagy részében még az esőzések beállta előtt hozzáfogtak; az esőzések azonban a munkálatokat késleltették és részben megakasztották. A még lábón álló búzában a jó kvalitás iránt való bizalom szintén megingott; így tehát a remélt jóminőségű és adólos búzáknak az Alföldön sok helyütt hiányát fogják érezni. A főgabonaművek különösen a buza és a rozs ez idén számarra is tekintsen kisebb hozamot fognak adni a tavalyinál, mert a vetések nemcsak ritkábbak, de jóval alacsonyabbak is maradtak. A rozsa, izzógyök, torgomba és féregokozta károk is eléggé jelentékenyek, különösen egyes vármegyékben és bár a tulajdonképpeni veszteség igazán mérvélő ma még maguk a gazdák sincsenek tájékozva, mert föltehető, hogy az ország várható buza-termés-eredménye az előbb reméltnél valamivel kisebb lesz. A búzával bevetett terület mintegy 5,794,000 katasztrális holdra tehető, amelyről országos átlagban katasztrális holdankint mintegy 673 métermázsza termés és így összesen körülbelül 39 millió métermázsza buza várható. A múlt évben termelt 4650 millió métermázsza. Az országos átlagterméshez viszonyítva kat. holdankint 673 métermázsza és azonfelül termést várnak: Esztergom, Nógrád, Nyitra, Baranya, Fejér, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csanád, Temes, Torontál, Brassó, Fogarász és Szeben-vármegyékben; 6-670 métermázsza termést remélnék: Bars, Hont, Pálosony, Trencsén, Vas, Zala, Heves, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borsod, Bihar, Hajdu, Arad, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Csik, Háromszék, Kis-Küküllő, Maros-Torda, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyosvármegyékben; végül 6 métermázsán aluli termést várnak: Árva, Liptó, Turóc, Zólyom, Győr, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Kis-Hont, Sáros, Szepesvármegye.

A zabvetések még az utóbbi időben is eléggé fejlődtek. A zab érik; helyenkint már érett is, úgy, hogy elvéte a zab aratása összekap a többi termények aratásával. A zabbal bevetett terület megközelítőleg 1,766,800 kat. holdra és az átlagos termésözam kat. holdankint 633 métermázsára, tehát a remélhető összes termés 1121 millió métermázsára becsülhető. A múlt évben termelt 1202 métermázsza. Az országos átlagterméshez viszonyítva aránylag legjobb ott a termés, ahol kat. holdankint 633 métermázsza várható.

A rozs kalászái eléggé teltek de mindamellett sok panaszt lehet hallani esorba és hibás kalászkok felől, továbbá hűtőrsorba, amely az esőzések előtt következett be. Az esők sok kárt okoztak nemcsak a kereszteltekben fektült termésben, hanem a még aratatlannal maradt vetésekben is, amelyeket a heves viharok és záporok erősen összekuszáltak. Így tehát a rozs és kúszterme terméskálitása szintén valamivel esőként mindarázált meg ma is; hasonlóan a buzatermes eredményéhez, az aratás közepes átlagot ígér. A bevetett és aratás alatt álló terület az 1900. évi állapot figyelembevételével mintegy 1,941,000 kat. holdat tesz. A kat. holdankint remélhető országos átlagos termés 604 métermázsára és így a remélhető összes termés 1172 millió métermázsára tehető. A múlt évben termelt összesen 1340 millió métermázsza. Az országos átlagos terméshez viszonyítva aránylag véve elég jó, azaz 607 métermázsza és azonoslül eredmény várható: Esztergom, Pozsony, Baranya, Fejér, Mosony, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Békés, Hajdu, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Brassó, Csik, Fogarász, Kis-Küküllő és Szeben-vármegyékben; 5-604 métermázsza buza termést remélnék: Árva, Bars, Hont, Nógrád, Nyitra, Trencsén, Győr, Komárom, Vas, Zala, Bereg, Borsod, Gömör és Kis-Hont-vármegyékben, Szepes, Ung, Zemplén, Bihar, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilág, Beszterce-Naszód, Háromszék, Hunyad, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szolnok-Doboka és Udvarhely-vármegyékben; végre 5 métermázsán aluli termést várnak: Liptó, Turóc, Zólyom, Abauj-Torna, Sáros és Ugoosa-vármegyékben.

Az őszi árpa aratásához is hozzáfogtak, de csakhamar abba kellett hagyni a munkálatokat az esőzések miatt. Az árpa is sok helyen megdőlt, néhol összekuszálódott, másutt meg teljesen átázott és szinében szenvedett. A felvidéki részekben szerencsére még

nem éret meg teljesen, így tehát itt, ha az eső megszűnik, még mindig kielégítő és jóminőségű árpa remélhető. Mennyiségileg a terméskálitások még ma is eléggé jók, illetve közepesek és jó közepesek. A bevetett terület mintegy 1,828,000 kat. hold, amelyen az átlagos termésözamot 7.8 méter mázsára és így az összes várható termést 1240 millió méter mázsára becsülik. A múlt évben termelt összesen 13.57 millió métermázsza. A kat. holdankint országos átlagterméshez viszonyítva aránylag véve a legjobb, azaz 6.73 métermázsza és azon felülül termés remélhető: Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Sopron, Tolna, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Abauj-Torna, Gömör és Kis-Hont, Ung, Békés, Bihar, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál, Brassó, Kis-Küküllő és Maros-Tordavármegyékben. Kat. holdankint 6.—6.73 métermázsza termést várnak: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Trencsén, Turóc, Somogy, Vas, Veszprém, Zala, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borsod, Szepes, Zemplén, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Csik, Háromszék, Hunyad, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyosvármegyékben; végül 6 m. mázsán aluli termést várnak: Árva, Liptó, Zólyom, Győr, Bereg, Sáros, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilág, Ugoosa, Beszterce, Naszód, Fogarász, Kolozs és Udvarhely-vármegyékben. Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Abauj-Torna, Gömör és Kishont, Békés, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál, Brassó, Csik és Háromszék-vármegyékben. 5-6.88 métermázsza termést várnak: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Trencsén, Turóc, Zólyom, Győr, Vas, Zala, Heves, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borsod, Sáros, Ung, Zemplén, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilág, Ugoosa, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Fogarász, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely-vármegyékben; végül 5 métermázsán aluli termést várnak: Árva, Liptó és Máramaros-vármegyékben.

Ami kevés repte termést az országban, azt már learatták és nagybőrba kicsépelelték, nagyrészt gyenge eredménnyel. A reppo-kvalitása a Duna balpartján elég jó volt.

A tengeri vetések fejlődése az esők hatása alatt az ország nagyrésztben ismét szépen halad s az elmaradott csenevész vagy follos és sárga vetések mindkettő kisebb területe szorítkoznak. Helyenkint a tengeri már omeret hajtja. A művelési munkálatokat nagyrészt bevégezték, ahol azt eső és gyomok nem akadályozták.

A burgonya kevés kivétellel szépen fejlődik, de a tulok esőtől néhol, főleg a laposabb fekvő talajokon rothadni kezd, ami nem csekély aggodalomra ad okot. Szórványosan a peronospora is fellépett. A késői fajtak virágoznak, a korai fajtak fogyasztás és kivétel előjára szedettek.

A kerti vetemények az esős időjárás folytán jól diszlenek, de az eső nyomán megindult erősebb gyomnövény tisztítása sok munkát ad. A bab jól gyarapodott és szépen hűvelyesedett, de a kelleténél bővebb esők néhol már ennék is ártanak. Egyéb hűvelyesfélék többnyire elvirágoztak és szintén jó termést ígérnek. A káposztafélék az esős időben erőteljesen fejlődnek. A kölesvetések növekedésben szépen fejlődnek. A komló egyenletesen és jól fejlődik. A len magvát érleli, nyűvészt több helyütt megkezdették. A dohányültetvények jól gyarapodnak s az eső hatása alatt az elmaradt vetések is sokat helyreállítottak. A cukorrépa és takarmányrépa dusan fejlődnek s az utóbbi esőtől még a hiányos vagy elmaradt vetések is javultak.

A rétek anyasznatérmeinek betakarítása a hegyi vidékeken még folyamatban van. Az utóbbi esők a széna minőségét sok helyütt rontották, sőt néhol az eső okozta árvizek a termést elsodorták. A sarju szépen fakad. A legelők fűnövése az újabb esőzésre ismét jól gyarapszik.

A szőlő többnyire elvirágozott és jól diszlik. Termését általában közepesen becsülik. Művelési és ápolási munkái, valamint ismételt permétezőse folyamatban vannak. A késői gyümölcsök helyenkint kielégítően igrkezó termést újban az erős szél által okozott hullás apasztotta. Leginkább almából, köréből, néhol szilvából és elvetro dióbból várnak jó termést.

A gazdasági tudósítókól a földmívelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentéseknek számadatai a következők:

	Várható termés		
	Július 10-án	Június 20-án	1902. évi termés
Buza	39,038,800	89,270,000	46,507,118
Ros	11,723,300	11,891,800	10,608,732
Árpa	12,399,200	12,347,600	13,576,100
Zab	11,694,300	11,120,900	12,019,477

Ipar és kereskedelem.

Székelly-kérdések. A sepsiszentgyörgyi Székelly-Társaság az odatervezett új ménestelep végleges elhelyezése és az avval kapcsolatosan megoldásra váró kérdések ügyében terjedelmes emlékiratot adott ki, amelyben jelezve álláspontját, a folyamatba tett székelly-akcióval szemben illusztrálja, hogy a székelly-ség, de különösen Háromszékmege és Sepsiszentgyörgy város kulturális és közgazdasági érdekeit veszély fenyegeti.

A földmívelésügyi kormány az 1900. évben megígérte, hogy ha a város az új ménestelep előjaira ingyentelket ad, a megye pedig a szükséges építkezéseket a saját költségén elvégezteti: az állam azoknak használatáért a kiviteli költségnek 4 1/2%-ig terjedő haszonbérösszeget fizet. Ezzel a kérdéssel több köztintézmény építészeti ügye kapcsolódott össze,

amelyet a város és a vármegye közönsége az illetékes felsőbb hatóságok beleegyezésével a mostani ménes-telep új elhelyezése következtében felszabaduló telken akar megépíteni. A város a földmívelésügyi miniszter kijelölése nyomán 21.000 korona kölcsön-pénzzel megvásárolta a kívánt telket, a vármegye pedig elkészítette az építkezések terveit és költészetét. A belügyminiszter jóváhagyta a város közönsége által tett intézkedéseket, de megtagadta hozzájárulását a vármegye közönségének az építkezések finanszírozása tárgyában hozott határozatahoz, mire a földmívelésügyi minisztérium is fellépett az új építkezések ügyét, míltal a közműgazdaság (állami tanítónő-közlegede, székely múzeum, megyei árvászek, járási szolgabírói hivatal) építésének ügye is megakad és ez rendkívül hátrányos a városra nézve. Az emlékirat végeredményében a város a vármegye Háromszék vármegye a város által megvásárolt telken végig keresztül a szükséges építkezéseket, a földmívelésügyi kormány pedig tartsa fenn a telepet és amortizálja a kiveteli költségeket.

A csehek a magyar list ellen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a cseheknek a magyar list ellen folytatott agitációja folytán mai napon felterjesztést intézett a földmívelési miniszterhez. Ebben mindenképp hivatkozik arra, hogy az Ausztriával kötött kiegyezés alapelve a kölcsönös érdekek biztosítása és védelme. Tudomására hozza a miniszternek, hogy a csehek mozgalmának ellensúlyozásul a gazdasági egyesületek után mindenféle csehek származású iparicik ellen a leghevesebb agitációt indította meg. Szükségesnek tartja mindazáltal arra kéri a kormányt, hogy a kiegyezés alapelveit, a kölcsönös érdekek megvédését biztosítsa minden körülmények között úgy a jelenben, mint a jövőben az osztrák kormány részéről.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár június hónapja forgalma. Betétek átlátkozása 1903. június hónap 1-én 246.699.417 korona 57 fillér. Új betétek június hónapban: a központonban 3.660.325 korona 41 fillér, a terézvárosi fiókpenztárnál 2.142.197 korona 95 fillér, a jászai városi fiókpenztárnál 1.595.527 korona 39 fillér, a lipótvárosi fiókpenztárnál 1.085.901 korona 95 fillér, a budai fiókpenztárnál 523.158 korona 33 fillér, az erzsébetvárosi fiókpenztárnál 1.583.976 korona 02 fillér, a csömöröri-úti fiókpenztárnál 539.115 korona 66 fillér. Összesen 257.799.620 korona 28 fillér. Visszafelezés június hónapban: a központonban 3.672.542 korona 74 fillér, a terézvárosi fiókpenztárnál 2.059.010 korona 09 fillér, a jászai-terencvárosi fiókpenztárnál 1.974.237 korona 87 fillér, a lipótvárosi fiókpenztárnál 1.100.913 korona 86 fillér, a budai fiókpenztárnál 447.452 korona 02 fillér, az erzsébetvárosi fiókpenztárnál 1.526.019 korona 00 fillér, a csömöröri-úti fiókpenztárnál 532.141 korona 00 fillér. Betétek átlátkozása 1903 június hónap 30-án 246.457.902 korona 81 fillér.

Államvasutak bevétel. A Magyar Királyi Államvasutak a végleges leszámolás szerint bevételeket március hónapban a saját, tavalyhoz képest változatlanul 7834 kilométer hosszú hálózatukon összesen 17.763.684 koronát, ami 590.464 koronával több, mint amennyit annak idején ideiglenesen kimutattott és 1.142.314 koronával több, mint amennyi a múlt évi március hónap bevételezetet, mely többletből 207.477 korona a 3.832.433 koronát eredményezett személyes és 808.283 korona a 12.604.311 koronát kitevő áruforgalomra esk, megjegyezvén, hogy az utóbbi összegben a helyiérdekű vasutak üzemviteléért a Magyar Királyi Államvasutak megillető önköltségi megterítések bentolglatnak. Az év eleje óta március hó végéig pedig voltak a végleges bevételek:

	1902-ben	1903-ban	1903-ban tehát több
k o r o n a			

A személy-, katona- és podgyász-szállítás után	10.667.671	12.024.935	1.357.263
Gyors- és teherárak szállítása után	35.263.819	36.901.542	1.637.723
Különféle bevételek	3.336.255	3.748.626	360.371
Összesen	49.310.745	52.673.103	3.362.357

E szerint emelkedtek a személyforgalmi bevételek 12%-kal, az áruforgalmiak közel 5%-kal és a különféle bevételek 10% -al.

A Dunagőzhajózási Társaság közli hogy miután a Duna és mellékfolyóinak nagybobbmértvű áradása következtében Budapesten az alsó rakpart viz alá került, a Boráros tér és Újpest, illetve a Budapest és Evesi közöttei helyi hajójáratokat ma (július 14-ikén) déli tizenkét órakor további intézkedésig beszüntette. Az említett helyi hajójáratok újból való megindítását a társaság közzé fogja tenni. A társulat közli továbbá, hogy a Jeleféi irányulú árufelvitelt Budapesten és a Bombatórén (a dunaparti teherpályaudvar kivételével) mai napon további intézkedésig szintén beszüntette.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság hajói közül *Mátyas király* tegnapi Marseilleből Fiuméba, *Báthory* ma Fiuméből Rouenba, *Báró Fejérvary* ma Fiuméből Rotterdamra át Antwerpenbe indult; *Baross* és *Arad* tegnapi Londonba érkeztek.

Közlékedési vállalatok bevétel. A Dunagőzhajózási Társaság bevételét június 1-től 30-ig 1.358.476 korona (—183.570 korona 1902. június hónappal szemben), a hajózási kezdetétől május végéig 4.612.093 korona (+ 37.383 korona a múlt év ugyanezen időszakával szemben), összesen 5.968.569 korona (—146.187 korona). A *Mohács-Pécsi-vasút* bevételét június 1-től 30-ig 107.888 korona (— 2828 korona), január 1-től május végéig 483.952 korona (— 42 451 korona), összesen 591.840 korona (— 39.823 korona).

A magyar királyi államvasutak kiadásában megjelent a magyar korona területén fekvő vasuti állomások betűsoros névjegyzékének IV. bővített kiadása, amely az állomások rakhelyekvési térképét is magá-

ban foglalja. A füzet az államvasutak igazgatóságának központi nyomtatványtáránál (Andrássy út 75) közvéletlenül vagy az állomások útján megrendelhető; ára 40 fillér. Ez az állomási névjegyzék tájékozást nyújt az összes hazai önálló igazgatással bíró vasutak címéről, más vasutak kezelésében levő magán- és helyiérdekű vasutakról, ezek összes állomásairól, az állomások igazgatási (üzletvezető) oszlopai szerint, továbbá beosztásáról, végre az összes árukezelési helyekről arra nézve is, hogy miúj korlátozások mellett vehetőek igénybe aruk iel- és leadására.

Borjувásár. 1903. évi július hó 14-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényársaságtól.) Felhajtás. Belöldi élő borju 573 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Argyezések. — Belöldi élő borju I. rendű 80—94 f.-ig, kivételes 96 f., II. rendű élő borjúkért 70—78 f.-ig, I. kilonkint, leölt borju I. r. — I.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivé. f. kilonkint, leonvás nélkül. Rugott borjúkért 60—63 f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig, I. k.-kint. Bárány élő — — — — — k., leölt bárány — — — — — k. kivételesen ar — k.-ig páronkint. Az irányzat élénk, az árak változatlanok maradtak.

Sertéskezűvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Július 14-én. Felhajtás: Zsirterítés, ugymint öreg I. rendű — kilogramm felül — — — — — darab, II. rendű 230—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — — — — — darab, 220—300 kilogramm — darab, könnyű 230 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés ugymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab, Összesen — darab. Felhajtás Összege 688 darab, — darab süldő, élőző napi maradvány 398 darab, — darab süldő, összesen 1061 darab, — darab süldő. Eladottat 920 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 141 darab — darab süldő. A vásár irányzata élénk. — Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzetelt: Zsirterítés: Öreg I. r. 350 kgr-on felül 90—92 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 86—90 fillérig, selejteztet — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 90—94 fillérig, fiatal közép 230—300 kilogramm 87—94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 80—87 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehéz 200 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden leonvás nélkül, kilogrammonként, élőslusban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentek 10907 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4085 darab fiatal sertést, 2761 darab magyar hizott sertést és 3254 darab nehéz sertést. Összesen — darabot. Jegyzések: klg.-kint élőslusban (aogyszatási adót nem számítva): elsörendű sertés 93—101 fillér, kivételesen 102 fillér. közép minőségű 90—96 fillér, könnyű sertés 82—88 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 78—98 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 14.

Mérsékelt kínálat és ugyanoly kereslet mellett készbuza lanya irányzatú volt és a forgalomba került 12.000 mm. 10—15 fillérről olcsóbb árakon kelt el. Rozs gyöngébb volt és 6 koronáig kötötlet budapesti paritásra; zab és árpa változatlan.

Eladottat:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 82-5 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 81-5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 87 1/2 f., 300 mm. 80-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., felső.

Mezőhegyesi: 1000 mm. 80 k. 7 K. 88 1/2 f., **Pestmegyei:** 600 mm. 79-5 k. 7 K. 60 f., 800 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Öbcesi: 1180 mm. 77-7 k. 7 K. 72 1/2 f., **Adai:** 240 mm. 76-8 k. 7 K. 70 f.

Apaiti: 1270 mm. 77 k. 7 K. 47 1/2 f., **Raktárból:** 150 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

Mind három hónapra.
Rozs: 300 mm. 6 K. — f., **Árpa:** 300 mm. 5 K. 85 f.

Tengeri: 100 mm. 6 K. 25 f.

Készpénzfutás mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokási szerint készpénzben és kilogrammonként — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

B u z a	Kilós	100 kilogramm áru		Kilós	100 kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	70	7.80	7.40	70	7.00	7.70
"	77	7.40	7.00	81	7.70	7.80
"	78	7.60	7.50	81	7.70	7.85
Fehérmegyei	70	7.15	7.20	79	7.45	7.65
"	77	7.25	7.25	80	7.60	7.65
"	78	7.25	7.40	81	7.60	7.70
Pestvidéki	70	7.15	7.20	79	7.40	7.60
"	77	7.25	7.25	80	7.60	7.70
"	78	7.25	7.40	81	7.60	7.80
Bánáti	70	7.15	7.20	79	7.45	7.65
"	77	7.30	7.40	80	7.60	7.70
"	78	7.25	7.60	81	7.60	7.70
Bácskai	70	7.15	7.45	79	7.45	7.70
"	77	7.25	7.60	80	7.60	7.70
"	78	7.25	7.60	81	7.60	7.70

Egyéb gabonafajták	Kilós	100 kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	70—72	6.10	6.20
"	73—75	6.00	6.10
Árpa	70—72	5.70	6.00
"	73—75	5.50	5.80
Zab	70—72	5.70	6.00
Tengeri	70—72	6.20	6.30
Repece	70—72	11.00	11.40
Köles	70—72	0.00	0.00

A határőrszolgálat folyamán a következő kitések történtek:

Októberi buza 1903.	7.12—7.15—7.16—7.17—7.18
Áprilisi buza 1904.	7.33—7.39—7.41—7.42
Októberi rozs 1903.	6.15—6.18—6.19—6.20
Októberi zab 1903.	5.28—5.29—5.30
Augusztusi tengeri 1903.	6.27—6.28
Májusi tengeri 1904.	5. — 5.02—6.03
Augusztusi repece 1903.	— — — — —

Déli egy óraok a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Októberi buza 1903.	7.15—7.16
Áprilisi buza 1904.	7.40—7.41
Októberi rozs 1903.	6.19—6.20
Októberi zab 1903.	5.28—5.29
Augusztusi tengeri 1903.	6.27—6.28
Májusi tengeri 1904.	5.02—6.03
Augusztusi repece 1903.	— — — — —

Délután fél 5 órakor zárul:

Októberi buza 1903.	7.15—7.16
Áprilisi buza 1904.	7.40—7.41
Októberi rozs 1903.	6.17—6.18
Októberi zab 1903.	5.29—5.30
Júliusi tengeri 1903.	6.26—6.27
Augusztusi tengeri 1903.	5. — 5.01
Repece augusztusra 1903.	— — — — —

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde szilárd irányzattal indult, de üzletlenséggel folytán az árfolyamok csakhamar hanyatlottak.

Értéktözsde. Osztrák Hitelezésvény 664.—665.—. Magyar Hitelezésvény 734.50—736.—. Leszámlolóbank részvény 453.60. Jelzálogbank részvény 518.25. Államvasuti részvény 669.75—670.—. Városi Villamos vasut részvény 298.50—299.50.

A déli tözsde a következő értékekben volt forgalomban: Aranyárak 120.75—121.25. Magyar Hitelbank részvény 734.—735.—. Jelzálogbank részvény 517.—517.50. Leszámlolóbank részvény 453.50—454.50. Osztrák Hitelezésvény 664.—634.25. Kereskedelmi bank részvény 2705.—2715.—. Kőuti Vaspálya részvény 606.—607.—. Városi Villamos Vasut részvény 298.50—299.—. Államvasut részvény 670.—670.75. Fővárosi biztosi részvény 244.—Első Budapesti Gőzmalom részvény 102.50. Első Magyar Gazdasági részvény 145.— korona.

Órákor zárul: Osztrák Hitelezésvény 664.—. Magyar hitelezésvény 734.25. Leszámlolóbank részvény —. Rimanuranyi vasut részvény —. Osztrák-magyar államvasut részvény 670.50. Kőuti vasut részvény —. Városi villamos vasut részvény —. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag; lucerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemű 42.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási, nagy szemű korona. középszemű 50.—64.— korona, nagy szemű 54.—63.— korona. Disznózsír: budapesti 64.50—65.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, vörösai 4 darabos 57.—57.50. korona, 3 darabos 59.50—60.— korona. füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.—14.— korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 16.25—16.50. korona. azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50. korona. 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—16.— korona. Szilvai: sláviai 18.—18.50. korona, szerbiai 16.—16.50. korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai **előtözsde** barátságos hangulat kerekedett felül és az általános üzleti esőnd dacára az árfolyamok záratiag emelkedett színvonalon maradtak.

A déli tözsde szilárd irányzattal nyílt meg. A hangulat további barátságos maradt.

Zárlat szilárd.

Bécs, július 14. (Magyar értékek zárata.) 4 1/2-os aranyárak 120.70. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 155.75. Magyar vasuti kölcsön ezüsten —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar lezámloló- és pénzügybank —. Rimanuranyi vasut részvény 465.—. Magyar koronajáradék 99.35. 4 1/2-os Magyar földtenger. kötvény 98.70. Magyar hitelbank részvény 733.50. Magyar nyeregyeni kölcsön sorsjegye 198.—. Kassa-oderbergi vasut részvény 381.—. Magyar keresek bank —. Magyar kukoricap 1498.

Bécs, július 14. (Osztrák értékek zárata.) 4 1/2-os papírjáraék 100.80. 4 1/2-os osztr. aranyárak 121.25. 1890-os sorsjegye 154.80. Osztrák hitelsorsjegye 430.—. Angol-osztrák bank 1801. Déli vasut 82.60. Dunagőzhajózási részvény 880.—. Dohányrészvény 355.50. Csiszari és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.37. 4 1/2-os ezüst járaék 100.45. Osztrák koronajáraék 100.65. 1864-iki sorsjegye 246.—.

Osztrák hitelintézet részvény 664.—, Unionbank 524.—, Osztrák Länderbank 412.—, Osztrák-magyar államvasút 869.50, Elbavölgyi vasút 419.—, Alpesi bányászatrészvény 371.50, 20 mark arany 19.05, Londoni váltóár 239.35 Bécsi Tramway Lít B. —, Bécsi Tramway Lít A. —, Lápótkőhő —, Az irányzat kedvező.

Bécs, július 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délmagyarországi sárlatosok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 664.25, Magyar hitelrészvény 733.75, Angol-Osztrák bank 276.—, Bécsi bank egyesület 485.—, Union bank 525.—, Länderbank 411.25 Osztrák-magyar államvasút részvény 669.75, Déli vasút 83.25 Elbavölgyi vasút 420.—, Eszakyugati vasút részvény —, Dohányrészvény 356.—, Rímamurányi vasút 465.—, Alpesi bányászatrészvény 371.30, Májusi járadék 100.00, Magyar korona járadék 99.35, Török sorjegy 121.75, Német birodalmi márká 117.42—117.33, Napoleonár 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 14. (Berliner tudósító.) A tegnapi new-yorki tőzsde szilárdasága, valamint a mai bécsi előtőzsde jó tartása kedvezően hatolt a mai forgalomra, amely különben szűk keretben mozgott. Csak hirtelretekkel emelkedő árak mellett is keresettek, főképp arra a jelentésre, hogy a porosz államvasutak nagyobb megrendelést tettek. Bankok és vasutak tartottak. Járadékok állandók. Később általános csend, szilárd irányzat mellett. Magánkamatláb 27/9/0.

Berlin, július 14. (Zürich) 420/0-os papírjára —, 4/0-os osztrák aranyjára 103.10, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajára 100.—, Osztrák-magyar államvasút 143.50, Kassa-óderbergi vasút —, Bécsi váltóár 85.10, Magyar vasúti beruházási kölcsön —, Alpesi bányászatrészvény —, Disconto-Commandit 186.75, Általános villamosági Edison 177.50, Gelsenkircheni 183.90, Laura-kőhő 214.80, 420/0-os ezüstjára —, 4/0-os magyar aranyjára 101.80, Osztrák hitelrészvény 208.90, Déli vasút 18.10, Károly-Lajos köcsön 98.40, Török dohányrészvény —, Olasz járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trusi 147.75, Harpeni 178.—, Az irányzat szilárd.

Berlin, július 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Letti forgalom! 4/0-os magyar aranyjára 101.80, Magyar koronajára 100.—, Osztrák hitelrészvény 209.75, Osztrák-magyar államvasút 143.50, Déli vasút 18.20, Eszakyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy képzéssz 216.05, Buechtichraci 147.80, Orosz bankjegy —, (Utimo.) Lombard —, Frankfurt, július 14. (Zürich) 420/0-os papírjára 101.—, 4/0-os osztrák aranyjára 103.10, 4/0-os magyar aranyjára 101.80, Osztrák hitelrészvény 209.—, Osztrák-magyar államvasút 143.70, Eszakyugati vasút 105.—, Rustichradl vasút —, Londoni váltóár 203.75, Bécsi bank egyesület 122.—, Villamos részvény 127.—, 3/0-os magyar aranykölcsön 88.80, 420/0-os ezüstjára 101.10, Osztrák koronajára 101.20, Magyar koronajára 99.95, Osztrák-magyar bank 115.—, Déli vasút részvény 18.10, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 85.133, Párisi váltóár 811.75, Unio bank részvény —, Alpesi bányászatrészvény 187.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyományok januárja. Letti forgalom Osztrák hitelrészvény 209.10 Német bank —, Disconto 186.80, Berlini kereskedelmi bank —, Gelsenkircheni 174.—, Harpeni 178.25, Laura-kőhő —, Olasz járadék —, Az irányzat szilárd.

Hamburg, július 14. (Zürich) 420/0-os ezüstjára 100.80, 1890. sorjegy 155.—, Déli vasút 18.30, 4/0-os Osztrák aranyjára 102.70, Osztrák hitelrészvény 208.80, Osztrák-magyar államvasút 143.20, Olasz járadék 103.10, 4/0-os magyar aranyjára 102.—, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 14. A sertésüzlet irányzata eszöndes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar eisörnd. Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig, Öreg közep (párónkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 112—114 fillérig, Fialat közep (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig, Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közep (párónkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közep (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 113—113 fillérig, Közep (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig, Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillérig.

Sertéselésztszám 1903. július 12. napján volt készlet 47.684 darab., — 1903. július 14. napján felhajtott 796 darab., — 1903. július 14. napján elszállított 494 darab, 1903. július hó 15. napjára maradt készletben 47.896 darab.

Napirend.

Napjára, Szerda, július 15. — Római-katolikus: Apostolok oszl. — Protestáns: Apostolok oszl. — Görög-ország: (július 2.) Amesz. — Zsidó: Thamus 20. — Nap kéli: 4 óra 3 percek. — Nyugszik: 7 óra 37 percek. — Hold kéli: 10 óra 9 percek este. — Nyugszik: 9 óra 42 percek reggel. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház cínkéle fogad 9—10-ig. Az osztályorszjáki huszá délelött 9 órakor saját palotájában. Nemzeti Múzeum. Állattár. Nyitva van d. e. 9 óráról délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelött 9—1 óráig. Kölekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig és délután 2-től 6-ig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelött 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelött 10—12-ig. Nyilvános könyvtárak zárva vannak. Az aginciumi dsatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeku vasut a Pálffy-teröll. Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óráról este 6-ig. Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelött 7 óráról 12 óráig és d. u. 3 óráról 8 óráig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap 10-től fél 2-ig. Állattár a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyomtatás, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt, Hivatalos órák: délelött 9 óráról 12 óráig és délután 3 óráról 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzlelvetéseges áruátásokat is eszözöl) a vár-síligeti ipar csarnokban (vasár és ünneppapokon is) nyitva délelött 9 óráról 12 óráig és délután 3 óráról 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzlelvetéseges (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, július 14.

Hazánkban a nyugati meg északi megyékben több helyen előfordultak zivataros esők, melyeknek mennyisége főleg nyugaton volt jelentékeny; Vas-és Máramaros megyékből jégésőt is jelentettek, különben az idő meleg és a hőmérséklet eloszlása ma reggel a tegnaphoz képest egyenletesebb lett. Nyugat-és Dél-Európa felől a magas nyomás kevéssel Közép-Európába nyomult, az alacsony nyomás pedig északkeleten tartózkodik. Európában az idő változókéony, helyenként esős és a hőmérséklet változása jelentős. Kéltés: Lényegtelen hőmérsékletváltozás és helyenként zivataros eső várható.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Buda, etc.), date (Jul. 14, 15), and water level (m. é. s. f.).

Nyári lakásokban. Egy a betegpoláras, valamint az egészgye fontosságára a Guttman-féle szabadalmazott, legmérsékelt eldőlés-szoba-closetek, ciosetülések és pots de chambre nölközös hütellének. A monarchia legnagyobb állata ezen különlegességekben. Closet-papír, papír-eszközök, bidet, egészségügyi köpöcsök stb. Guttman L. Budapest cs. és kir. szab. cioset-gyár IV. Városház-utca 2. Kossuth Lajos-u. sarkán. Az osztrák-magyar THERMOPHOR-vállalat vezérképviselősege. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Valódi csak ezen védjeggyel. Óvakodjunk az utánzásoktól!

NÉLKÜLÖZHETETLEN KÉZIKÖNYVEK. Önügyvéd Kassay Adolf-tól. Gyakorlati utmutató minden peres és perenkívüli ügyben és törvénytől megengedett személyes képviselőre. Ára füve 2 korona 40 fillér, köve 3 korona. Levelező Kassay Adolf-tól. A köznöses életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára füve 2 korona, köve 2 korona 40 fillér. Esküdtek és esküdtbirák könyve. Szerkesztette: K. Nagy Sándor. Nélkülözhetetlen kézikönyv esküdteknek. Ára 60 fillér. Önszámító. E könyvecske segítségével a legnagyobb összegeket is ki lehet számítani. Vásárlók és eladóknak nélkülözhetetlen, hasznos kézikönyv. Ára köve 70 fillér. Hölgyek titkára. Házi tanácsadó és levelező, az élet minden viszonyaira való tekintettel. Szorealmi levlélminták, levlélrési szabályok és folyamodvány-mintákkal. Vásonkötésben 1 kor. 60 fill.

Az ATHENAEM r.t. kiadásában megjelent: HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBE. Irta: KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblás bíró, stb. E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlelköz hazasfelek is hasznát vehetik. Ára angol vásonkötésben 2 korona. Kapható az ATHENAEM r.-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-ut 54.) és minden hazai könyvkereskedésben. 3.95. fét egy finom metszett füvegkötlet, mely a következők 11 darabából áll: 12 drb. vízre-, 12 drb. 6 hüvelyk-pórák, 1 vízre-, 1 horoszló-, 1 alkörpalek, iszemgető, 6 eszemgető, 1 legymöcs-állvány, Legymöcs kivitelben 1 tritál drágaból. Meg nem felelő ára visszavetelék, a pórá visszavetelék. Kéltés 30 kr. sz. minták fel. Kéltésnél a vasuti állomás megjelölése. Böhm J., Budapest. VI. Hunyady-kerék. tér 1. szám.

Biztos gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvedőknek mint hügyes és hólyagbajok, hügyeserőkölés, vizelet zavark, újlaki magviseles, neknek és bujakos újlaki magviseles (epyllis) az önfertőzés utóhatásait feltűző legújabb korai fertőző oligünyés, bármily békülékek stb. nöködi fertőzése, mely bajok alapos, gyors és gyökéres gyógyítására, a legújban szerkesztett és lelkimeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk. Dr. Garai Antal v. os. és kir. osztály főorvos országos hírs és leg-régibb 80 éve fennálló rendelő-intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz., Rendelő naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hügyes és hólyagbajok vizsgálata villamos elektroforézis segítségével, Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyernek, gyógyszerelőíró gondoskodásra lesz. Titkos tartás biztossá. Nökök külön váróterem.

Megjelentek és kaphatók: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) os. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.

„Sanid labdacok” bizonyítanak. Egy doboz 100 labdac tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utatvált mellett diszkonton kélid. Magyar Király” gyógyszertár Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Lászlóseter sarok). KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kótszer-gyára (alap. 1876.) Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. július hó 15-én.
Sizmirai Imre és Kiss Mihály m. v.
Éjjeli menedékhely.
Jelenetek a mélységből 4 felvonásban. Irta Gorkij.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. július hó 15-én.
Bob herceg és Mici hercegnő.
Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta: Feld Mátys.
Zenéjét összeállította Barna Izó.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára
Nyitva d. u. 6 órától reggeltől 4 óráig.
Ma szerdán, július 15-én.
Fényes kivilágítás.
A nagy variété-színpadon:
Barrison Lona
bucsuftalépa.
The Georgia Piccannies,
a valódi amerikai illetékes élet bemutatása 12 négyzetrel,
igazi cake-walk táncot.
Astley-csoport, Budt. S. János, Miss Ravensberg,
8 Leopold út.
Folies Comiques
Steinhardt és két külön bohózat.
A variété a nagy szabvány program miatt este
fél 10-kor kezdődik.
Belépő díj 60 fillér.
Kedvezményes jegyek a városi tőzsdékben kaphatók.

Dr. RENNERT
vizgyógyintézete
bejáró betegek részére.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétettek: álmatlanság, szédülés, fejfájás, valamilyen ideg- és gerincideggyógyászati, gyermekorvosok, ideges szívbetegségek, a gyomor és belek rendhagyó stb. — Gyógykezelések: A vizgyógyító-módszer alapján szőlő-, szesznádas fürdők (szőlőborsók száma), fürdőfürdők (olajszőlők és cseres birtalmaknál), az elektromozás minden fajta, masszázsa stb.
Kivánatra prospektus. — Árak mérsékelték.

Magy. kir. Államvasutak. 55.097/903. szám.
Hirdetmény.
A m. kir. Államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a m. kir. Államvasutak összes vonalain levő és a m. kir. Államvasutak által kezelt magánvasutak vonalain levő, faalkotó részekkel ellátott 3 részes, valamint 2 részes keresztmetsítésű vágyálmérlekek faalkotó részeinek vasalkotó részekkel leendő kiváltására és a hídmerlekek fenntartására íránt.
A végrehajtandó munkák a következők:
1. 240 db hídmerleget a szerkezet átalakítása mellett a fából való főtartók és az alsó faváz vasalkotó részekkel kiváltandók.
2. 49 darab hídmerleget a szerkezet átalakítása mellett a fából való főtartók, az alsó faváz, a felső fákereket és a fából való hidpadozat vasalkotó részekkel kiváltandók.
3. 19 db hídmerleget a szerkezet kibontó készülék alkalmazása mellett átalakítandó és a fából való főtartók, valamint az alsó faváz vasalkotó részekkel kiváltandók.
4. Kivételre esetekben az előző pontokban felsorolt átalakítási munkákon kívül külön, illetve többlet munka gyantán egyes hídmerlekek felső fákereke vagy fából való hidpadozata, vagy fa-műrűkarszerkevény vaskeretrel, illetőleg vashidomozással vagy vas-műrűkarszerkevényre kieserlendő.
5. Az 1—3. pont alatt említett mérlegeknek 8 éven át évi átlány ellenében való fenntartása.
A fentiek szerint faalkotó részekkel bíró és átalakítandó hídmerlekek tervei, a szerződés tervezete, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek, illetve feltétlizeset Budapestben a m. kir. Államvasutak igazgatóságának felépítési és pályafenntartási főosztályában: (VI. ker., Teréz-körút 56. sz. II. em. 9.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig nyújthatók be a kiírt igazgatóság építési- és pályafenntartási főosztályában (Budapest, VI. Teréz-körút 56. II. 10.)
Az ajánlat 1 korona, az ajánlat mellékelési ivenként 30 filléres bérlettel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtható be: „Ajánlat keresztmetsítésű vágyálmérlekek faalkotó részeinek vasalkotó részekkel leendő kiváltására, ezen hídmerlekek átalakítására és fenntartására.”
Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.
Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi augusztus hó 7-én, déli 12 óráig 5000 kor., azaz ötezer korona bánatpénz teendő le a m. kir. Államvasutak központi főosztályánál (Budapest, VI. Andrássy-ut 75. földszint) akár kézpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapírokban.
A bánatpénzről szóló letétlevény nem osztható.
Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítandók, de névértékben felül számításba nem vétendők.
Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértivevényre nem adandók fel.
Távirati ajánlatok figyelembe nem vétendők.
Budapest, 1903. évi július hó 15. Az igazgatóság.
(Utánnyomást nem dijazunk.)

Szimfonia hangverseny.
Prof. Wieschendorff II. karmester.
Szerda, 1903. július 15-én.
Előadás a Szt.-Lukácsfürdő dunaparti nagyvendéglőjében
I. Hadapród-induló
II. Szózat-nyitány
III. „Kinesz királyi”, keringő
IV. „Szív és kedélynek”, egyveleg
V. „A tolvakuló szarkas”, nyitány
VI. a) Anbado maurice, serenata scherzosa
b) Sola a fenestros, serenata scherzosa
VII. „A mesterdalnokok” III. fely. előjáték
VIII. Fantázia „A Lonjumeaui postás”-ból
IX. „Les Frédes” (szymfon. költemény)
X. „Az Istenek hercegnéja Walhalla”
XI. „Danse macabre”
XII. „Jóának a hóvédek”, magyar induló

Kitünő találmány!
Gélyszerű és kényelmes
az új találmány, szabadalmazott
FÉRFI-ING,
melynek nyakbőgője magától szűkösre vagy bővebbre szabályozódik. Kiszögnyök, a feltalálónak kapható a ká-
vított minőségben. Tartós jó cihetőből
kemény, sima, vagy reos mellet
frt 2.25 — 2.75
puha, batizt vagy piqnet mellet
frt 2.50 — 2.75
Azonkívül mérték szerint minden tartós kivitelben készíthető.
Megrendelésnél kérjük a gúller számát megírni. Továbbá:
Külföldeségek francza és angol úri divatoikkal, valamint
bel- és külföldi kalapokban. Árjegyzékkel szivesen szolgálunk. Még nem fölöz-
szüretünk vagy kívánatra a szűzt
visszaadjuk.
A nyári időnyre különösen ajánljuk szin-
tartó francza batiztingimeket darabja 2 frt 50 kr.
Vértes és Sebestyén
cs. és kir. szab. főmérnök-készítő
Budapest, IV., Muzoum-körút 15. sz.

25%-kal olcsóbb, mint bárhol!
Butor
Elegáns és szigoruan szolidan kidolgozott szalon-, háló-, étkező-, uri- és leány-szoba-berendezések a legutolsó divatu fagonban állandóan s meg-
leppő nagy viládstétekben kézen raktáron vannak.
Sztétküldés az ország minden részébe jótállás mellett.
SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA
mindennemű divatos lakáshozrendezések raktára,
Budapest, Kerepesi-ut 12. szám. (Síp-utca sarkán.)
(Kérjük a címre pontosan figyelni.)

Budapesti RÖSER-tanintézet
Ötvenegyedik iskolai év. Tanulók eddigi száma 16560.
1. Háromosztályú felsőkereskedelmi iskola
2. Négyosztályú polgári iskola
3. Két éves kereskedelmi szaktanfolyam
4. Egy éves kereskedelmi szaktanfolyam
Külföldiek részére, (szerb, román, bolgár, horvát és németországi ifjak részére).
oly ifjak és felnőttek részére, kik iskolai kötelezettségüknek eleget tettek, a magyarsággal szembeni el-
gyogyonja az állami és közszégi polgári iskoláknál.
Beírások: augusztus 30-tól szeptember 5-ig. Entesítő-kivonatokat küld az igazgató:
Röser János tanár, Budapest, VI. Arad-utca 10.

Szállítunk udvarváltat a monarchia minden állomásra költségmentes csomagolásal
legfinomabb régi horvát uradalmi szilvioriumot.
3 üveg 8 K.-, 6 üveg 15 K.-, 12 üveg 28 K.
Továbbá 25 egész 600 literes hordókban különböző évráirnat valódi uradalmi szilviorium. Kimerítő árjegyzék bérmentve.
Horvát szilvioriumkivitelit társaság
Hinkó Kaufmann & Co. Zagráb, Horvátország.

LUSER L. féle TURISTA-TAPASZ
Hirtelen és gyorsan ható szer tyuksem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedéseit, old-
vábbá mindenféle bőrbetegségeket ellen. A hatásért jótállás val-
Központi szentl. raktár
SCHWENK L.,
gyógysz., MEDLING-BÉCS.
Csak akkor valódi, ha minden tapasz a mellőttel védőjeggyel és aláírással van látva, azért is erre figyelni kell. 1 doboz ára 1.50 kor, vidékre 1.60 kor, előzetes beküldés mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 19. és Andrássy-ut 29.

2435. szám.
Értesítés.
A pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katonai élelmező-raktáraknál és pedig:
Pozsonyban 1903. évi július hó 20-án,
Komáromban 1903. évi július hó 23-án és
Sopronban 1903. évi július hó 27-én d. e. 10 órakor, az illető kerületek számára 1903. évi szeptember 1-étől, 1904. évi augusztus hó 31-ig terjedő időre **széna, alomszalma, ágyzalma, tűzifa és kőszén élelmezési szükséglet bérbeadása nyilvános tárgyalásban fog biztosítottani.**
Az egyes cikkek és azoknak a különféle állomásokban való szükséglete, az erre vonatkozó részletes 2435. számú tudósításból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre irányuló feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katonai élelmező-raktáraknál meglévő feltételi füzetekből naponta a hivatalos órák alatt kivehetők.
Az egykoronás bélyegekkel ellátott és lepecsételt ajánlatok a bánatpénzzel együtt és egyidőben a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. élelmező-raktáraknál a tárgyalási napon **legkésőbb 10 óráig délelőtt** benyújthatók.
Az 5. hadtest hadbiztossága.
Kelt Pozsony, 1903. évi június hó 25-én.

A gyermekvilág legnagyobb gyönyörűsége a
KIS LAP
= SZERESZTI: = a 7-12 éves fiúk és lányok megbízható FORGÓ BÁCSI. = FŐMUNKATÁRS: = BENEDEK ELEK. (Dr. Ágai Adóci.) = mulattatója. =

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.
Előfizetési ára negyedévre 2 korona.
MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.
Előfizetési ára negyedévre 2 korona.
A »Kis Lap« csodaszép mesékkel, gyönyörű elbeszélésekkel, pompás versekkel, továbbá történelmi és más tárgyú ismeretéseket közöl. Nemcsak művelti, ápolja a főgö-
kony gyermek lelket, hanem a munkaszerepre is serkenti. — Gyönyörű képeivel főlebbeszt bennük a művészet iránti szeretetet. — Talányok, rejtvények, tréfás kérdések egész halmazával **Ássitja a gyermek elméjét.** A »Kis Lap« közleményeit Forgó bácsi, Benedek Elek, Roboz Andor és Gadó Mózesen kívül az **írói világ legjobbjait** szolgáltatják.
Előfizetések a »KIS LAP« kiadóhivatalához: ATHENAEUM (Kerepesi-ut 54. sz.) czimzendők.

AZANKER
élet- és járadék-biztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1856.
Összes vagyon ----- 153 millió korona
Biztosítási állomány ----- 516 millió korona
Eddigi kifizetések ----- 248 millió korona
A nyereség-részesedéssel biztosítottak 1902-ben a **vegyes és halál-
eseti biztosításoknál** A osztálykörv szerint, az évi biztosítási díj 25%-át kapták kézpénzben kifizetve. A **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztálykörv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak
3 év, 4 év, 5 év, 6 év, 7 év, 8 év után 9 év után
9%, 12%, 15%, 18%, 21%, 24% 27%
fizetett ki kézpénzben.
Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.
Jutányos díjak. — Kedvező feltételek. — A képzhető legnagyobb biztonság.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-
képviselőség, valamint a társaság ügynökei.

